Podpisany przez:
Joanna Wójtowicz
dnia 16 grudnia 2025 r.

UCHWAŁA NR XXI/140/2025
RADY GMINY OSTASZEWO

z dnia 16 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostaszewo na lata 2026 – 2035”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, z późn. zm.) oraz art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1214 z późn. zm.)

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035” stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Ostaszewo.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Joanna Wójtowicz

Załącznik do uchwały nr XXI/140/2025
Rady Gminy Ostaszewo
z dnia 16 grudnia 2025 r.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA **GMINY OSTASZEWO**

NA LATA 2026-2035

GMINA
OSTASZEWO

Spis treści

Wykaz skrótów 5
Wprowadzenie 6
Metodologia opracowania Strategii 8
Podstawy prawne 10
Spójność z dokumentami strategicznymi 12
Dokumenty krajowe 12
Dokumenty regionalne 13
Metodologia badań społecznych 13
Wybór metod i technik badawczych 14
Dobór próby i narzędzie badawcze 15
Charakterystyka Gminy Ostaszewo 16
Położenie 16
Sytuacja demograficzna 17
Rynek pracy i sytuacja gospodarcza 20
Edukacja i wychowanie 23
Kultura, sport i rekreacja 24
Opieka zdrowotna 26
Bezpieczeństwo publiczne 27
Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej 27
Gminny system pomocy społecznej 33
Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych 38
Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców 39
Struktura badanej próby 39
Problemy społeczne 41
Problem alkoholowy 42
Problem nikotynowy 45
Problem narkotykowy 46
Problem przemocy 47
Korzystanie z urządzeń elektronicznych 52
Uczestnictwo w grach hazardowych 53

Inne uzależnienia behawioralne ... 54
Rynek pracy ... 55
Ubóstwo i wykluczenie społeczne ... 57
Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami ... 58
Zdrowie psychiczne ... 61
Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów ... 63
Struktura badanej próby ... 63
Problem alkoholowy ... 65
Problem nikotynowy ... 66
Problem narkotykowy ... 67
Problem przemocy ... 69
Korzystanie z urządzeń elektronicznych ... 74
Uczestnictwo w grach hazardowych ... 76
Zdrowie psychiczne ... 76
Zaburzenia odżywiania ... 77
Sytuacja społeczna Gminy Ostaszewo ... 79
Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej ... 79
Wsparcie osób z niepełnosprawnością ... 83
Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień ... 87
Przeciwdziałanie przemocy domowej ... 91
Aktywność i integracja społeczna seniorów ... 95
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym ... 98
Wsparcie osób z problemem ubóstwa ... 102
Zdrowie psychiczne ... 105
Część programowa ... 106
Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych ... 107
Kierunki rozwiązywania problemów społecznych ... 108
Cel strategiczny nr 1 ... 109
Cel strategiczny nr 2 ... 113
Cel strategiczny nr 3 ... 116
Cel strategiczny nr 4 ... 120

Cel strategiczny nr 5 ..... *123*

Cel strategiczny nr 6 ..... *126*

Ramy finansowe Strategii 127

System wdrażania Strategii 128

System aktualizacji Strategii 129

Komunikacja społeczna i promocja Strategii 130

Monitoring i ewaluacja 131

Wnioski i podsumowanie 134

Bibliografia 137

Spis rysunków, tabel, wykresów 138

Spis rysunków 138

Spis tabel 138

Spis wykresów 140

Wykaz skrótów

b.d. – brak danych

BPiGOK – Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury w Ostaszewie

DPS – dom pomocy społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IPiN – Instytut Psychiatrii i Neurologii

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim

NGO (ang. non-government organization) – organizacja pozarządowa

NK – procedura „Niebieskie Karty”

ORE – Ośrodek Rozwoju Edukacji

OSP – Ochotnicza Straż Pożarna

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim

PES – podmioty ekonomii społecznej

PFRON – Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

POZ – podstawowa opieka zdrowotna

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim

pp. – punkt procentowy

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim

UM – Urząd Gminy w Ostaszewie

ZI – Zespół Interdyscyplinarny

ZUS – Zakład Ubezpieczeń Społecznych

WTZ – warsztat terapii zajęciowej

Wprowadzenie

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie[1]. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze oraz społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej, uwydatniając stare i generując nowe ryzyka socjalne. Na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi skutkami dla rynku pracy, rozwarstwienie społeczne pociągające za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększenie skali ubóstwa, ujawnianie się nowych konfliktów społecznych, wzrost zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa[2].

[1] Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
[2] N. G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glanc, Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020, s. 9-16.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji[3].

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne – w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035[4] jest dokumentem wyznaczającym najważniejsze kierunki działań mające na celu doprowadzenie do zmiany niekorzystnych zjawisk społecznych na terenie Gminy. Wskazuje ona obszary problemowe, priorytetowe zadania służące przeciwdziałaniu tym problemom, a także zakładane rezultaty. Strategia jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego zwiększającego efektywność podejmowanych działań. Jej wdrażanie odbywa się poprzez szereg działań związanych z realizacją planów strategicznych.

Strategia będzie służyć osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 zawiera kilka części składowych: charakterystykę Gminy, diagnozę sytuacji społecznej oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania, monitoring

[3] E. Bendyk, P. Buras, Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022, s. 1-7.

[4] Na potrzeby niniejszego opracowania dla występujących w tekście sformułowań „Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035" stosowana będzie skrócona nazwa „Strategia".

i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa,
- zdrowie psychiczne.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju i przyczyni się do wzrostu poczucia bezpieczeństwa społecznego.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Program Wspierania Rodziny czy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej. Informacji w tym zakresie dostarczają również przeprowadzone na terenie Gminy badania społeczne.
2.	Sformułowanie misji i wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania Strategii.
3.	Określenie celów priorytetowych i zadań	W następstwie prawidłowo przeprowadzonej analizy strategicznej możliwe jest wskazanie głównych obszarów problemowych występujących na terenie Gminy. Ich identyfikacja i określenie kompleksowych działań minimalizujących ich skalę zapewnia realizację polityki społecznej zgodnej z oczekiwaniami i potrzebami, a także podniesienie jakości życia lokalnej społeczności.
4.	Wskazanie sposobu wdrażania i kontroli realizacji Strategii	Ostatnim elementem Strategii jest określenie planu, zgodnie z którym ma zostać zrealizowana podczas okresu jej obowiązywania. Zarówno źródła i ramy finansowe, podmioty odpowiedzialne za realizację poszczególnych celów, sposób komunikacji, jak i sprawozdawczość mają niebagatelny wpływ na stopień i jakość jej wdrożenia, dlatego w trakcie i po jej zakończeniu należy przeprowadzić ewaluację, umożliwiającą ocenę działań w odniesieniu do zamierzonych celów.

Źródło: opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.), do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy *„opracowanie oraz realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*".

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka:

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem",
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałaniu uzależnieniom:

1. ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego:

1. ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie Gminy i o zmianie Kodeksu Cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Akty prawne normujące aspekty finansowe:

1. ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych.

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju:

1. ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa,
5. ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o warunkach dopuszczalności powierzenia pracy cudzoziemcom na terytorium Rzeczpospolitej Polskiej.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)**, będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,** której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia[5].
- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne

Na poziomie regionalnym najważniejszymi dokumentami strategicznymi dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo są: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 oraz Regionalny Program Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu na lata 2025-2030.

Metodologia badań społecznych

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

[5] Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.

Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki[6].

Niniejsza diagnoza realizowana przez gminę Ostaszewo ma na celu ukazanie skali różnych problemów społecznych występujących wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów.

Wybór metod i technik badawczych

W celu poznania opinii oraz postaw mieszkańców gminy Ostaszewo zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza[7]. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Badania wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów zostały wykonane zgodnie z metodą ilościową za pomocą techniki **CAWI** (ang. *Computer Assisted Web Interview*), zakładającej przeprowadzenie badań za pomocą kwestionariuszy ankiet udostępnianych drogą elektroniczną. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie.

W ramach przeprowadzonych badań, wykorzystano również **analizę danych zastanych** (ang. *Desk Research*), czyli technikę badawczą polegającą na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł, a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu. Analizie poddane zostały dane z Głównego Urzędu Statystycznego oraz wszystkie programy wykonawcze, raporty, sprawozdania i analizy w zakresie polityki społecznej prowadzonej w gminie Ostaszewo.

[6] Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej, s. 109.
[7] Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, s. 60.

Dobór próby i narzędzie badawcze

Najczęściej badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby objąć działaniami jej wszystkich członków, dlatego wybiera się grupę reprezentatywną. Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie Gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Badania zostały przeprowadzone w sierpniu i wrześniu 2025 roku. Kwestionariusze ankiety użyte do zebrania danych, składały się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru.

W niniejszym dokumencie przedstawiono wyniki badań w ujęciu procentowym, które zaokrąglono do wartości dziesiętnych. Z uwagi na to, suma procentowego udziału odpowiedzi w danym pytaniu może odbiegać o +/- 1,0 pp. od 100%.

Charakterystyka Gminy Ostaszewo

Położenie

Ostaszewo to gmina wiejska położona w powiecie nowodworskim, w województwie pomorskim. Zajmuje powierzchnię 61 km^2, co stanowi 6,7% Powiatu oraz 0,3% całego Województwa. Graniczy ona z gminami: Stegna i Nowy Dwór Gdański (powiat nowodworski), Nowy Staw (powiat malborski), Suchy Dąb oraz Cedry Wielkie (powiat gdański). Na sieć osadniczą Gminy składa się 7 sołectw: Gniazdowa, Jeziernika, Nowej Cerkwi, Nowej Kościelnicy, Ostaszewa, Palczewa i Piaskowca.

Głównym elementem sieci komunikacyjnej Gminy jest droga szybkiego ruchu S7, przebiegająca wzdłuż północnej granicy obszaru, a system drogowy uzupełniają połączenia o charakterze lokalnym.

Gmina odznacza się znacznym potencjałem przyrodniczym – jej najcenniejszym atutem są rozległe, nizinne tereny tworzące charakterystyczny żuławski krajobraz polderów, uzupełnione śródpolną zielenią, unikalnymi gatunkami roślin i zwierząt oraz zabytkową architekturą wiejską i sakralną. Na jej obszarze przez stulecia współistniały i wzajemnie wpływały na siebie różne tradycje i społeczności: pruska, pomorska, holenderska, ukraińska, mennonicka oraz polska, pozostawiając po sobie trwałe, widoczne do dziś ślady. Ostaszewo jest gminą o typowo rolniczym charakterze – ponad 91% powierzchni stanowią grunty rolne, na których dominują uprawy pszenicy, rzepaku i buraków cukrowych. W miejscach mniej sprzyjających produkcji roślinnej prowadzona jest hodowla bydła mlecznego.

.

Rysunek 1. Położenie gminy Ostaszewo

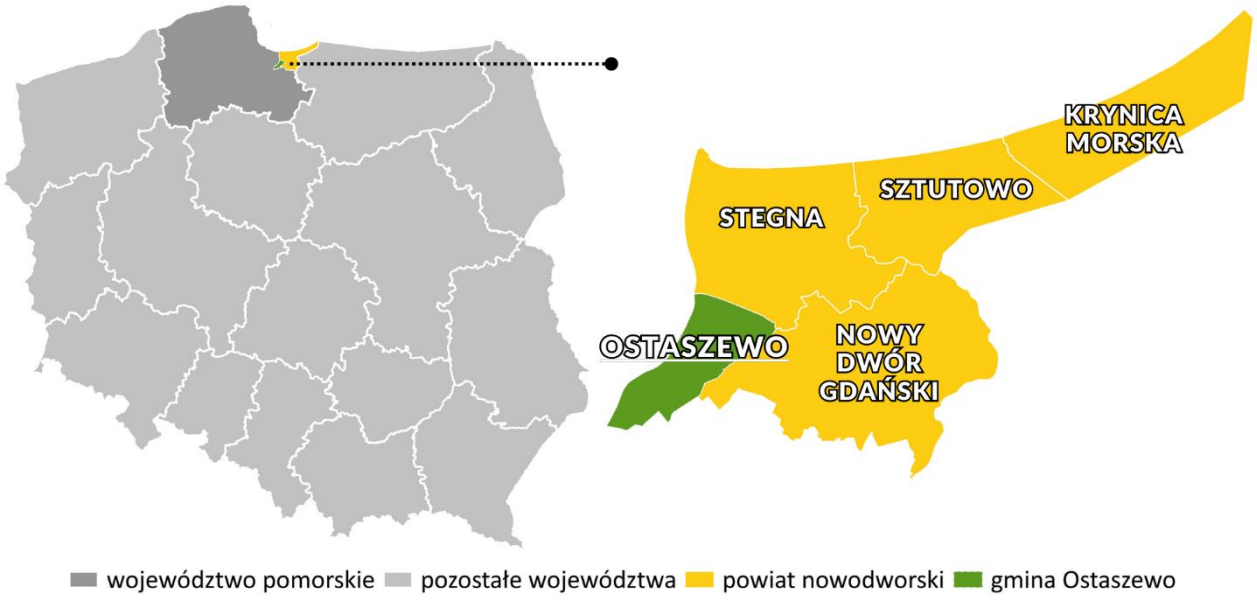

Źródło: opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

Aktualna struktura demograficzna, będąca efektem procesów społeczno-demograficznych z przeszłości, w istotny sposób wpływa na kształtowanie się zjawisk i wyzwań społecznych w przyszłości. Wnikliwa analiza kluczowych cech demograficznych, procesów migracyjnych oraz zmian w strukturze wieku i liczby ludności dostarcza podstaw do oceny skuteczności dotychczasowych działań ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. W kontekście obecnych trendów, takich jak starzenie się społeczeństwa, szczególnie istotne staje się planowanie działań ukierunkowanych na aktywizację lokalnej społeczności, wspieranie młodych rodzin oraz integrację międzypokoleniową.

W 2024 roku gminę Ostaszewo zamieszkiwały 2 902 osoby, z czego 1 430 to kobiety, a 1 472 – mężczyźni. Analizując sytuację demograficzną Gminy, w omawianym okresie zauważalny jest stopniowy spadek liczby mieszkańców, kształtujący się na poziomie 1,1%. Biorąc pod uwagę podział na płeć, w omawianym okresie widoczna jest niewielka przewaga liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Ostaszewo w latach 2022-2024

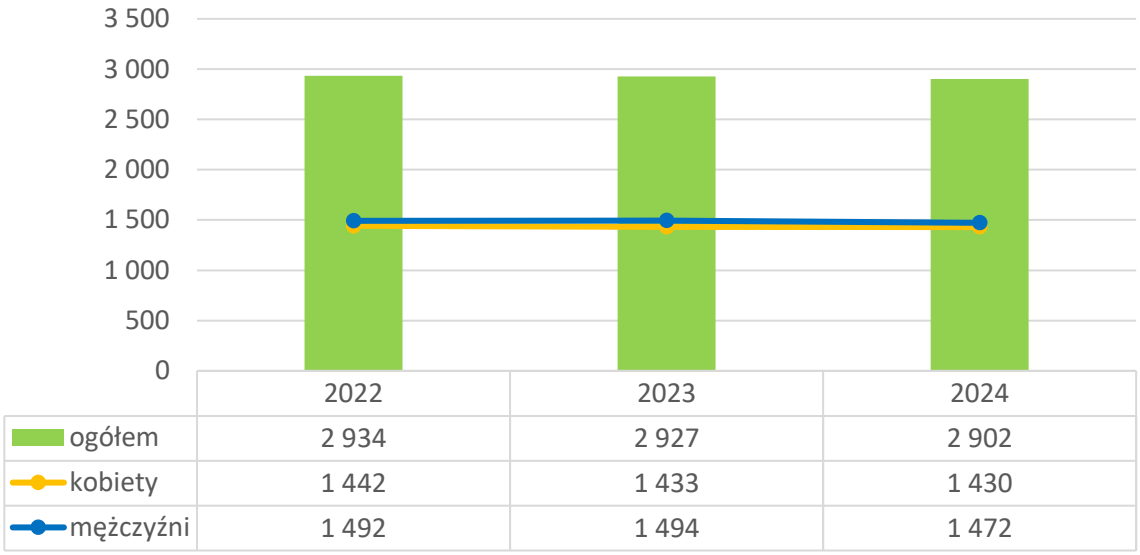

	2022	2023	2024
ogółem	2 934	2 927	2 902
kobiety	1 442	1 433	1 430
mężczyźni	1 492	1 494	1 472

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Ostaszewo w 2024 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie -4,46 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą i tym samym bardziej korzystną wartość w porównaniu do powiatu nowodworskiego (-5,67), ale niższą względem województwa pomorskiego (-2,47). Na przestrzeni ostatnich lat w Gminie zauważalne są wahania wartości przyrostu naturalnego na 1 000 ludności, utrzymujące się na ujemnym poziomie, co świadczy o niekorzystnych tendencjach procesów demograficznych.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Ostaszewo w porównaniu do powiatu nowodworskiego i województwa pomorskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
gmina Ostaszewo	-2,05	-4,78	-4,46
powiat nowodworski	-4,65	-4,59	-5,67
województwo pomorskie	-1,89	-1,62	-2,47

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Struktura ludności w gminie Ostaszewo według ekonomicznych grup wieku w roku 2024 przedstawiała się następująco:

- 18,5% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia;
- 58,7% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia;
- 22,8% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Na przestrzeni analizowanych lat udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności uległ stopniowemu spadkowi o 0,7 pp. Podobne tendencje widoczne są w przypadku odsetka osób w wieku produkcyjnym (spadek o 0,5 pp.), natomiast zauważalny jest systematyczny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który na przestrzeni analizowanych lat wyniósł 1,2 pp. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w województwie pomorskim i w całym kraju. W 2024 roku w Województwie było to 19,3% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,7% w wieku produkcyjnym oraz 21,9% w wieku poprodukcyjnym, natomiast w Polsce – 18,0% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,2% w wieku produkcyjnym oraz 23,8% w wieku poprodukcyjnym[8].

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Ostaszewo w latach 2022-2024 (w procentach)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
wiek przedprodukcyjny	19,2	19,0	18,5
wiek produkcyjny	59,2	59,0	58,7
wiek poprodukcyjny	21,6	22,0	22,8

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

[8] *GUS – Bank Danych Lokalnych*

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Istotnym miernikiem stanu rynku pracy jest stopa bezrobocia rejestrowanego, która wyraża procentowy udział liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy w ogólnej liczbie ludności aktywnej zawodowo. Wskaźnik ten pozwala na ocenę skali problemu bezrobocia w danej społeczności oraz identyfikację obszarów wymagających interwencji w zakresie polityki zatrudnienia i aktywizacji zawodowej.

Dane dotyczące stopy bezrobocia na poziomie gmin nie są dostępne, w związku z tym wskaźnik przedstawia dane dla powiatu nowodworskiego. W 2024 roku stopa bezrobocia w Powiecie wynosiła 10,7%, a więc była znacznie wyższa w porównaniu do Województwa (4,6%) i kraju (5,1%). W analizowanym okresie w przypadku Powiatu widoczny jest spadek omawianych uwarunkowań (o 1,6 pp.), z kolei w Województwie wartość ta była stała (4,6%). W skali całego kraju, omawiany wskaźnik uległ niewielkiemu spadkowi z 5,2% w roku bazowym do 5,1% w latach 2023-2024.

Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nowodworskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach)

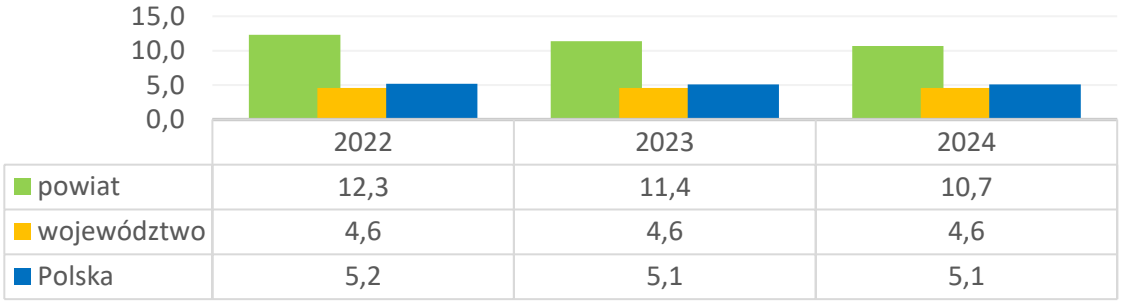

	2022	2023	2024
powiat	12,3	11,4	10,7
województwo	4,6	4,6	4,6
Polska	5,2	5,1	5,1

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Ostaszewo na koniec 2024 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 307 podmiotów gospodarki narodowej, z czego większość stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w liczbie 232 (75,6%). Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Ostaszewo wzrosła o 3,0%. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024

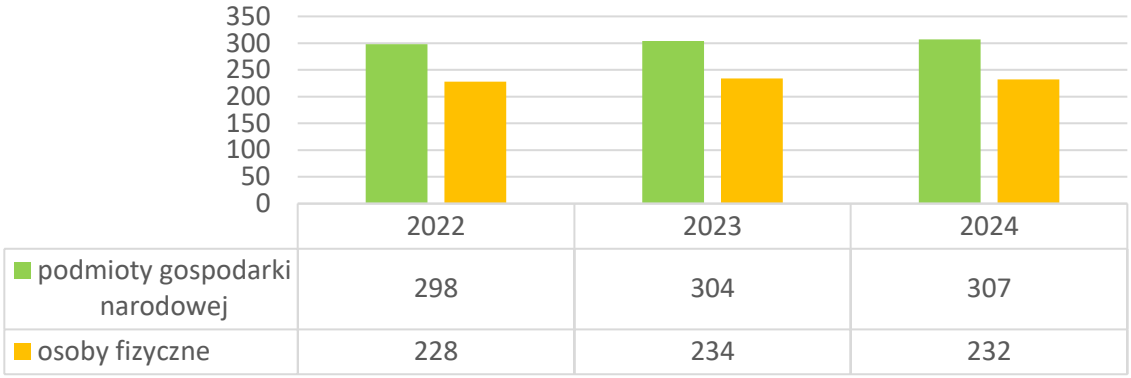

	2022	2023	2024
podmioty gospodarki narodowej	298	304	307
osoby fizyczne	228	234	232

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Największa liczba podmiotów gospodarczych działających w gminie Ostaszewo według klas wielkości to mikro-przedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – jest ich 297 (stan na koniec 2024 roku). Działalność prowadziło również 10 małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników.

Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Ostaszewo według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku)

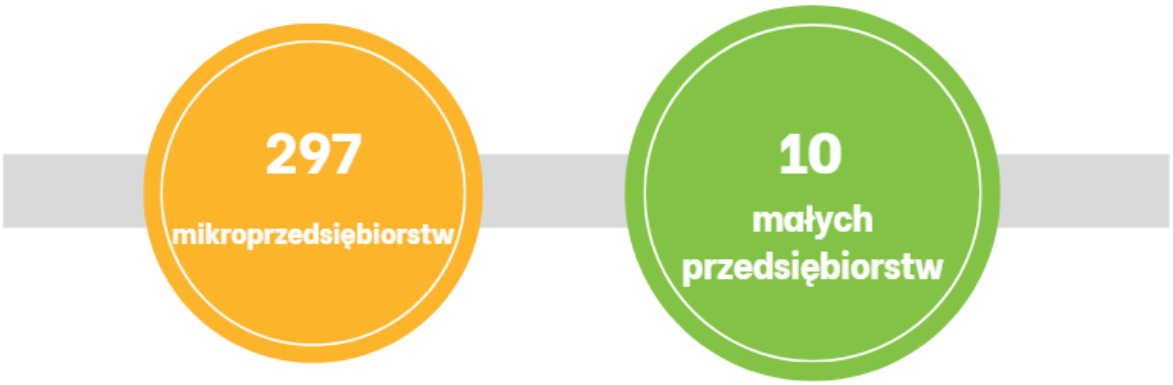

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Porównując wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców, sytuacja w Gminie wypada mniej korzystnie niż na poziomie Powiatu, Województwa i kraju. Analizując przedstawione dane można zauważyć, że w 2024 roku wskaźnik dla gminy Ostaszewo wynosił 106 podmiotów na 1 000 ludności, w powiecie nowodworskim było to 158 podmiotów, w przypadku województwa pomorskiego – 157, natomiast w kraju – 141. Na przestrzeni analizowanych lat zauważalny jest jego stopniowy wzrost we wszystkich analizowanych jednostkach.

Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim, województwie pomorskim oraz Polsce w latach 2022-2024

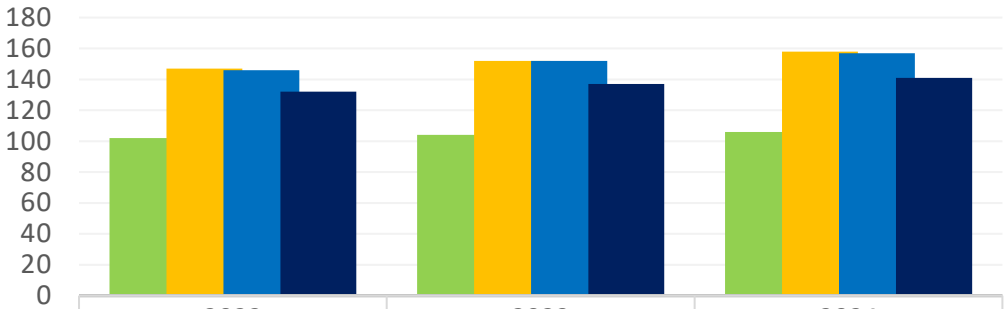

	2022	2023	2024
gmina	102	104	106
powiat	147	152	158
województwo	146	152	157
Polska	132	137	141

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Edukacja i wychowanie

Edukacja stanowi fundament rozwoju społeczności lokalnej, kształtując kompetencje i możliwości młodego pokolenia. Placówki oświatowe w Gminie pełnią nie tylko funkcję edukacyjną, ale także wspierają rozwój społeczny i kulturalny uczniów. Współczesne wyzwania w obszarze edukacji wymagają efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów, modernizacji infrastruktury oraz wdrażania nowoczesnych metod nauczania, aby zapewnić każdemu dziecku równy start i wsparcie w jego ścieżce rozwoju.

W 2024 roku na analizowanym terenie funkcjonował Zespół Szkół w Ostaszewie, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa im. Marynarki Wojennej RP w Ostaszewie z Filią w Nowej Cerkwi oraz Przedszkole Publiczne w Ostaszewie.

Kolejna tabela przedstawia liczbę uczniów w Szkole Podstawowej i filii w Nowej Cerkwi działających na terenie gminy Ostaszewo (bez oddziałów przedszkolnych). Z prezentowanych danych wynika, iż w 2024 roku do szkół uczęszczało ogółem 201 uczniów, z czego zdecydowaną większość stanowili wychowankowie Szkoły Podstawowej im. Marynarki Wojennej RP w Ostaszewie (118). W omawianym okresie łączna liczba uczniów ulegała wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Liczba uczniów w szkole podstawowej w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 (bez oddziałów przedszkolnych)

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Szkoła Podstawowa im. Marynarki Wojennej RP w Ostaszewie	122	112	118
Filia w Nowej Cerkwi	81	82	83
SUMA	**203**	**194**	**201**

Źródło: Raport o stanie Gminy Ostaszewo za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku do Przedszkola w Ostaszewie uczęszczało 58 dzieci, natomiast do oddziałów „0” – 22. Na przestrzeni analizowanych lat zarówno liczba wychowanków Przedszkola, jak i oddziałów „0” uległa spadkowi.

Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i oddziału przedszkolnego w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Przedszkole w Ostaszewie	60	60	58
oddziały „0”	28	31	22
SUMA	**88**	**91**	**80**

Źródło: Raport o stanie Gminy Ostaszewo za 2022, 2023 i 2024 rok

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Ostaszewo w odniesieniu do średniej dla powiatu nowodworskiego oraz województwa pomorskiego. Zarówno w porównaniu do Powiatu, jak i Województwa, młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali niższe wyniki z języka polskiego i matematyki, natomiast z języka angielskiego – jedynie względem Województwa. Najgorszy rezultat uczniowie z terenu Gminy osiągnęli z matematyki – 26,7%, zaś najlepiej poradzili sobie z egzaminem z języka angielskiego – 64,1%. Szczegółowe dane przedstawiono na wykresie poniżej.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Ostaszewo, powiatu nowodworskiego i województwa pomorskiego.

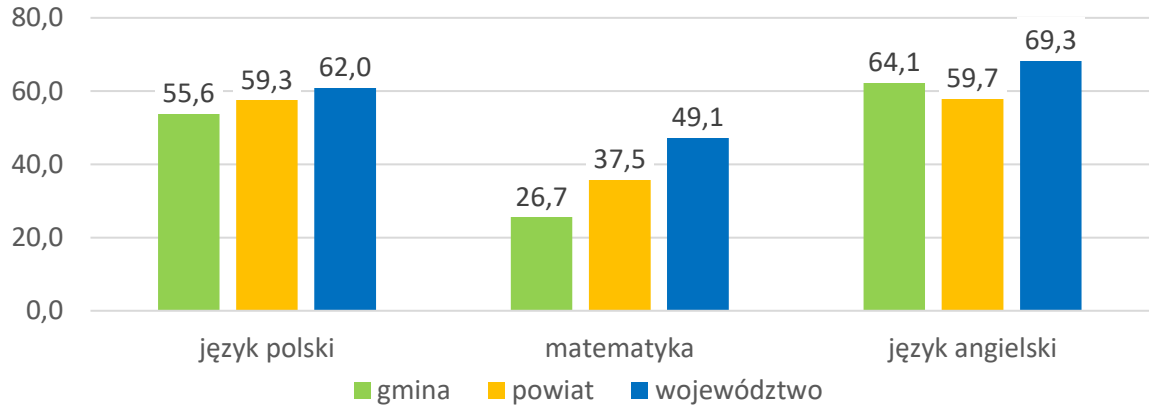

Źródło: https://mapa.wyniki.edu.pl/

Kultura, sport i rekreacja

Główną instytucją działającą w zakresie kultury na analizowanym terenie jest Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury w Ostaszewie. Instytucja działa jako samorządowa instytucja kultury od 2022 roku, powstała z połączenia dwóch wcześniej istniejących instytucji – Gminnego Domu Kultury i Sportu w Ostaszewie oraz Biblioteki Publicznej Gminy Ostaszewo. Jednostka ta działa poprzez wyodrębnione wewnętrznie komórki organizacyjne, tj. Bibliotekę Publiczną oraz Gminny Ośrodek Kultury.

Głównym celem działalności Biblioteki jest zaspokajanie potrzeb czytelniczych, informacyjnych i kulturalno-oświatowych mieszkańców. Biblioteka realizuje podstawowe działania statutowe w zakresie gromadzenia, opracowywania i udostępniania zbiorów oraz w zakresie promocji książki, biblioteki i czytelnictwa wśród lokalnej społeczności. Pełni również zadania w ramach tworzenia, upowszechnienia, zaspokajania i zapewniania dostępu do dóbr kultury, stwarzając bogatą ofertę zajęć zarówno dla dzieci i młodzieży, dorosłych, jak i osób starszych. Do najważniejszych wydarzeń zorganizowanych w 2024 roku zaliczyć można m.in.: spotkanie autorskie z bajarzem dla przedszkolaków, lekcje biblioteczne oraz spotkania przy kawie i muzyce z seniorami.

Gminny Ośrodek Kultury zajmuje się rozwijaniem i wspieraniem życia kulturalnego oraz społecznego mieszkańców, oferując szeroki wachlarz działań edukacyjnych i artystycznych zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i dorosłych.

Wśród najważniejszych wydarzeń zorganizowanych w 2024 roku wymienić można m.in.: organizację warsztatów cukierniczych, organizację warsztatów tanecznych, organizację balu karnawałowego dla dzieci, organizację Gminnego Dnia Kobiet, organizację Gminnego Dnia Dziecka, organizację wydarzenia pn. „Letni Impuls Kultury”, czy też organizację Dożynek Gminnych.

Poniższy wykres prezentuje dostępne dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim oraz województwie pomorskim w latach 2022-2024. Na podstawie danych statystycznych można dostrzec, że liczba czytelników w Gminie w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców na przestrzeni analizowanych lat utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Należy podkreślić, że w latach 2022-2024 w porównaniu do Powiatu i Województwa wskaźnik dla Gminy przyjmował znacznie niższe wartości.

Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim oraz województwie pomorskim w latach 2022-2024

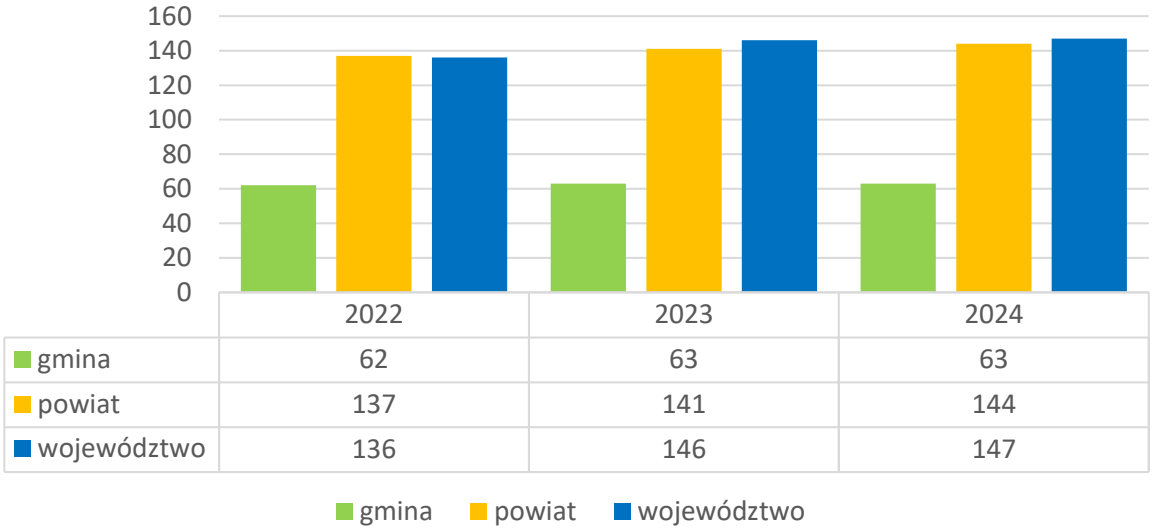

	2022	2023	2024
gmina	62	63	63
powiat	137	141	144
województwo	136	146	147

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2024 roku w gminie Ostaszewo najpopularniejszą dyscypliną sportową pozostawała piłka nożna. Gminę reprezentowały dwa zespoły: młodzieżowy i seniorski. Drużyna młodzieżowa (25 zawodników) rywalizowała wiosną w Lidze Juniorów D1, a jesienią w Lidze Juniorów C2. Jej trenerem był Kamil Nowaczyk, jednocześnie zawodnik drużyny seniorskiej. Zespół seniorski w sezonie 2023/2024 zajął 2. miejsce w A klasie i ponownie awansował do klasy okręgowej. Jesienią 2024 r. występował w gdańskiej V lidze. W drużynie grało 25 zawodników, a trenerem był Tomasz Mazurek. Warto podkreślić, że dzięki zaangażowaniu lokalnych działaczy gmina dysponuje jednym z najlepiej utrzymanych obiektów sportowych tej kategorii w regionie.

Opieka zdrowotna

Na terenie Gminy w zakresie opieki zdrowotnej funkcjonuje Przychodnia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Ostaszewie, zapewniająca mieszkańcom dostęp do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej.

Z danych GUS wynika, iż w gminie Ostaszewo w 2024 roku udzielono łącznie 4 766 porad. Oznacza to, że na 1 mieszkańca Gminy udzielono wówczas 1,6 porad. Jest to wartość znacznie niższa do liczby porad w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu nowodworskiego, która w omawianym roku wynosiła 4,7.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Ostaszewo w porównaniu do powiatu nowodworskiego w 2024 roku

wyszczególnienie	powiat	gmina
liczba porad w ramach POZ	157 511	4 766
porady podstawowej opieki zdrowotnej udzielone na 1 mieszkańca	4,7	1,6

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne jest to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W Gminie za bezpieczeństwo i porządek zapewniają funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Nowym Dworze Gdańskim. Poza pełnieniem obowiązków z zakresu swojej podstawowej służby, podejmują oni również działalność profilaktyczną na terenie Gminy.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewnia 6 następujących jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych: OSP Gniazdowo, OSP Jeziernik, OSP Nowa Cerkiew, OSP Nowa Kościelnica, OSP Ostaszewo oraz OSP Palczewo. W podstawowy zakres działalności OSP wchodzi ochrona przeciwpożarowa i usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Biorą również aktywny udział w życiu społeczno-kulturowym, m.in. poprzez uczestniczenie w obchodach świąt narodowych i współorganizowanie wydarzeń gminnych.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji na wynikach, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Wzrost nierówności społecznych przyczynił się do podejmowania inicjatyw oddolnych przez społeczności najbardziej nimi dotknięte. W odpowiedzi na te wyzwania narodził się ruch spółdzielczy, który umożliwiał grupom społecznym wspólne zaspokajanie podstawowych potrzeb. Kluczowe znaczenie miały wówczas wartości takie jak podmiotowość jednostki i znaczenie indywidualnej pracy. Na tym gruncie ukształtowała się współczesna koncepcja ekonomii społecznej –

ukierunkowanej na człowieka i oddziaływanie społeczne, opartej na partycypacyjnym zarządzaniu, gdzie główny nacisk kładzie się na realizację celów społecznych, a nie maksymalizację zysku[9].

Współcześnie ekonomia społeczna funkcjonuje w ramach różnorodnych podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych zgodnie z art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, takich jak stowarzyszenia, fundacje czy prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 ww. ustawy, np. spółdzielni socjalnych, spółek non profit czy stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

W ramach sektora ekonomii społecznej wyróżnia się tzw. podmioty ekonomii solidarnej, których działalność koncentruje się głównie na wspieraniu aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej. Szczególny nacisk kładą one na proces reintegracji osób narażonych na wykluczenie społeczne, jak również na działania związane z rehabilitacją zawodową i społeczną osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej

[9] Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej, str. 10

Podmioty ekonomii społecznej odgrywają istotną rolę w działaniach na rzecz społeczności lokalnych oraz osób zagrożonych marginalizacją. Ich zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych przekłada się na umocnienie pozycji w procesie współtworzenia lokalnej polityki społecznej i współodpowiedzialność za jej kierunki. Dotychczas współpraca instytucji publicznych z tym sektorem opierała się głównie na zlecaniu zadań publicznych oraz realizacji usług społecznych przez fundacje i stowarzyszenia. Jednak wraz z rozwojem ekonomii społecznej pojawia się potrzeba szerszego włączania wszystkich jej przedstawicieli w procesy planowania, diagnozowania potrzeb, tworzenia dokumentów strategicznych, realizacji inicjatyw i monitorowania ich efektów.

Rysunek 4.Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019

Zgodnie z zapisami ustawy o ekonomii społecznej poszerzono katalog zadań publicznych, które mogą być realizowane przez organizacje pozarządowe, umożliwiając im podejmowanie działań na rzecz podmiotów ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych. Natomiast ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centra usług społecznych wprowadziła regulacje dotyczące zakresu usług, które mogą być powierzane podmiotom ekonomii społecznej w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów,

jak również w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Wskazane poniżej usługi społeczne ściśle nawiązują do katalogu zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

lp.	katalog usług społecznych z zakresu:	zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	• działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej • działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	• wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	• pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	• ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób niepełnosprawnych	• działalności na rzecz osób niepełnosprawnych
7.	Edukacji publicznej	• nauki, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	• promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	• kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	• wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	• działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji • udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego • upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	• tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	• ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego

14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	• działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości • rewitalizacji • działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 • działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmacniania integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

Ważnym aspektem rozróżniającym usługi społeczne od zadań publicznych realizowanych przez PES jest sposób, w jaki dany podmiot otrzymuje je do realizacji. W przypadku zadań publicznych rozróżnia się ich 5, w tym:

- otwarty konkurs ofert,
- „małe granty" (tryb pozakonkursowy),
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez organ administracji publicznej w razie wystąpienia klęski żywiołowej, katastrofy naturalnej lub awarii technicznej,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu ofert przez Prezesa Rady Ministrów ze względu na ważny interes społeczny lub publiczny,
- zlecenie realizacji zadania publicznego z pominięciem otwartego konkursu na podstawie samodzielnie złożonej oferty.

Realizacja usług społecznych następuje poprzez zlecanie zadań w formie:

- zlecenia usług,
- zlecenia instytucji,
- bonu na aktywność (regranting),
- kooperacyjnego rozwiązania problemów.

W Krajowym Rejestrze Kół Gospodyń Wiejskich Agenci Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zarejestrowane są 2 KGW w gminie Ostaszewo: Koło Gospodyń Wiejskich w Nowej Kościelnicy oraz Koło Gospodyń Wiejskich w Ostaszewie.

Na terenie Gminy w 2025 roku nie funkcjonowało przedsiębiorstwo społeczne.

W gminie Ostaszewo w 2024 roku zarejestrowanych było łącznie 307 podmiotów gospodarki narodowej, w tym 11 stowarzyszeń i organizacji społecznych oraz 1 fundacja. W omawianym okresie ich liczba była stała.

Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Ostaszewo na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, w tym:	298	304	307
fundacje	1	1	1
stowarzyszenia i organizacje społeczne	11	11	11

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/

Kolejny wykres przedstawia liczbę fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim oraz województwie pomorskim w latach 2022-2024. Wskaźnik dla Gminy w 2022 roku wynosił 4,09, w 2023 roku – 4,10, z kolei w 2024 roku – 4,14. W omawianym okresie wartości dla gminy Ostaszewo przyjmowały wyższe wartości względem Powiatu i Województwa jedynie w roku 2022. Rozpatrując dane uwarunkowania, zauważyć można stopniowy wzrost omawianego wskaźnika we wszystkich analizowanych jednostkach. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim i województwie pomorskim na przestrzeni lat 2022-2024

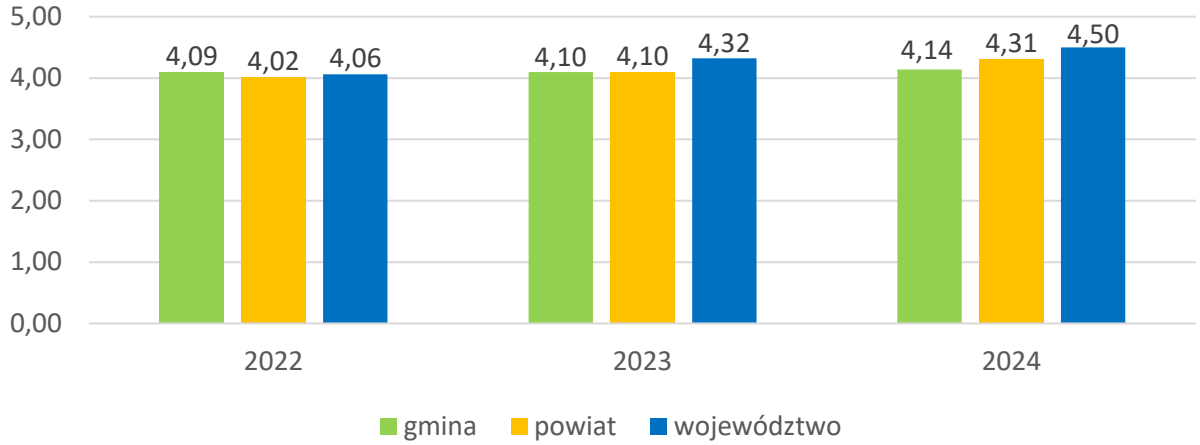

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/

W kontekście prawidłowości i efektywności prowadzenia działań w Gminie, niezwykle istotnym potencjałem jest kadra Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych (GOPS, placówki oświatowe itp.). System realizacji zadań publicznych determinuje całokształt działań rozwojowych, w szczególności planowania i realizowania inwestycji, w tym finansowanych ze środków zewnętrznych, wdrażania nowych metod zarządczych oraz obsługi klientów (mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów itp.).

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości[10].

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie Gminy jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozeznanych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez

[10] Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).

wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Wójta oraz uchwałami Rady Gminy.

W 2024 roku pomocą społeczną objętych było 115 rodzin, w 2023 roku było to 110 rodzin, natomiast w 2022 roku – 123 rodziny. Tendencje spadkowe widoczne są w przypadku liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej – w ostatnim roku poddanym analizie było to 215 osób, w 2023 roku – 243 osoby, natomiast w roku bazowym – 270.

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024

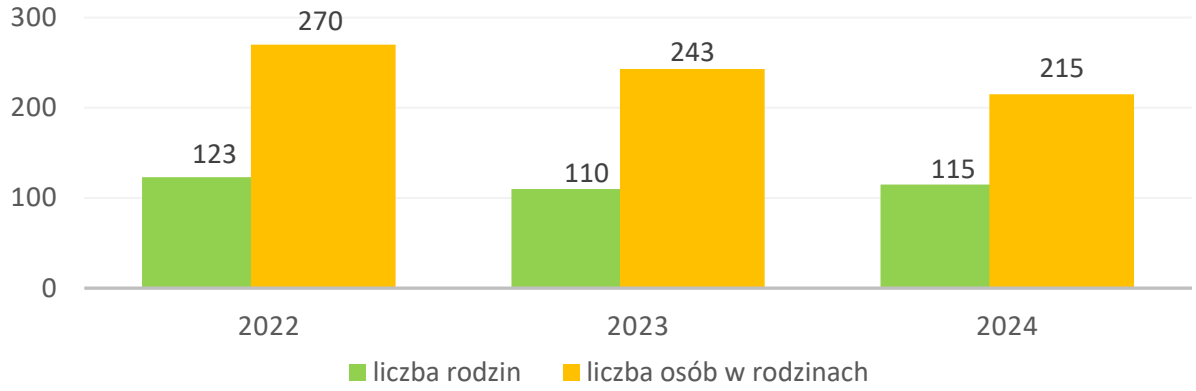

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Liczba osób pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprywacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2022-2024 wartość tego wskaźnika w gminie Ostaszewo ulegała niewielkim wahaniom: w roku bazowym było to 5,52%, w 2023 roku – 4,92%, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie – 4,95%.

Wykres 9. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024

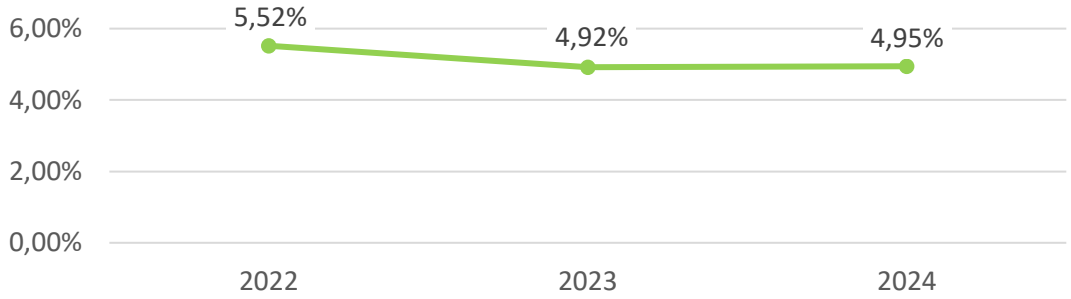

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych tych wynika, iż w 2024 roku z tego typu pomocy korzystało 47 osób w wieku przedprodukcyjnym, 93 osoby w wieku produkcyjnym oraz 13 osób w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest niewielka dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej kobiet było mniej niż mężczyzn (liczba mężczyzn – 78, liczba kobiet – 75). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można spadek liczby osób we wszystkich grupach wiekowych. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024

wiek	2022		2023		2024	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
0-17	72	36	62	35	47	28
produkcyjny	133	58	118	47	93	39
poprodukcyjny	14	10	13	9	13	8
ogółem	**219**	**104**	**193**	**91**	**153**	**75**

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

W 2024 roku świadczenia pieniężne zostały udzielone 90 mieszkańcom gminy Ostaszewo, natomiast świadczenie niepieniężne 66 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są niewielkie wahania liczby osób pobierających świadczenia niepieniężne, natomiast biorąc pod uwagę liczbę osób korzystających ze świadczeń pieniężnych, dostrzegalne są tendencje spadkowe. Dane statystyczne przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie niepieniężne	68	65	66
świadczenie pieniężne	122	105	90

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, ogólna liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa spadkowi z 94 osób w 2022 roku do 63 w 2024 roku. Biorąc pod uwagę podział na płeć, dostrzegalne są niewielkie dysproporcje – w latach 2022-2023 liczba kobiet była większa niż liczba mężczyzn, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym odnotowano odwrotne tendencje. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024

płeć	2022	2023	2024
kobiety	53	41	28
mężczyźni	41	40	35
ogółem	**94**	**81**	**63**

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku najczęstszym powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie Ostaszewo była długotrwała lub ciężka choroba – z tego powodu pomoc otrzymało 78 rodzin. W dalszej kolejności znajdowało się ubóstwo oraz niepełnosprawność (po 63 rodziny), bezrobocie (25 rodzin) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa (12 rodzin). Wśród powodów udzielania wsparcia znalazły się również: alkoholizm (9 rodzin), bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (8 rodzin), bezdomności (6 osób) oraz trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (1 rodzina).

Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin)

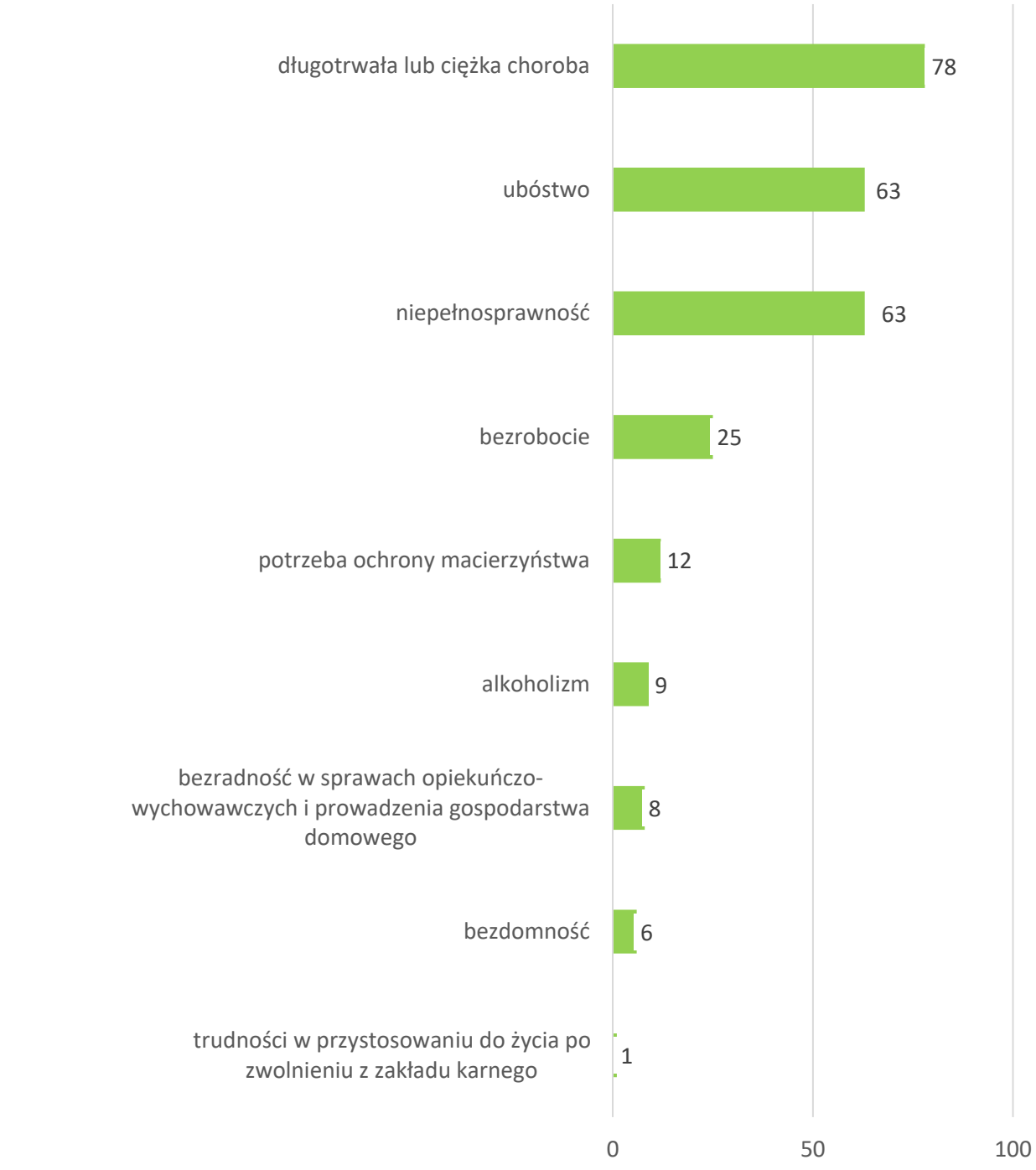

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Ostaszewo należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Urząd Gminy w Ostaszewie,
- Biblioteka Publiczna i Gminny Ośrodek Kultury w Ostaszewie,
- Komenda Powiatowa Policji w Nowym Dworze Gdańskim,
- placówki ochrony zdrowia,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO).

Należy zaznaczyć, iż istotnymi partnerami w realizacji działań dotyczących rozwiązywania problemów społecznych są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Dworze Gdańskim, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Nowym Dworze Gdańskim oraz Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Dworze Gdańskim.

Analiza wyników badań przeprowadzonych wśród dorosłych mieszkańców

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo, a także skala zjawiska przemocy. Dodatkowo zbadano takie kwestie jak rynek pracy, ubóstwo, wykluczenie społeczne, niepełnosprawność, zdrowie psychiczne oraz sytuacja osób starszych.

Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Ostaszewo wzięli udział mieszkańcy mający powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, znaczną przewagę liczebną miały kobiety – stanowiły one 88,5% ogółu, a mężczyźni – 11,5%.

Wykres 11. Płeć:

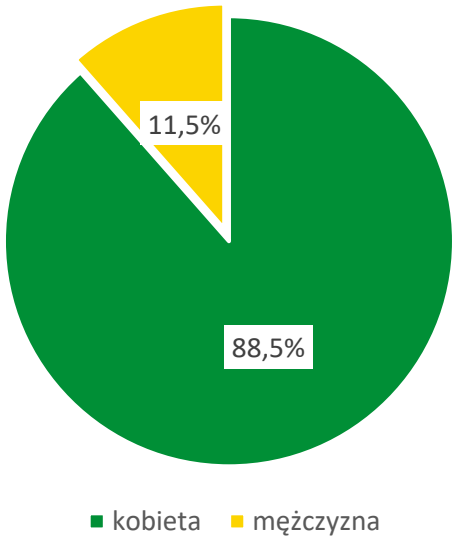

Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 36-45 lat (44,3%), 26-35 lat (26,2%) oraz 46-55 lat (21,3%). Wśród osób biorących udział w badaniu byli również mieszkańcy w wieku 56-65 lat (4,9%), z kolei najmniejszą grupę badawczą stanowiły osoby do 25 lat i powyżej 65 lat (po 1,6%).

Wykres 12. Wiek:

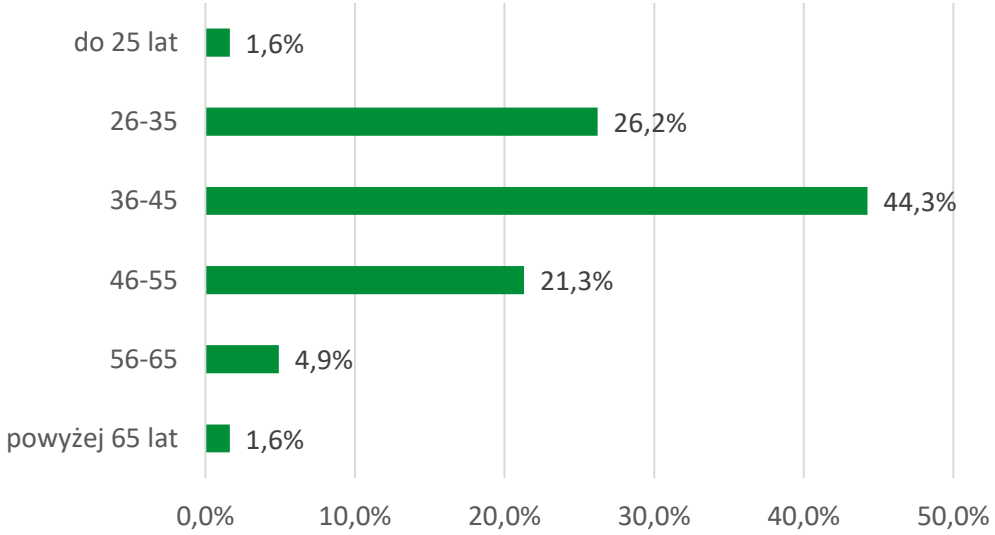

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (68,9%) oraz średnim lub pomaturalnym (27,9%), natomiast 3,3% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem zawodowym.

Wykres 13. Wykształcenie:

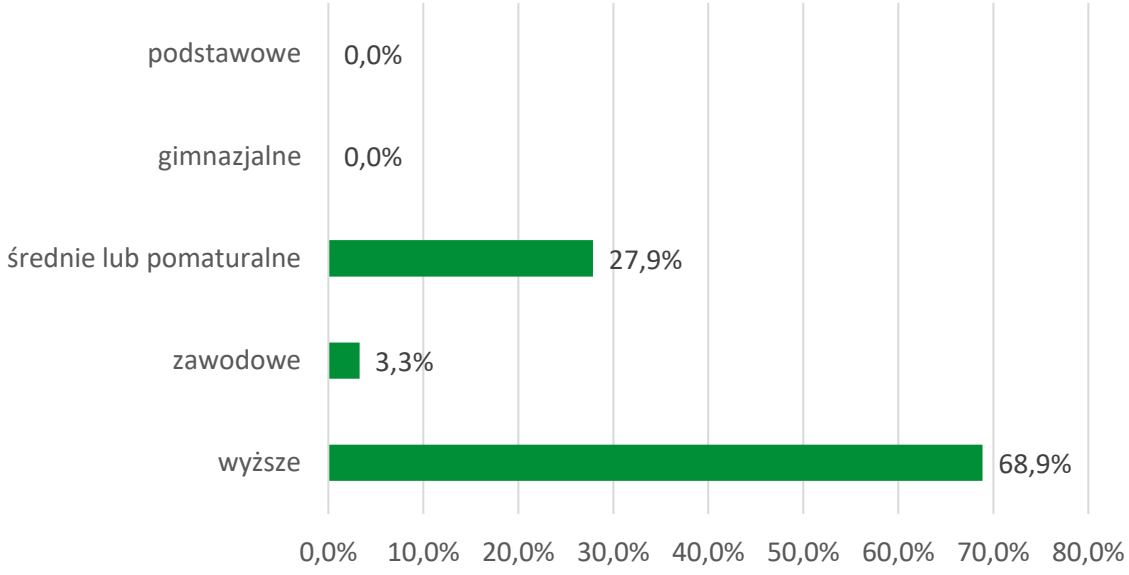

Problemy społeczne

Respondenci zostali poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów społecznych występujących na terenie gminy Ostaszewo. Zdecydowanie najczęściej wymieniano uzależnienia wśród osób dorosłych (63,9%) oraz bezrobocie (47,5%). Na kolejnych miejscach znalazły się: bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (36,1%) oraz ubóstwo (24,6%). Istotną grupę stanowiły również odpowiedzi dotyczące problemów dzieci i młodzieży oraz osób starszych. Po 18,0% ankietowanych wskazało na sięganie po substancje psychoaktywne przez młodych oraz samotność i izolację seniorów. W dalszej kolejności respondenci wymieniali: przemoc domową (8,2%), niepełnosprawność (8,2%), a także zaburzenia zdrowia psychicznego i fizycznego (4,9%). Niewielka część badanych stwierdziła, że nie zauważa żadnych problemów wymienionych w liście możliwych odpowiedzi w ankiecie (3,3%). Z kolei 1,6% wskazało inne kwestie, do których zaliczano m.in. nadmierną – ich zdaniem – *pomoc udzielaną osobom korzystającym ze wsparcia GOPS, sugerując konieczność większego angażowania tych osób w prace na rzecz gminy (np. koszenie rowów, prace porządkowe przy chodnikach).*

Wykres 14. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotykają mieszkańców Gminy?

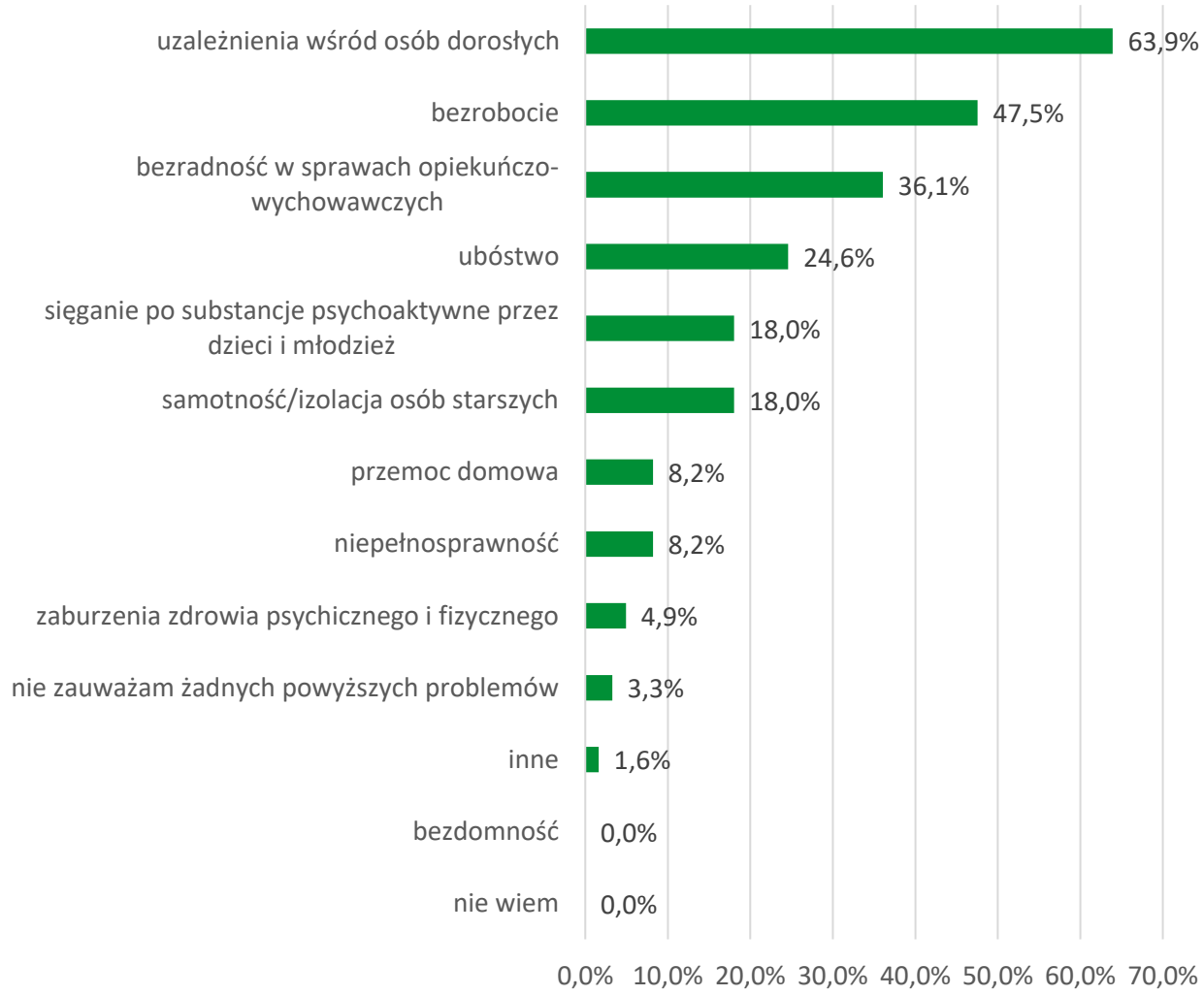

**Pytanie wielokrotnego wyboru – odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Problem alkoholowy

W niniejszym bloku tematycznym dorosłych mieszkańców Gminy poproszono o określenie z jaką częstotliwością spożywają alkohol. Całkowitą abstynencję zadeklarowało 18,0% ankietowanych, natomiast 31,2% badanych sięga po alkohol okazjonalnie, czyli kilka razy w roku. 16,4% respondentów wskazało, że takie sytuacje mają miejsce raz w miesiącu, a 23,0% – kilka razy w miesiącu. Ponadto 8,2% ankietowanych spożywa alkohol raz w tygodniu, a 3,3% robi to kilka razy w tygodniu.

Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

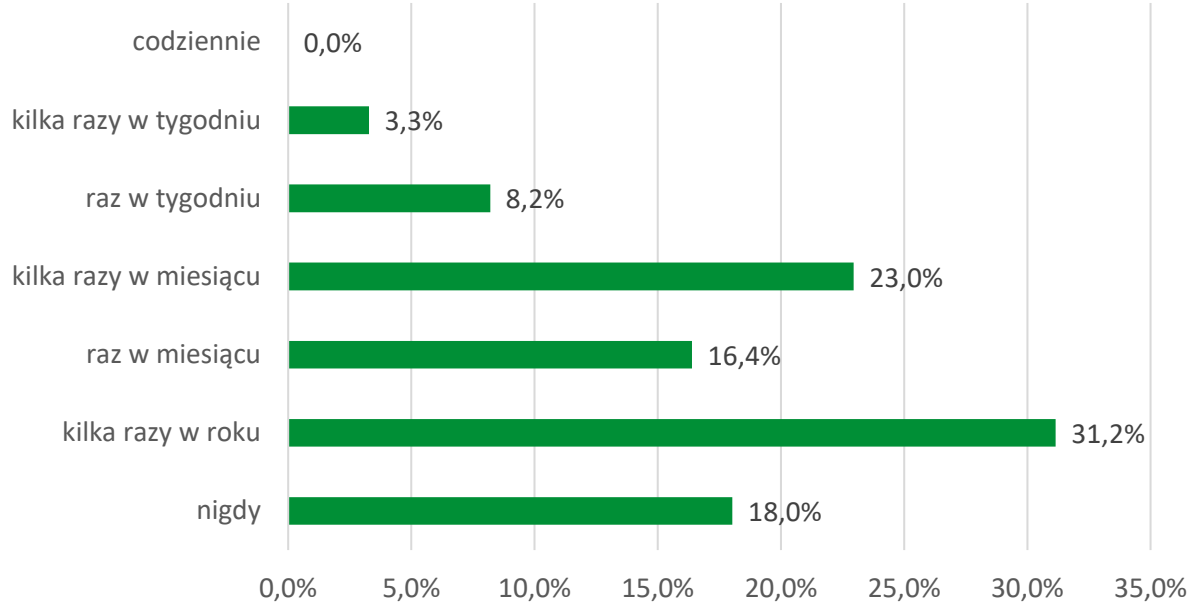

Kolejne pytanie zostało skierowane wyłącznie do osób, które zadeklarowały spożywanie alkoholu. Większość z nich podała, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy nie zdarzyło im się upić (80,0%) W przypadku 14,0% badanych taka sytuacja miała miejsce jednokrotnie, a 6,0% osób zadeklarowało, że w ciągu ostatniego roku straciło kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu od 2 do 5 razy.

Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)?

Odpowiedź	%
1 raz	14,0%
2-5 razy	6,0%
6-10 razy	0,0%
powyżej 10 razy	0,0%
ani razu	80,0%

Ważnym elementem badania jest również określenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu na terenie Gminy. Wśród respondentów, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu, 12,0% podało, że nie posiada prawa jazdy, a pozostałe 88,0% badanych zaprzeczyło, jakoby w ciągu ostatnich 30 dni prowadziło pojazd po jego spożyciu.

Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu?

Odpowiedź	%
nie zdarzyła mi się taka sytuacja	88,0%
raz mi się to zdarzyło	0,0%
zdarzało mi się to sporadycznie	0,0%
zdarzało mi się to często	0,0%
nie posiadam prawa jazdy	12,0%

W jednym z pytań ankietowani zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wszyscy ankietowani są świadomi negatywnych konsekwencji (100,0%).

Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka?

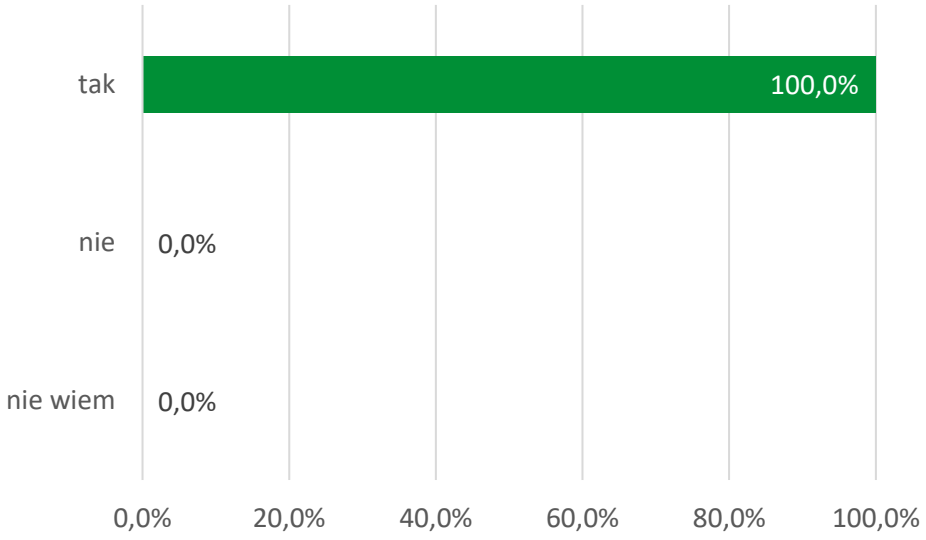

Problem nikotynowy

Kolejny analizowany obszar miał na celu określenie skali sięgania po wyroby nikotynowe przez dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo. Odpowiedzi badanych były następujące: papierosy tradycyjne pali 34,4% respondentów, spośród których 11,5% pali okazjonalnie, czyli kilka razy w roku, a 4,9% – kilka razy w tygodniu. Ponadto 18,0% zadeklarowało codzienne palenie papierosów. Po elektroniczne papierosy sięga mniejszy odsetek respondentów (24,6%), przy czym 6,6% robi to codziennie, a 3,3% – kilka razy w tygodniu. Po 1,6% badanych zadeklarowało palenie papierosów elektronicznych raz w tygodniu oraz raz w miesiącu. Dodatkowo 11,5% mieszkańców gminy Ostaszewo pali e-papierosy kilka razy w roku.

Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy?

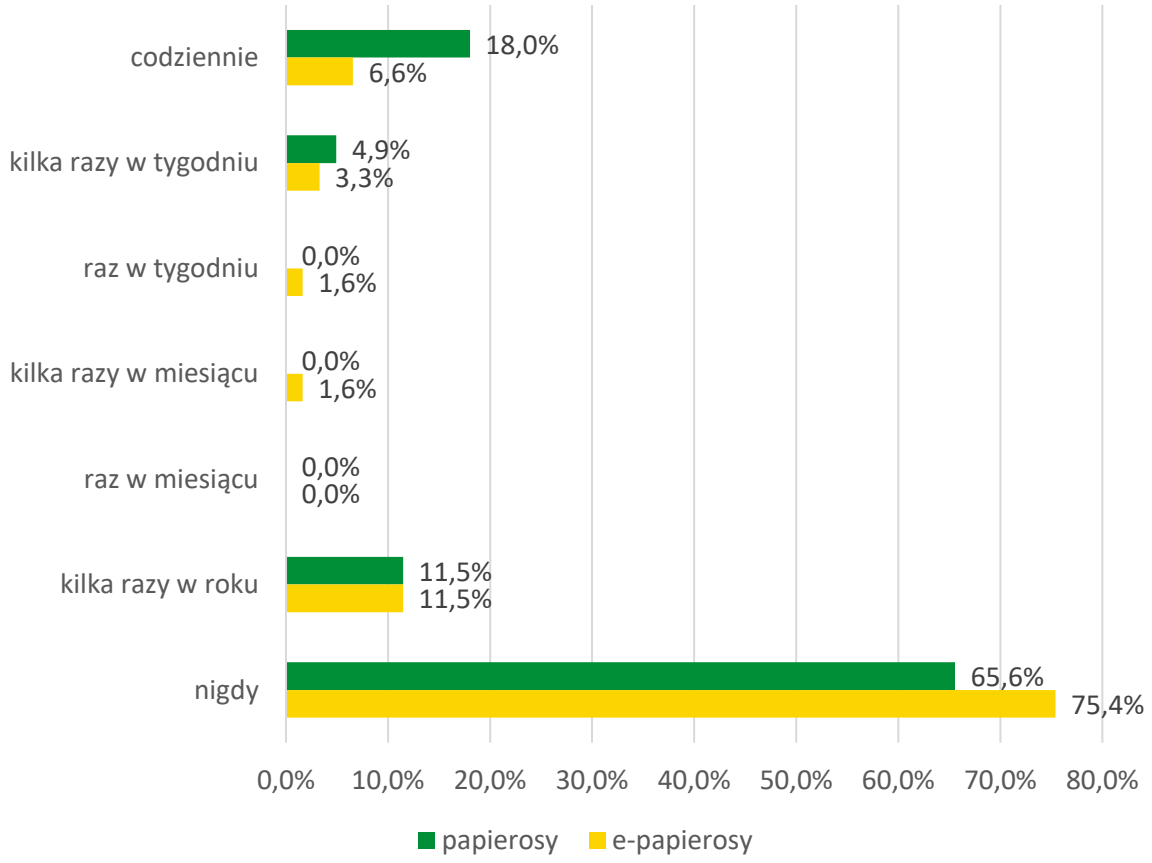

Problem narkotykowy

Kolejna część badania miała na celu określenie rozpowszechnienia środków psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo. Jak wynika z analizy materiału badawczego, kontakt z narkotykami, dopalaczami lub lekami w celu odurzenia miał 1,6% ankietowanych, którzy zażywali je jednokrotnie.

Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

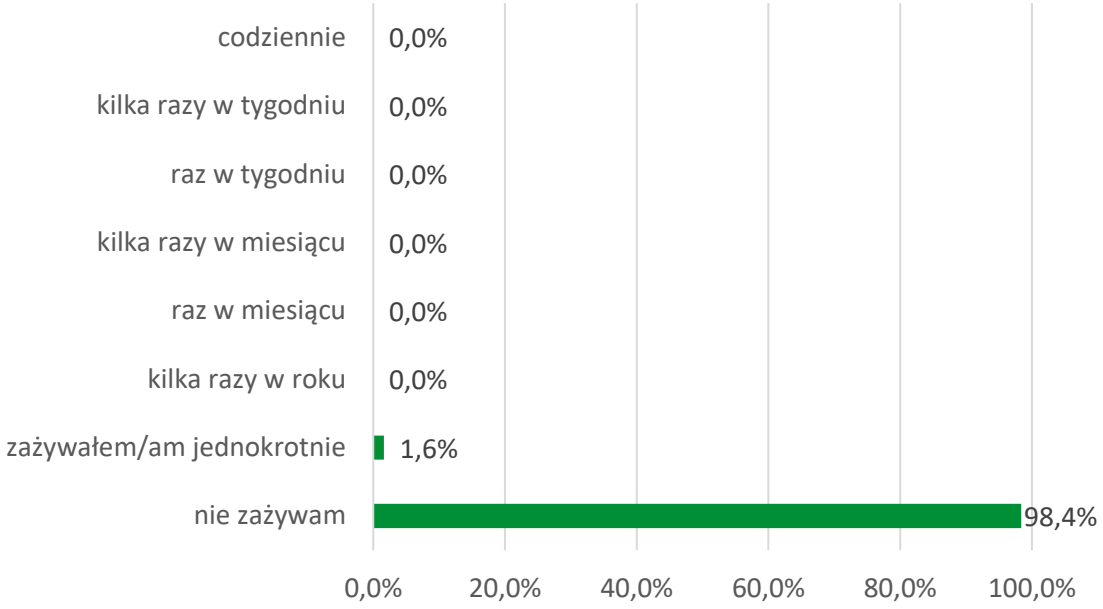

Badani mieszkańcy Gminy zostali w dalszej kolejności zapytani o skalę nadużywania alkoholu, narkotyków oraz nadmiernego podejmowania się czynności, przez osoby w ich otoczeniu. Jak wynika z odpowiedzi respondentów:

- 75,4% zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkoholu, w tym 13,1% – jedną osobę, 50,8% – kilka takich osób, a 11,5% – wiele osób,
- 35,9% ankietowanych zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające narkotyków, w tym 9,8% – jedną taką osobę, 21,3% – kilka osób, a 4,9% – wiele takich osób,
- 29,5% badanych zna w swoim otoczeniu osoby nadmiernie podejmujące różnego rodzaju czynności, w tym 1,6% – jedną taką osobę, 23,0% – kilka osób, a 4,9% – wiele takich osób.

Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)?

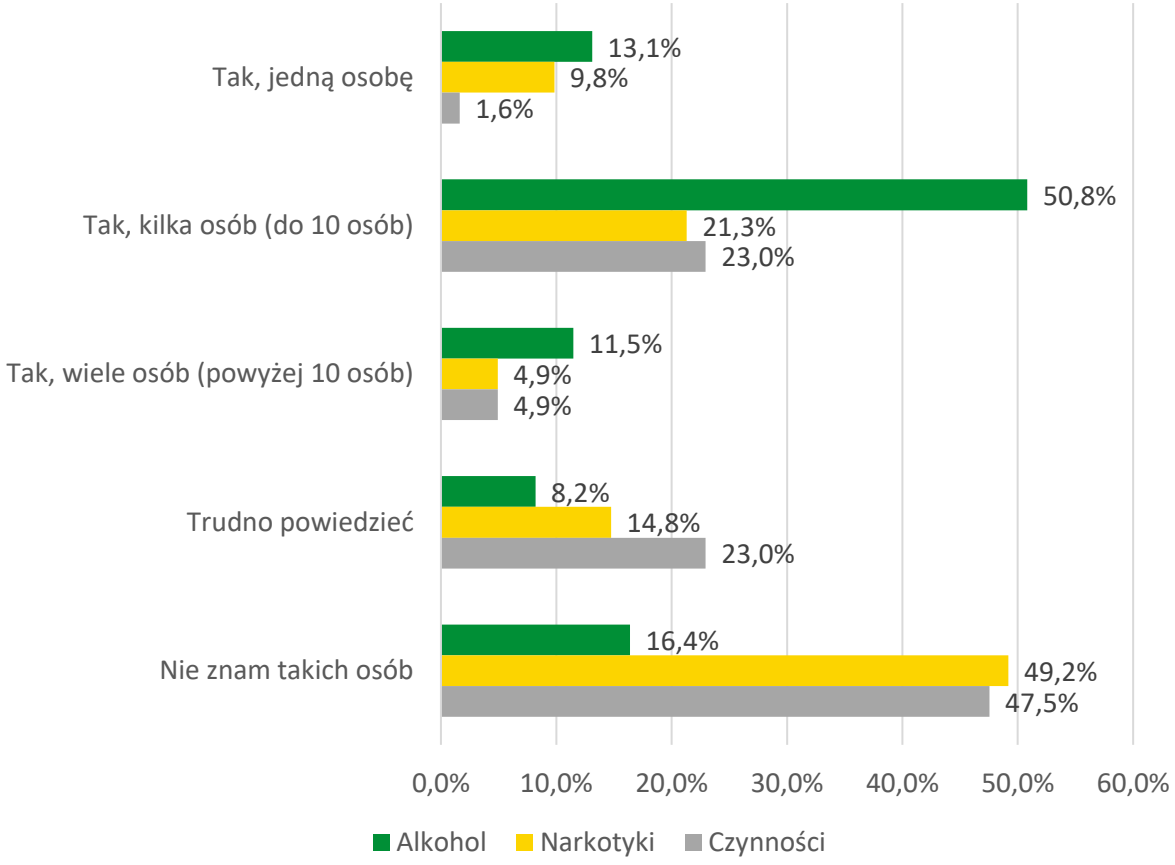

Problem przemocy

W kolejnej części raportu oszacowana została skala występowania problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo. Respondenci zostali poproszeni o stwierdzenie, czy w swoim otoczeniu znają osoby, które doświadczają przemocy w swoim domu. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, znajomość takich osób potwierdziło 59,1% badanych, spośród których 13,1% stwierdziło, iż zna jedną taką osobę, 11,5% – kilka osób dotkniętych przemocą domową (do 10 osób), a 6,6% – wiele takich osób (powyżej 10). Należy zauważyć, iż 27,9% uczestników badania nie jest pewnych, czy zna taką osobę, a jednoznacznie zaprzeczyło temu 41,0% badanych.

Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu?

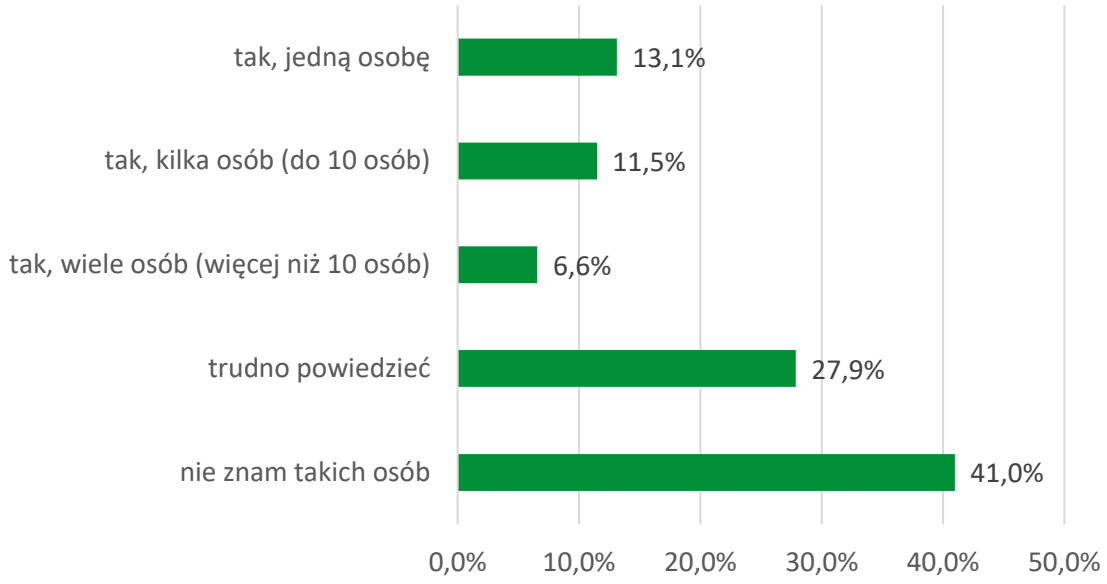

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została oszacowana również dzięki deklaracjom respondentów w zakresie doświadczania przez nich samych tego problemu. Analiza uzyskanych odpowiedzi wskazuje, że w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie przemocy doznało 4,8% dorosłych mieszkańców, wśród których po 1,6% doświadczyło jej jednokrotnie, od 2 do 5 razy oraz więcej niż 10 razy.

Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

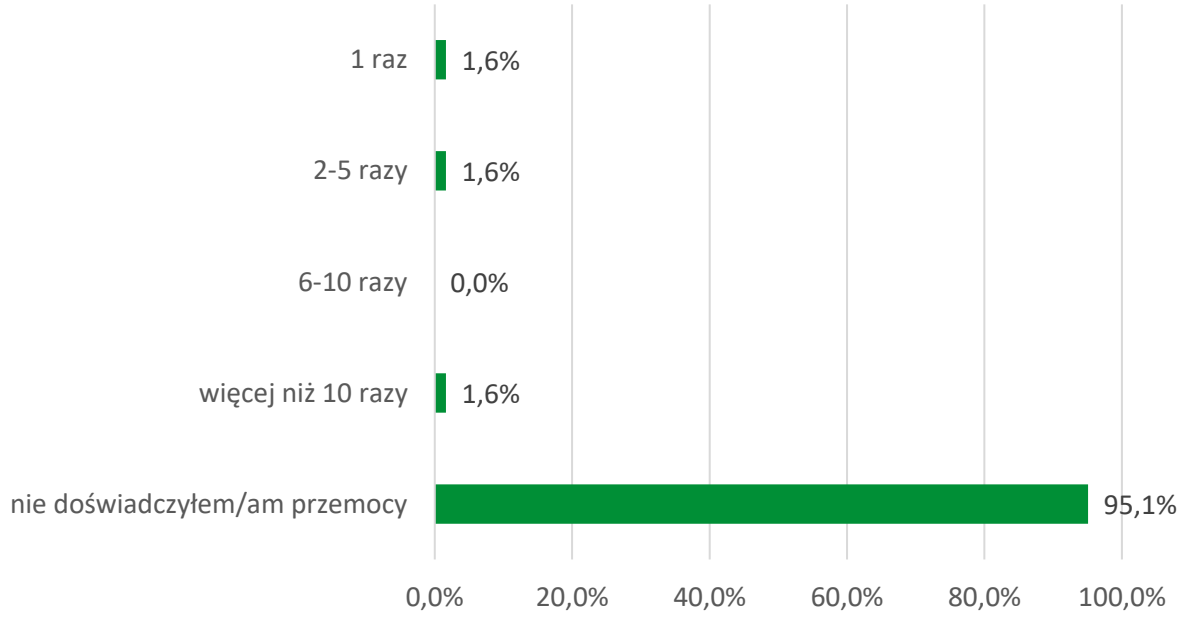

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że wszyscy doświadczyli przemocy psychicznej (100,0%), po 66,7% uczestników badania wskazało na przemoc ekonomiczną i zaniedbanie, a kolei po 33,3% doznało przemocy fizycznej i seksualnej.

Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Odpowiedź	%
przemoc psychiczna	100,0%
przemoc ekonomiczna	66,7%
zaniedbanie	66,7%
przemoc fizyczna	33,3%
przemoc seksualna	33,3%
nie wiem	0,0%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W dalszej części poproszono respondentów, którzy zadeklarowali doświadczenie przemocy, o wskazanie osób, które stosowały ją wobec nich. Analiza materiału badawczego pozwala stwierdzić, że 66,7% badanych doznało przemocy ze strony męża/żony, z kolei 33,3% ankietowanych wskazało na partnera/partnerkę.

Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

Odpowiedź	%
mąż/żona	66,7%
partner/partnerka	33,3%
rodzice	0,0%
inni członkowie rodziny	0,0%
inne osoby	0,0%

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o wskazanie, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosowali oni przemoc wobec drugiej osoby. Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż zdecydowana większość uczestników badania nie stosowało przemocy (96,7%). Tego typu zachowań dopuściło się natomiast 3,3% respondentów, kierując je wobec dziecka dzieci.

Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec:

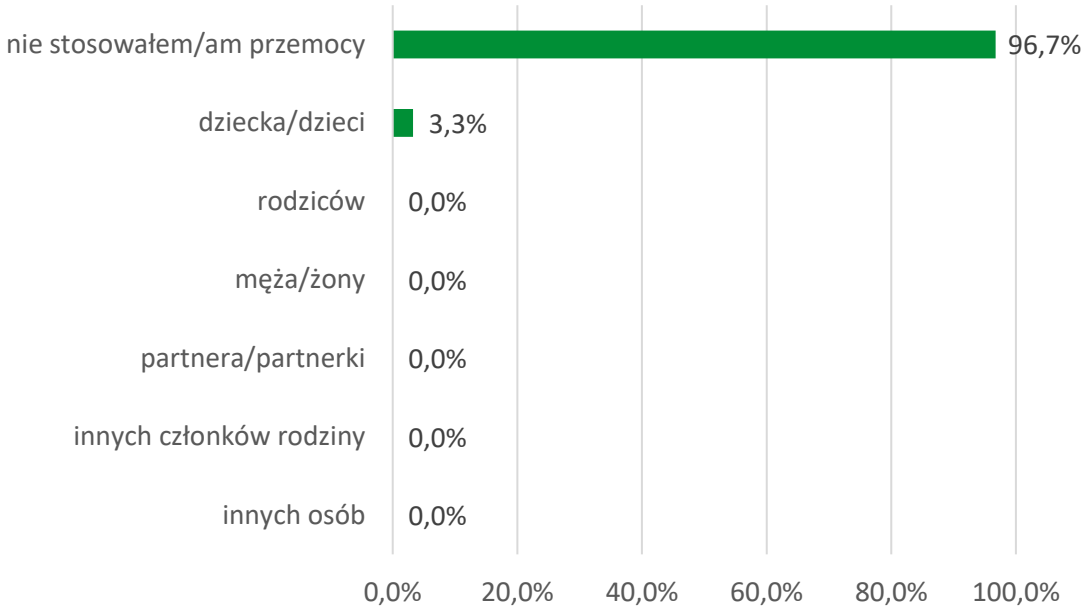

Istotnym aspektem badania dotyczącego problemów społecznych w gminie Ostaszewo była również opinia mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci jako metody wychowawczej. W świetle ich odpowiedzi można stwierdzić, iż ponad połowa badanych nie toleruje przemocy jako metody wychowawczej (60,7%), a 27,9% ankietowanych uważa, że nie powinna być ona stosowana, jednakże są sytuacje, w których jest konieczna. Dodatkowo 11,5% respondentów zaznaczyło opcję „trudno powiedzieć".

Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która:

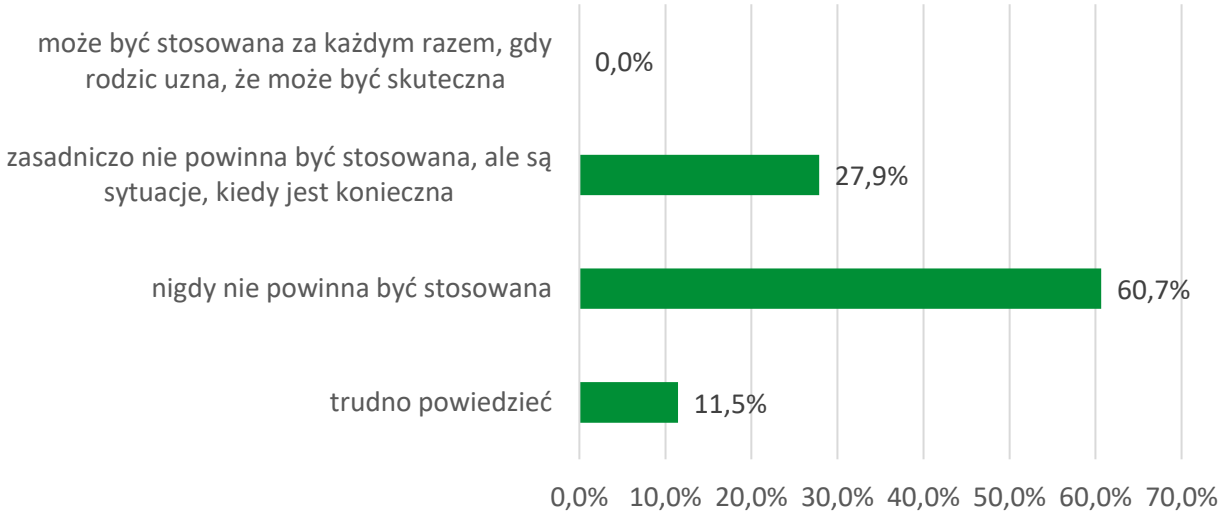

Kolejne pytanie z zakresu problemu przemocy ujęte w kwestionariuszu ankiety dotyczyło zjawiska cyberprzemocy i miało na celu oszacowanie skali jej występowania wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć oraz stosować cyberprzemoc. Z deklaracji badanych wynika, że takiego problemu doświadczyło 8,2% badanych, a 4,9% miało trudności z odpowiedzią na to pytanie. Do stosowania cyberprzemocy nie przyznał się żaden ankietowany, a 1,6% nie potrafiło jednoznacznie określić swojego zdania w tym aspekcie, udzielając odpowiedzi „trudno powiedzieć".

Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)?

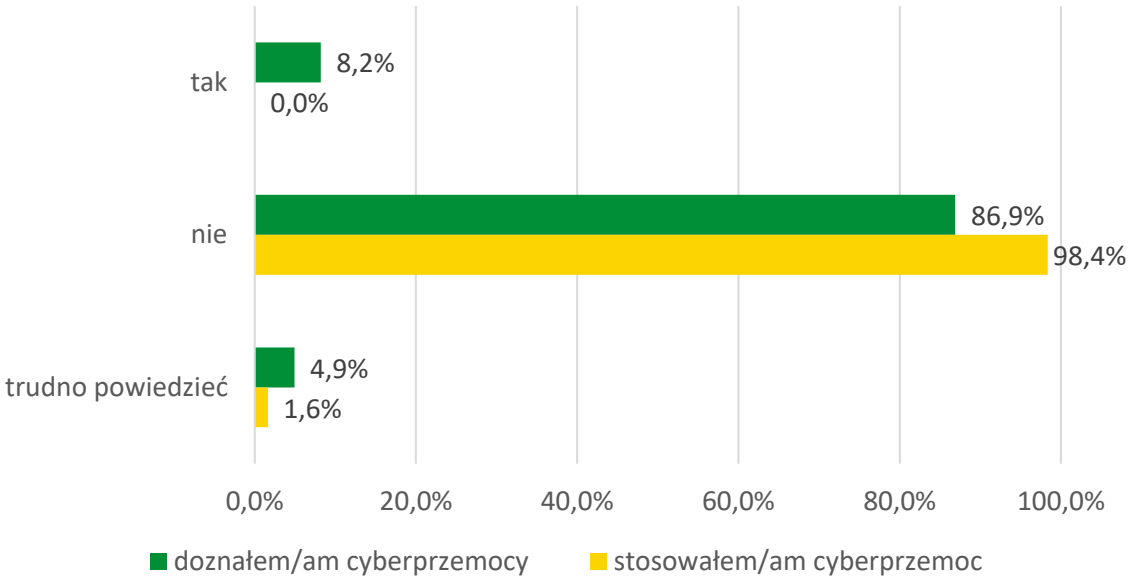

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

W następnym obszarze tematycznym zapytano mieszkańców o korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu. Ankietowani zostali poproszeni o wskazanie, jaką ilość czasu poświęcają na to w ciągu dnia. Jak wynika z deklaracji, wszyscy respondenci korzystają z tego typu urządzeń i Internetu, przy czym 23,0% respondentów robi to do 1 godziny dziennie, 54,1% wskazało na przedział od 1 do 3 godzin, a korzystanie z urządzeń pomiędzy 3 a 5 godzinami dziennie zadeklarowało 16,4% respondentów. Ponadto po 3,3% korzysta z tego typu urządzeń powyżej 5 do 7 godzin dziennie oraz powyżej 7 godzin.

Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)?

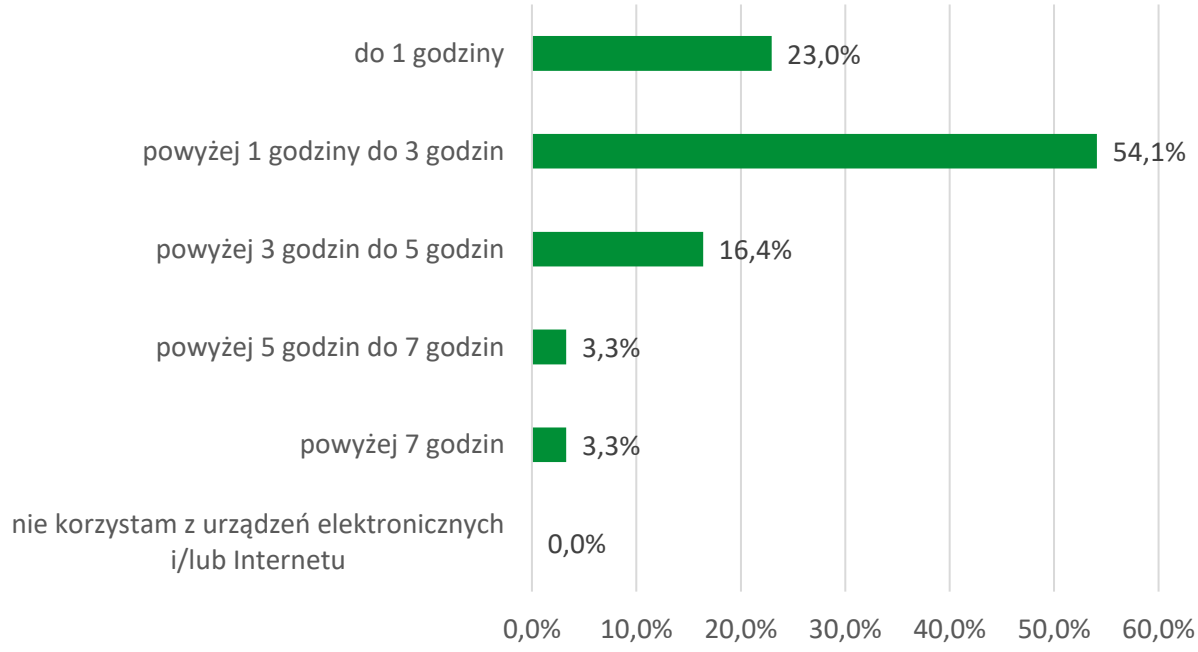

Odpowiadając na kolejne pytanie mieszkańcy, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu określili, czy zdarza się im poświęcać na to dłużej niż wstępnie zakładali. Jak wynika z zebranego materiału badawczego, 47,5% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie, natomiast 24,6% mieszkańców wskazało, że w ich przypadku takie sytuacje się nie zdarzają. 9,8% ankietowanych stwierdziło, że nie przewiduje określonego czasu, a 18,0% osób biorących udział w badaniu miało trudność w określeniu takich sytuacji.

Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a?

Odpowiedź	%
tak	47,5%
nie	24,6%
trudno powiedzieć	18,0%
nie przewiduję określonego czasu	9,8%

Uczestnictwo w grach hazardowych

W dalszej części badania określona została skala podejmowania zachowań hazardowych przez pełnoletnich mieszkańców. Ankietowani udzielili odpowiedzi na pytanie, czy w okresie ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie grali w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze. Jak wskazuje zebrany materiał badawczy, styczność z nimi miało (39,4%) badanych, wśród których 14,8% grało w takie gry 1 raz, 18,0% – od 2 do 10 razy, z kolei 6,6% osób przyznało się do grania w tego typu gry więcej niż 10 razy.

Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)?

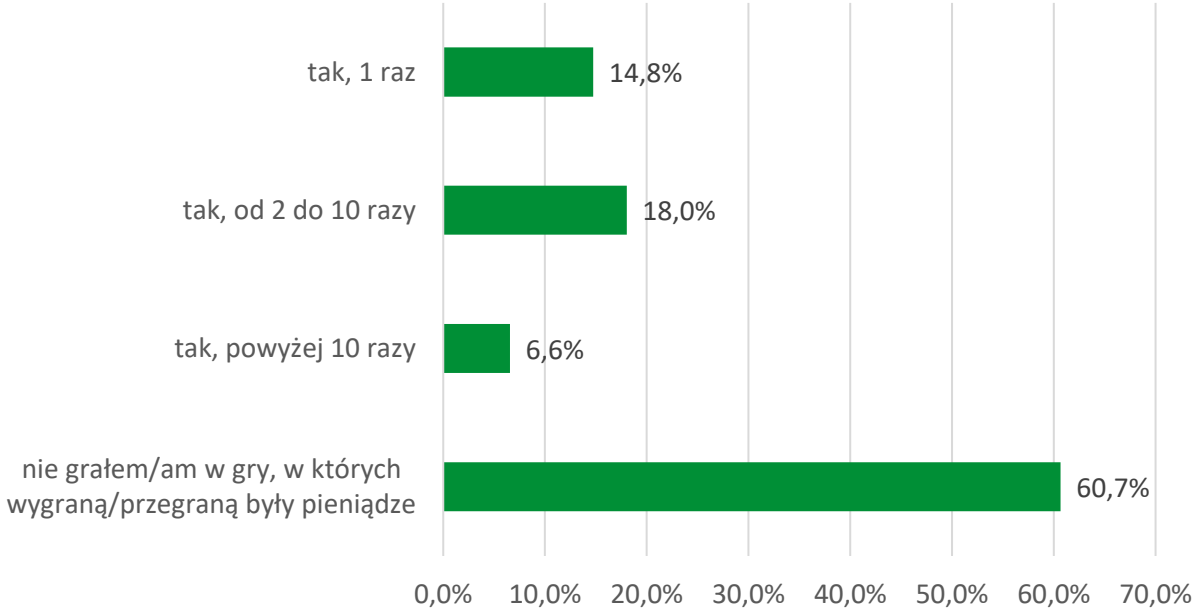

Kolejne pytanie dotyczyło motywacji, które kierowały mieszkańcami korzystającymi z gier hazardowych, a mianowicie odnosiło się do tego, czy badani kiedykolwiek grali w tego typu gry z powodu trudności finansowych lub w celu poprawy swojej sytuacji ekonomicznej. 16,7% ankietowanych potwierdziło zaistnienie takiej sytuacji w swoim życiu, 75,0% zaprzeczyło, natomiast 8,3% respondentów miało trudność w odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną?

Odpowiedź	%
tak	16,7%
nie	75,0%
trudno powiedzieć	8,3%

Inne uzależnienia behawioralne

W dalszej części badania przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo, respondenci udzielili również istotnych informacji na temat problemów natury behawioralnej. Zakupoholizm i pracoholizm są przykładami uzależnień behawioralnych, które w okresie ostatnich lat zwiększyły swoją skalę, w szczególności wśród rozwiniętych i sprawnie funkcjonujących społeczeństw, dlatego pytania ujęte w kwestionariuszu ankiety skierowanej do respondentów dotyczyły również występowania tych problemów wśród lokalnej społeczności. Zaburzenia odżywiania również stanowiły jeden z obszarów objętych badaniem, co pozwoliło na zidentyfikowanie ich postrzegania i skali w kontekście innych trudności doświadczanych przez respondentów. Uzyskane wyniki przedstawiają się następująco:

- 80,3% badanych często myśli o obowiązkach zawodowych poza godzinami pracy;
- 47,5% ankietowanych ma wyrzuty sumienia po spożyciu bardziej kalorycznego posiłku;
- 26,2% osób biorących udział w badaniu zawsze zajada stres i intensywne emocje;
- 14,8% mieszkańców przyznało, że zdarza im się kupować przedmioty, których nie potrzebują i na które nie posiadają odpowiednich środków finansowych.

Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń:

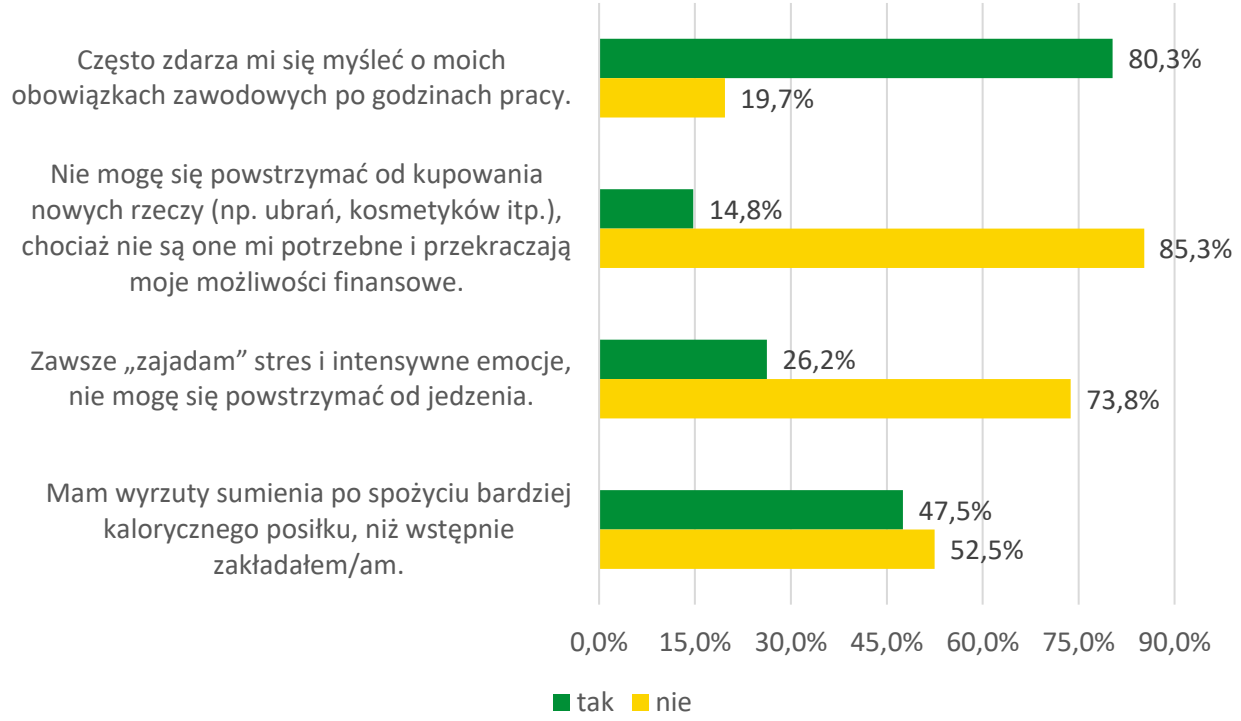

Rynek pracy

W kolejnym etapie badania poruszono kwestię trudności, z jakimi mogą mierzyć się osoby bezrobotne poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy Ostaszewo. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można zauważyć, że najczęściej wskazywaną barierą jest niewystarczająca liczba miejsc pracy – na ten problem zwróciło uwagę 68,9% respondentów. Znacząca grupa badanych (45,9%) wskazała również brak ofert pracy dopasowanych do posiadanych kompetencji i kwalifikacji zawodowych, natomiast 29,5% zwróciło uwagę na brak własnych kwalifikacji zawodowych jako istotną przeszkodę w znalezieniu zatrudnienia. 26,2% ankietowanych dostrzega problem w niewystarczającej liczbie kursów, staży i szkoleń umożliwiających podniesienie kwalifikacji. Po 13,1% badanych wskazało na ograniczony dostęp do doradztwa zawodowego oraz nieadekwatne wynagrodzenie oferowane na lokalnym rynku pracy. W przypadku opcji „inne" 11,5% respondentów wskazało na czynniki, takie jak: *niewystarczająca komunikacja publiczna, brak dojazdów do pracy (także w weekendy)*, *ograniczenia wynikające z godzin pracy świetlic i przedszkoli*, *brak mobilności osób bezrobotnych*, *brak zaangażowania*, a także *problem*

zatrudnienia nierejestrowanego czy *niska motywacja do podjęcia pracy*. Dodatkowo 8,2% badanych zadeklarowało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy?

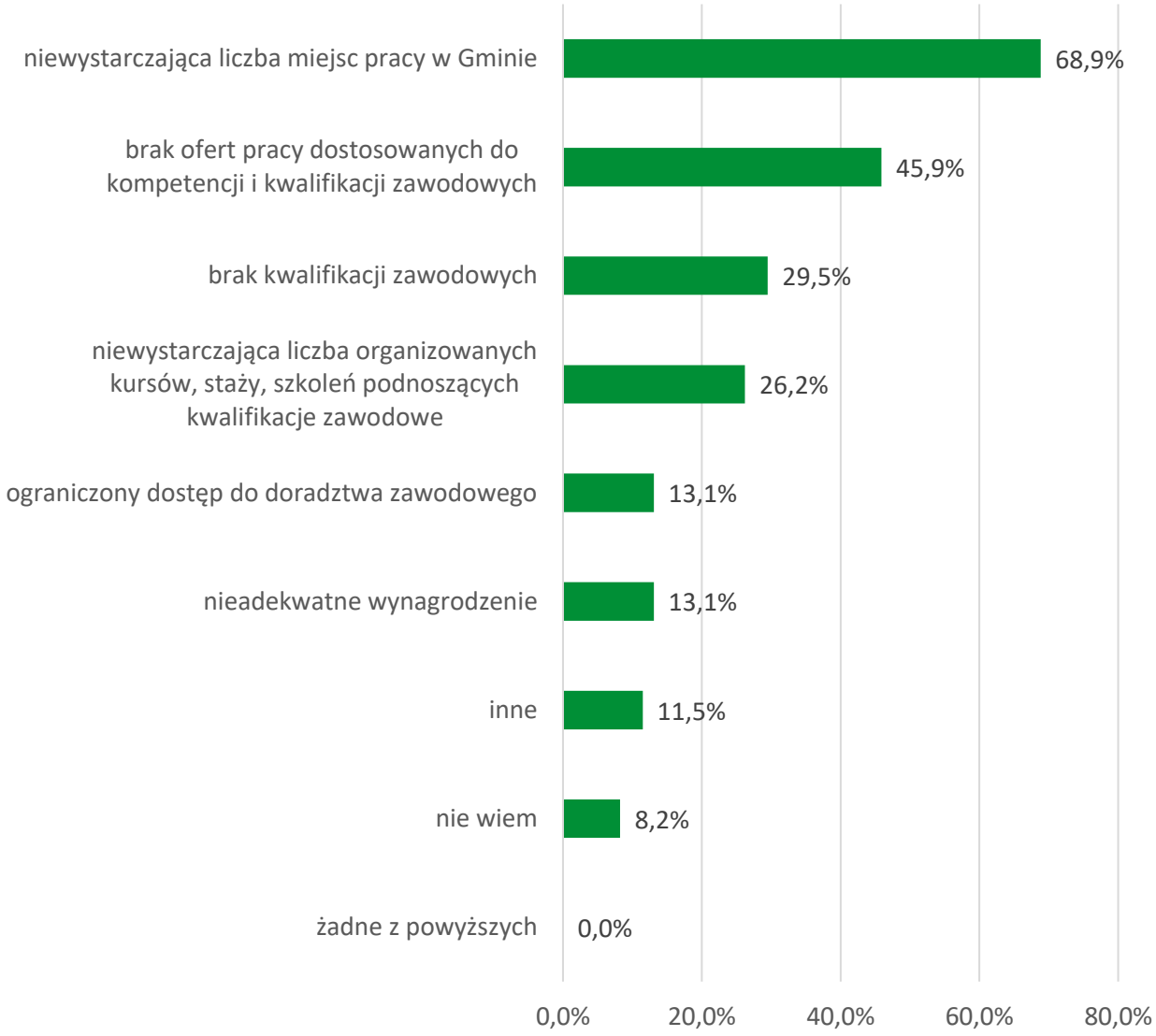

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Ubóstwo i wykluczenie społeczne

Następne pytanie dotyczyło tego, czy respondenci doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe. 73,8% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 13,1% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku takich problemów, natomiast kolejne 13,1% respondentów miało trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe?

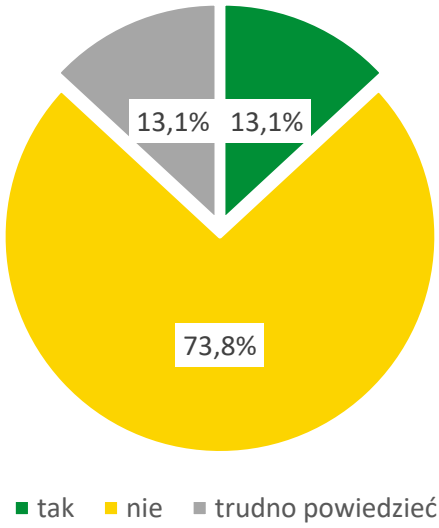

W kolejnym pytaniu mieszkańcy zostali poproszeni o wskazanie grup społecznych, które ich zdaniem są najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy. Z zebranych odpowiedzi wynika, że najbardziej zagrożone wykluczeniem są osoby dotknięte problemem uzależnień – wskazało je 59,0% respondentów. Na kolejnych miejscach znaleźli się osoby z niepełnosprawnością (44,3%) oraz osoby starsze (41,0%). Następnie ankietowani wymieniali osoby bezrobotne (29,5%) oraz osoby bezdomne (21,3%). 18,0% badanych uznało, że zagrożone wykluczeniem są również osoby uzyskujące niskie dochody. 8,2% respondentów miało trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy?

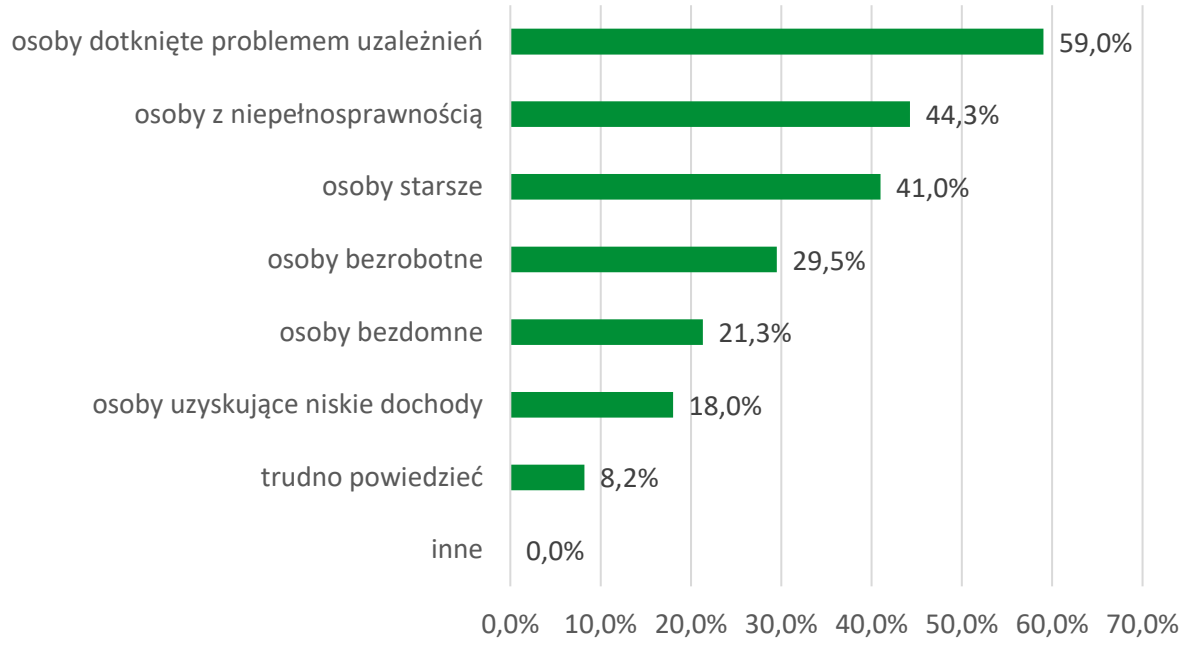

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja osób starszych i osób z niepełnosprawnościami

Mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do potrzeb osób o ograniczonej mobilności. Wyniki wskazują, że 41,0% respondentów ocenia, iż w Gminie znajduje się jedynie niewielka liczba miejsc przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością. Kolejne 41,0% uznaje, że poziom dostosowania infrastruktury jest średni, natomiast 13,1% wskazuje na wysoki stopień dostosowania. Dodatkowo 4,9% ankietowanych zadeklarowało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie?

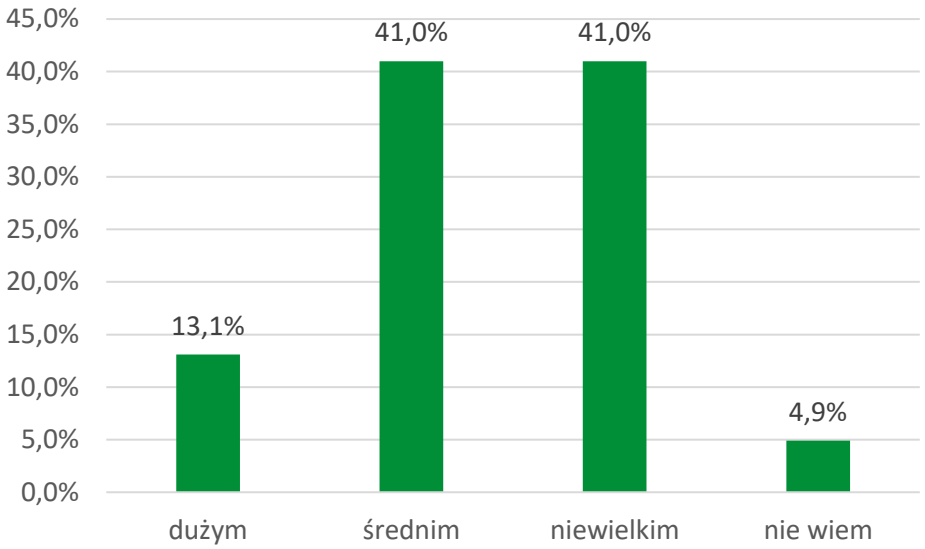

Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie najważniejszych problemów, z jakimi zmagają się osoby starsze na terenie Gminy. Zdecydowanie najczęściej wymieniano problemy zdrowotne, na które zwróciło uwagę 57,4% badanych. W dalszej kolejności znalazły się niewystarczające środki do życia (52,5%) oraz samotność i izolacja (44,3%). 39,3% respondentów wskazało na ograniczony dostęp do placówek zapewniających całodobową opiekę, a 18,0% na niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. Kolejne odpowiedzi dotyczyły braku wsparcia ze strony rodziny (14,8%) oraz barier architektonicznych utrudniających funkcjonowanie osób starszych (13,1%). 4,9% ankietowanych zadeklarowało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie?

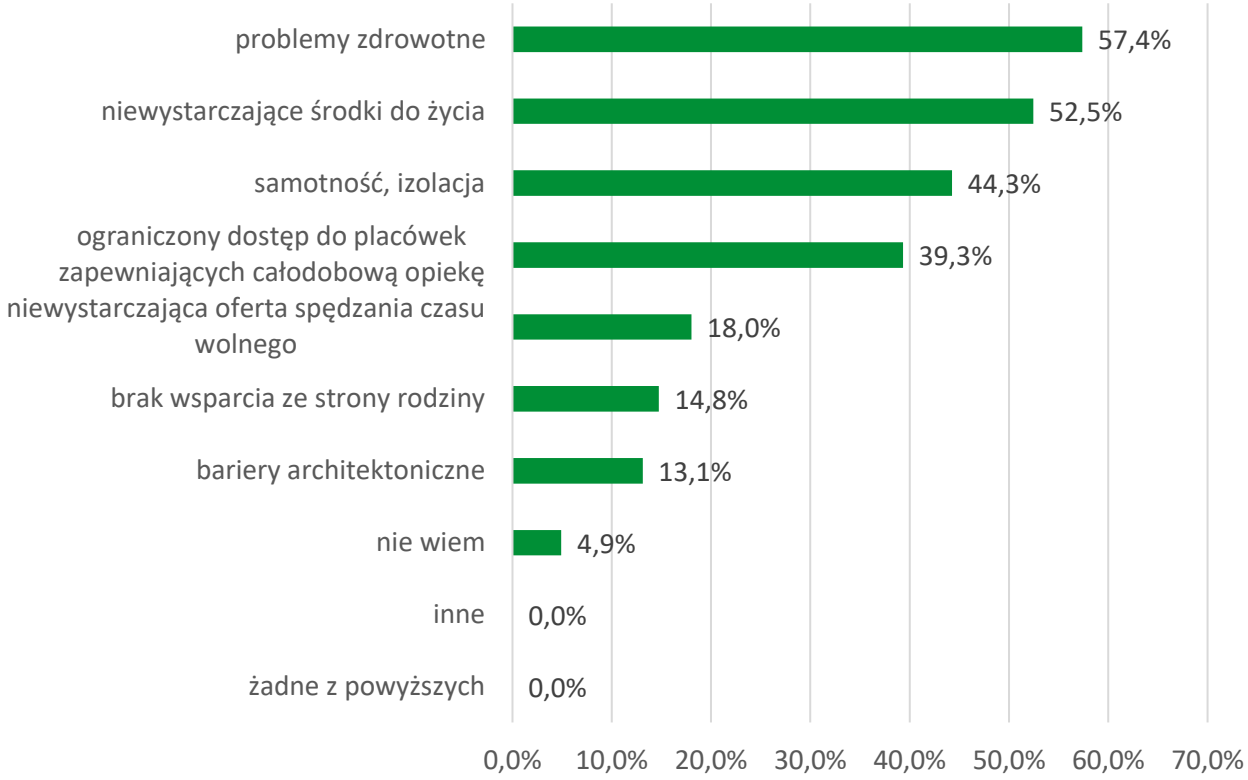

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W ramach badania ankietowego poproszono mieszkańców o wskazanie najistotniejszych problemów, z jakimi zmagają się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. Najczęściej wskazywaną trudnością były niewystarczające środki do życia, które wymieniło 45,9% respondentów. Niemal tyle samo odpowiedzi, bo po 44,3% dotyczyło samotności i izolacji oraz ograniczonego dostępu do placówek zapewniających całodobową opiekę. Bariery architektoniczne zostały wskazane przez 34,4% ankietowanych, natomiast brak ofert pracy przez 27,9%. 18,0% badanych zwróciło uwagę na niewystarczającą ofertę spędzania czasu wolnego. Mniej liczne odpowiedzi dotyczyły braku wsparcia ze strony rodziny, który wskazało 8,2% respondentów. Taki sam odsetek (8,2%) zadeklarował, że nie posiada wiedzy w tym zakresie. Opcję „inne" zaznaczyło 3,3% ankietowanych, wskazując na *brak dostępu do podstawowej opieki zdrowotnej (pediatra), rehabilitacyjnej, terapeutycznej* oraz *brak dostępu do odpowiedniej opieki i rehabilitacji dla dzieci*.

Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie?

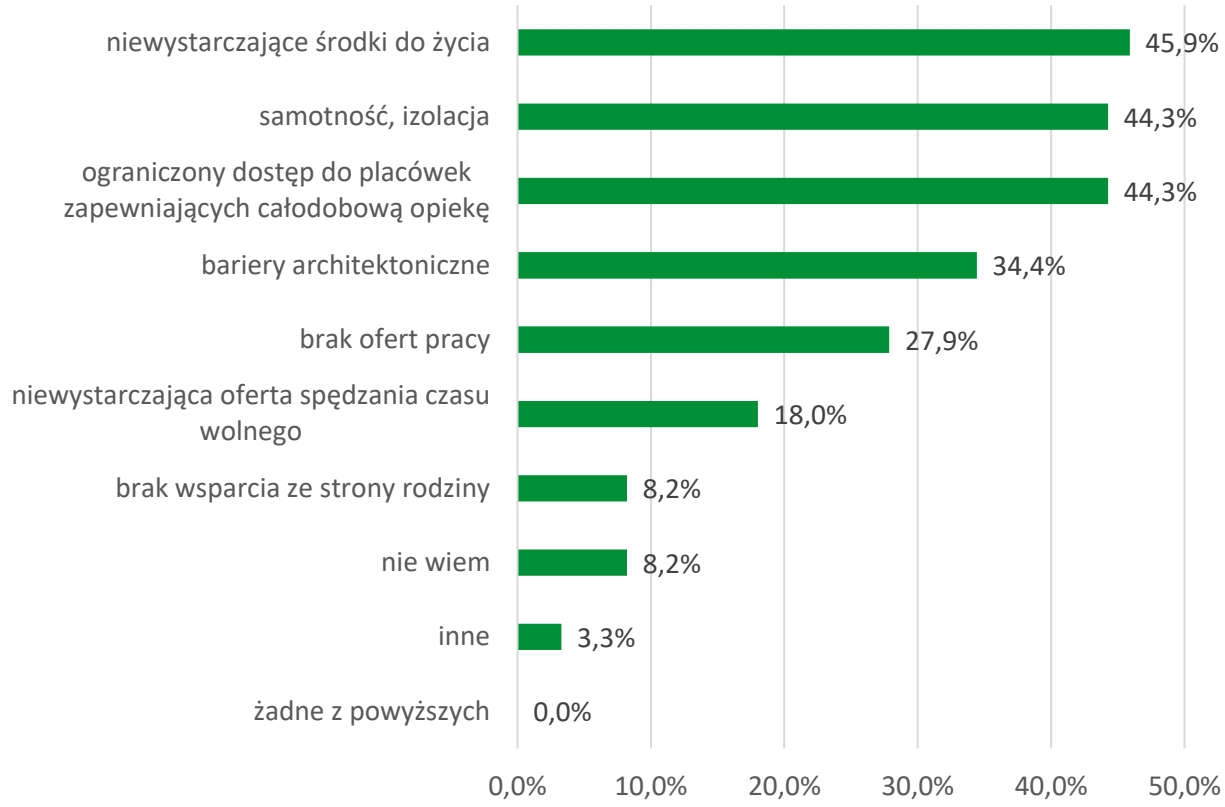

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Zdrowie psychiczne

W pytaniu dotyczącym zdrowia psychicznego badani mieszkańcy gminy Ostaszewo mieli określić, czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u nich przynajmniej przez 2 tygodnie wymienione stany. Z poniższego wykresu wynika, że:

- 57,4% osób miało obniżony nastrój;
- 42,6% respondentów odczuwało lęk;
- 57,4% ankietowanych miało osłabioną koncentrację;
- 42,6% badanych zmagało się z niską samooceną;
- 59,0% pełnoletnich mieszkańców cierpiało na zaburzenia snu;
- 4,9% respondentów miało myśli samobójcze;
- 1,6% ankietowanych dokonało czynów samobójczych.

Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie):

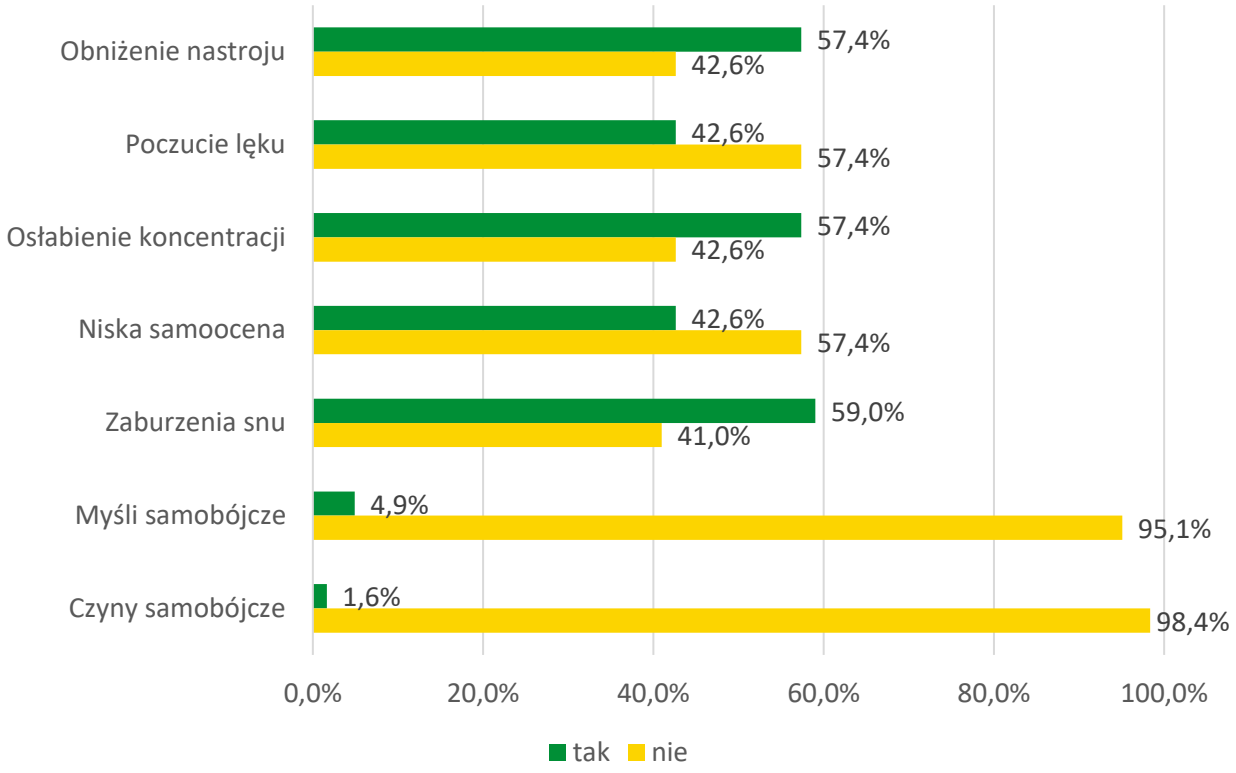

Analiza wyników badania przeprowadzonego wśród uczniów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego oraz zaburzeń odżywiania.

Struktura badanej próby

Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Możemy zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne przewagę liczebną mieli chłopcy – stanowili oni 53,1% ogółu, zaś dziewczynki wypełniły 46,9% kwestionariuszy.

Wykres 35. Płeć:

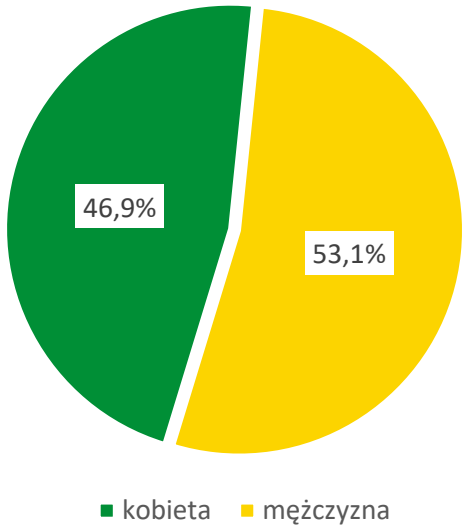

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (44,4%), natomiast 30,9% stanowili uczniowie w wieku 10-11 lat. Pozostali ankietowani mieścili się w przedziale wiekowym 14-15 lat (24,7%).

Wykres 36. Wiek:

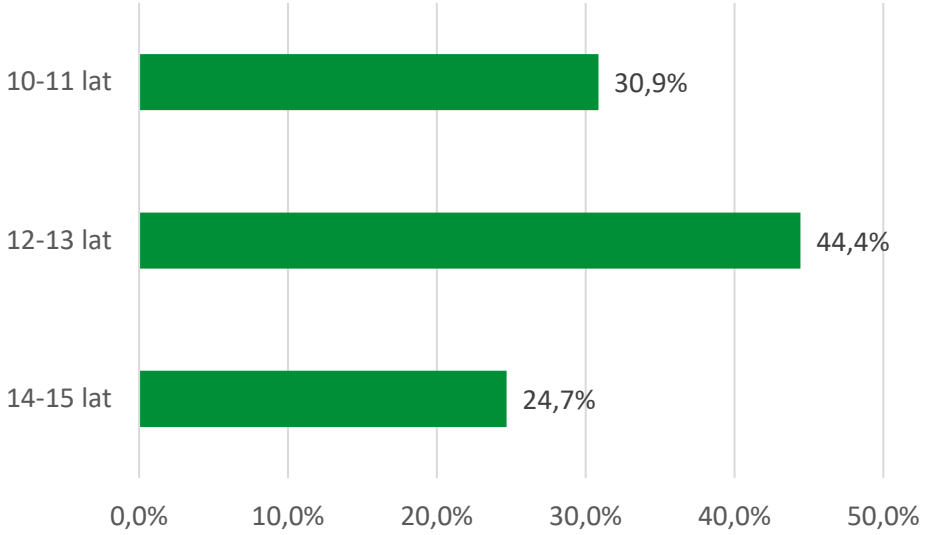

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. 32,1% uczniów biorących udział w badaniu uczęszczało wówczas do V klasy, 24,7% ankiet wypełnili uczniowie z klasy VII, 23,5% z klasy VIII, natomiast 19,8% badanych to uczniowie klas VI.

Wykres 37. Klasa:

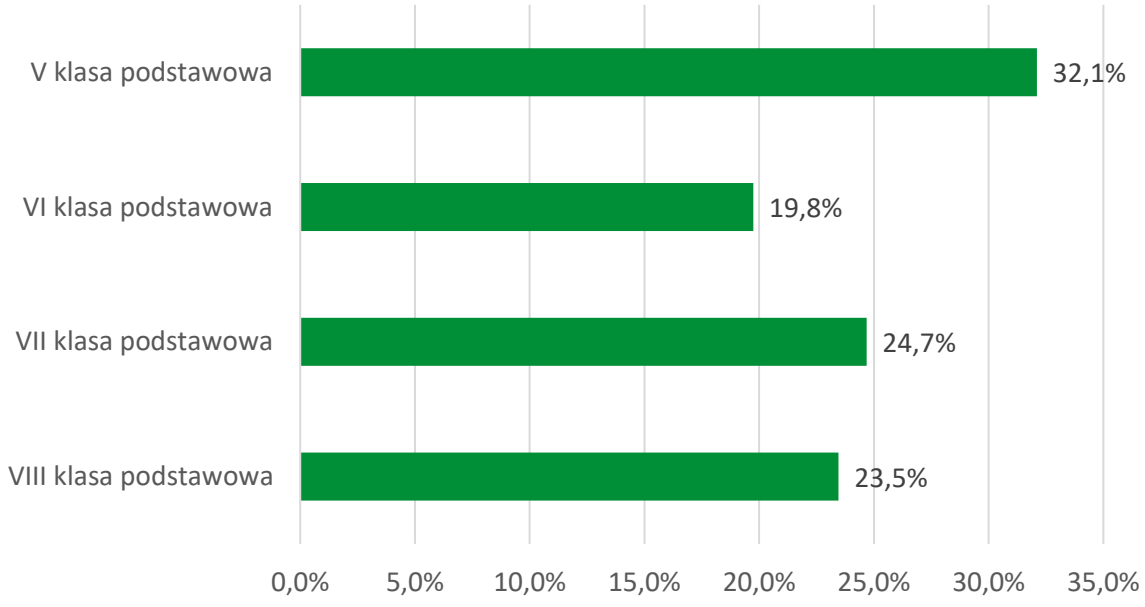

Problem alkoholowy

Jeden z analizowanych obszarów dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Ostaszewo. Pierwsze z pytań zawartych w kwestionariuszu ankiety dotyczących tego obszaru tematycznego odnosiło się do częstotliwości spożywania go przez młodych mieszkańców Gminy. Zebrany materiał badawczy wskazuje, że kontakt z alkoholem miało 16,5% respondentów, wśród których 5,1% spożyło go jednokrotnie, 7,6% miało z nim kontakt kilkukrotny (do 10 razy), a 2,5% – wielokrotny (powyżej 10 razy). Najmniejszy odsetek badanych, bo 1,3% – pije alkohol regularnie, czyli przynajmniej raz w tygodniu.

Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol?

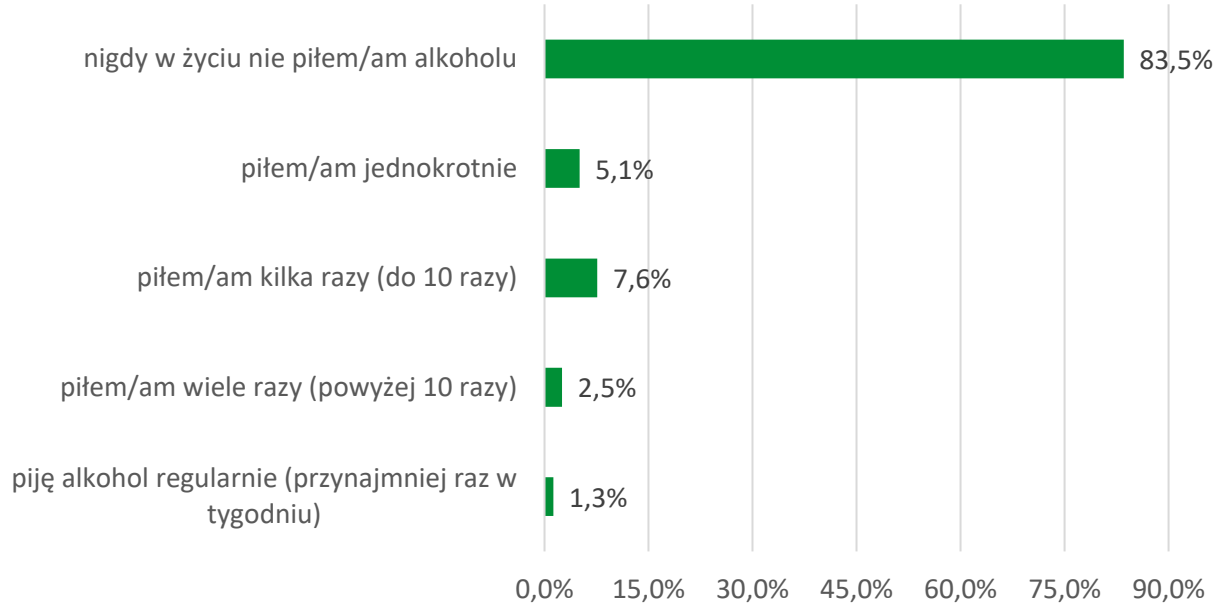

Kolejne pytanie skierowane do uczniów, którzy przyznali, że spożywali alkohol, miało na celu określenie, jak często sięgali po niego w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Jak wynika z udzielonych przez młodych mieszkańców Gminy odpowiedzi, kontakt z alkoholem w podanym okresie miało 69,3% uczniów będących po inicjacji alkoholowej. 53,9% badanych piło alkohol od 1 do 2 razy, natomiast po 7,7% od 3 do 4 razy oraz od 5 do 7 razy.

Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	30,8%
1 – 2 razy	53,9%
3 – 4 razy	7,7%
5 – 7 razy	7,7%
więcej niż 7 razy	0,0%

Problem nikotynowy

W badaniu przeprowadzonym wśród uczniów z gminy Ostaszewo podjęto się także określenia skali i częstotliwości sięgania przez nich po wyroby nikotynowe. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że kontakt z tradycyjnymi wyrobami tytoniowymi miał odsetek 2,5% ankietowanych, wśród których po 1,3% sięgnęło po nie kilka razy (do 10 razy) oraz wiele razy (powyżej 10 razy). Skala sięgania po e-papierosy jest większa – kontakt z nimi miało 11,4% respondentów, z czego 7,6% paliło je jednokrotnie, a po 1,3% – kilka razy (do 10 razy) lub wiele razy (powyżej 10 razy).

Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się:

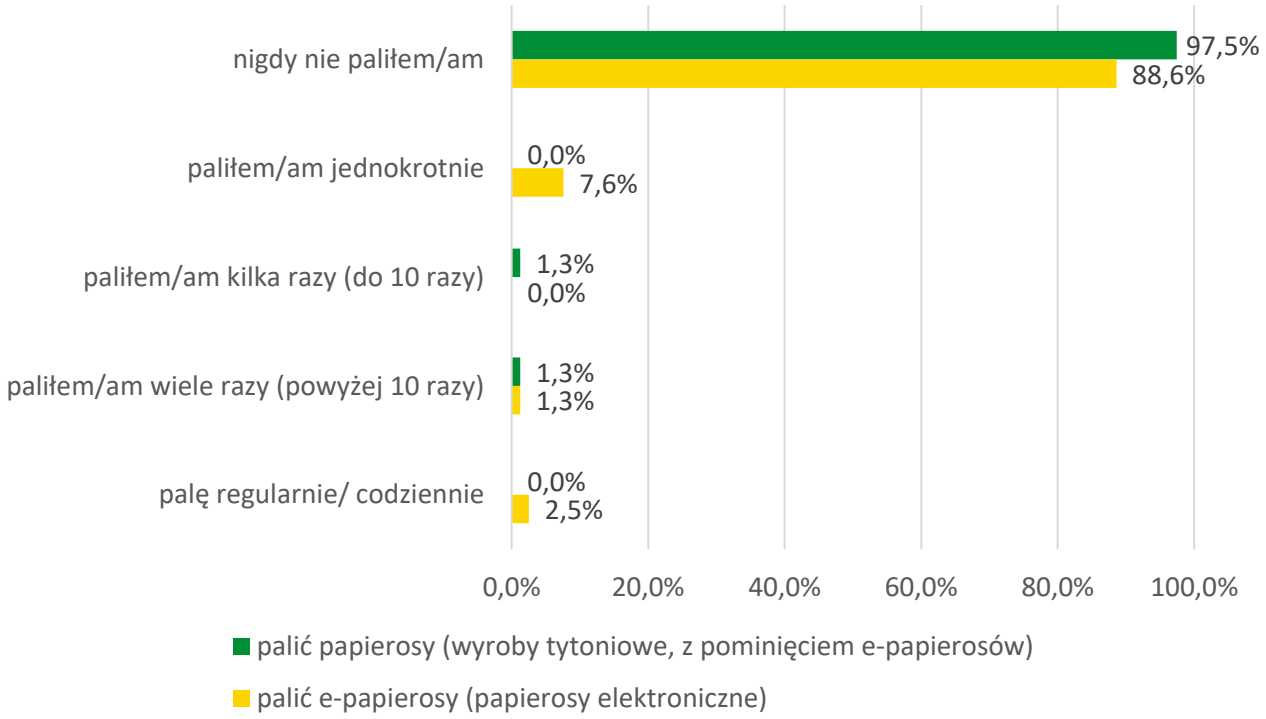

Problem narkotykowy

Kolejny z analizowanych dotyczył powszechności zażywania narkotyków, dopalaczy oraz innych środków psychoaktywnych przez uczniów zamieszkujących Gminę. W celu określenia skali występowania tego problemu respondentów zapytano o to, ile razy w życiu zdarzyło im się sięgnąć po tego typu substancje. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, zdecydowana większość uczniów nigdy nie sięgnęła po takie substancje (98,7%). 1,3% respondentów zażyło środki psychoaktywne jeden raz.

Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

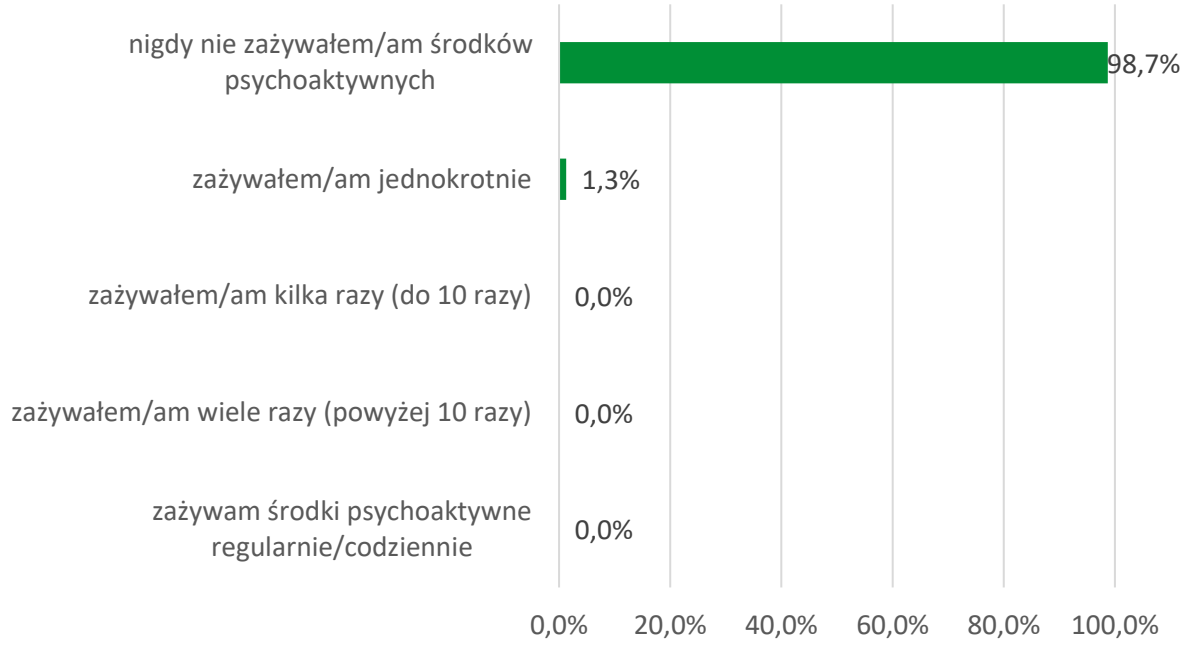

Uczeń, który zadeklarował zażywanie substancji psychoaktywnych, został poproszony o wskazanie, jak często sięgał po nie w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Z udzielonej odpowiedzi wynika, że w tym okresie nie zażywał on żadnych tego typu substancji.

Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni?

Odpowiedź	%
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy/leków w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni	100,0%
1 – 2 razy	0,0%
3 – 4 razy	0,0%
5 – 7 razy	0,0%
więcej niż 7 razy	0,0%

W kolejnej części badania uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów oraz e-papierosów w ich miejscowości. Uzyskane odpowiedzi wskazują, że największą dostępnością – według deklaracji młodych osób – cechują się alkohol, papierosy i e-papierosy. Zebrane dane pokazują, że:

- alkohol jest łatwy do zdobycia dla 25,3% uczniów, a trudny dla 10,1%,
- papierosy są łatwe do zdobycia dla 26,6% badanych, a trudne dla 8,9%,
- e-papierosy uznano za łatwo dostępne przez 25,3% respondentów, natomiast 8,9% oceniło je jako trudno osiągalne,
- dopalacze są łatwe do zdobycia dla 5,1% uczniów, a trudne dla 20,3%,
- narkotyki są łatwe do zdobycia dla 3,8% badanych, a trudne dla 20,3%.

Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to:

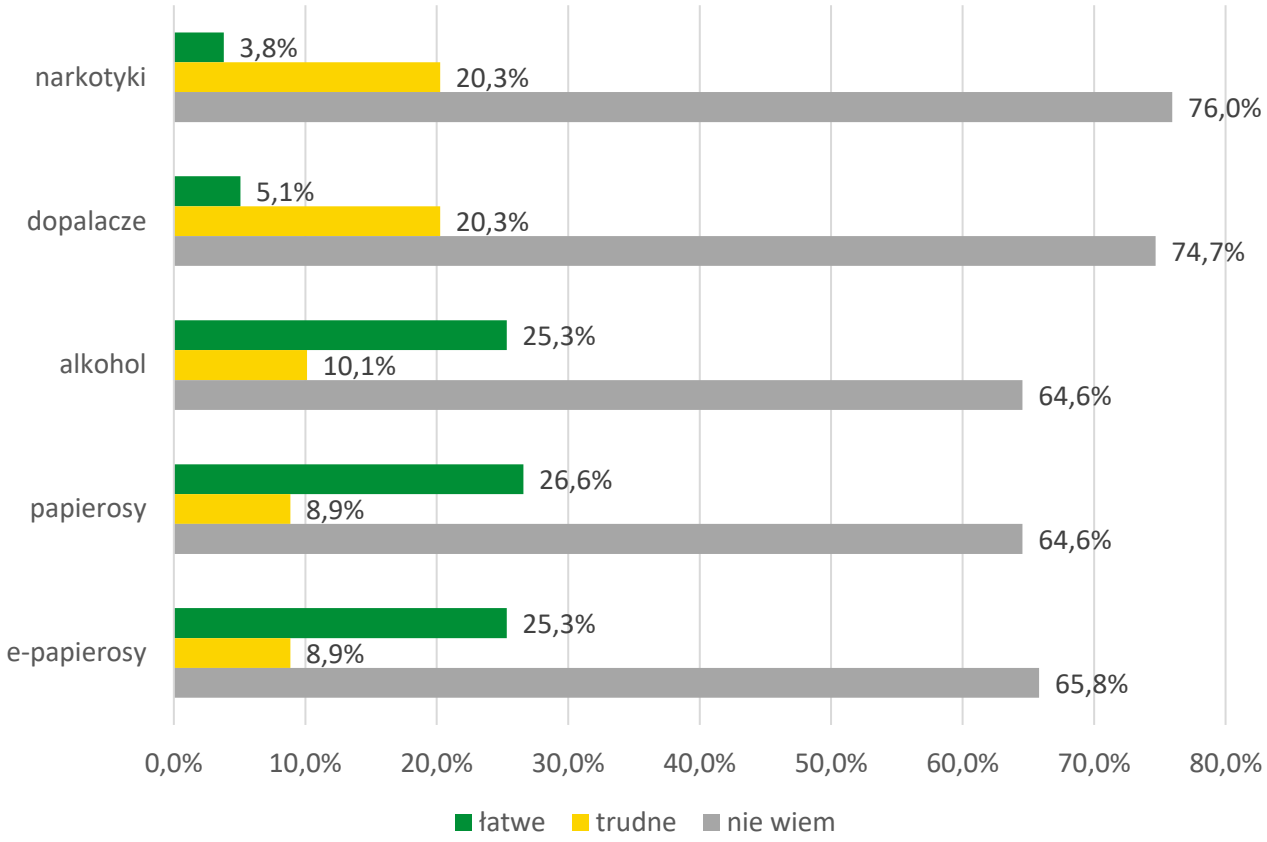

Problem przemocy

W kolejnej części raportu z badania ankietowego oszacowana została skala problemu przemocy wśród uczniów zamieszkujących gminę Ostaszewo. Zbadaniu poddane zostały kwestie związane zarówno z przemocą domową, jak i rówieśniczą oraz przemocą w Internecie, czyli cyberprzemocą. Odpowiedzi respondentów na pierwsze pytanie wskazują, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, 26,6% młodych mieszkańców Gminy doświadczyło przemocy.

Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

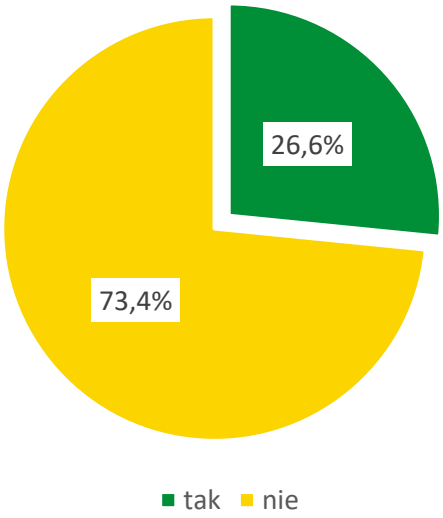

Podczas badania diagnozującego problem przemocy określono również, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów dotkniętych tym problemem. Z deklaracji młodych respondentów wynika, że najczęściej doświadczali oni przemocy ze strony rodzeństwa (44,4%), uczniów ze swojej szkoły (38,9%) oraz kolegów/koleżanek spoza szkoły (33,3%). 16,7% badanych wybrało opcję „inne osoby", nie wskazując konkretnie nikogo.

Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Odpowiedź	%
rodzeństwo	44,4%
uczniowie z mojej szkoły	38,9%
koledzy/koleżanki spoza szkoły	33,3%
inne osoby	16,7%
rodzice	0,0%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W celu zidentyfikowania charakteru doświadczanej przez uczniów przemocy zostali oni poproszeni o wskazanie formy zachowań przemocowych jakich doświadczyli. Najczęściej wskazywano na przemoc psychiczną oraz fizyczną (po 47,1% osób). 11,8% badanych doznało zaniedbania, a 5,9% przemocy seksualnej.

Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś?

Odpowiedź	%
ktoś mnie przezywał, groził mi, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	47,1%
ktoś mnie bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	47,1%
nie miałem/am zapewnionej opieki, kiedy byłem/am chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów, kiedy miałem/am problemy, dostawałem/am zbyt mało jedzenia, dlatego przez dłuższy czas byłem/am głodny/a itp.	11,8%
ktoś mnie dotykał w miejsca, w które sobie tego nie życzyłem/am, ktoś mówił o moim ciele w sposób który mnie zawstydzał itp.	5,9%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności uczniowie zostali zapytani również o to, czy im samym zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy zastosować przemoc wobec innych osób. Do takiego zachowania przyznało się 16,5% uczniów.

Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby?

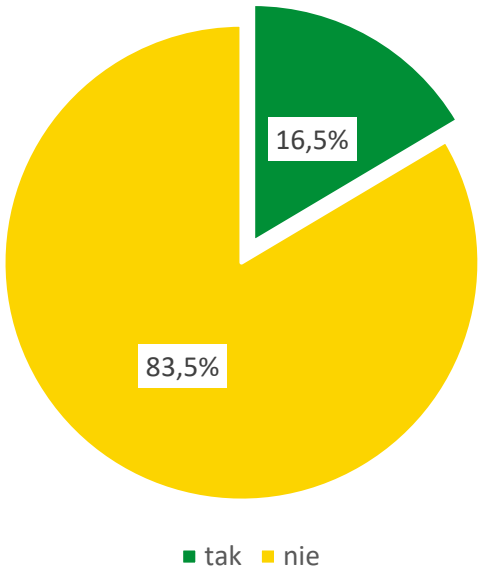

Badani uczniowie w dalszej kolejności zostali poproszeni o określenie rodzaju przemocy, jaką zastosowali. Z odpowiedzi respondentów wynika, że przemoc fizyczną zastosowało 77,8% uczniów, a przemoc psychiczną – 33,3% ankietowanych.

Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś?

Odpowiedź	%
biłem/am kogoś, kopałem/am, szarpałem/aśm dusiłem/am, popychałem/am, spoliczkowałem/am itp.	77,8%
przezywałem/am kogoś, groziłem/am komuś, upokarzałem/am kogoś, straszyłem/am, wyśmiewałem/am itp.	33,3%
dotykałem/am kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłem/am o czyimś ciele w sposób który go zawstydzał itp.	0,0%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnej części badania przeanalizowano odpowiedzi uczniów dotyczące osób, wobec których zdarzyło im się stosować przemoc. Najczęściej wskazywaną grupą było rodzeństwo – takiej odpowiedzi udzieliło 45,5% ankietowanych. 36,4% uczniów przyznało, że stosowało przemoc wobec kolegów lub koleżanek spoza szkoły, natomiast 18,2% kierowało ją wobec rówieśników ze swojej szkoły. Dodatkowo 9,1% respondentów wybrało odpowiedź „inne osoby", nie precyzując jednak, kogo dokładnie mieli na myśli.

Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

Odpowiedź	%
rodzeństwa	45,5%
kolegów/koleżanek spoza szkoły	36,4%
uczniów z mojej szkoły	18,2%
innych osób	9,1%

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o określenie, czy w ich szkole dochodzi do sytuacji przemocowych między uczniami oraz o określenie częstotliwości występowania tego problemu. 50,6% respondentów nie potrafiło jednoznacznie odnieść się do badanej kwestii, a zdaniem 3,8% osób takie zjawisko nie występuje w szkole, do której uczęszczają. Obecność przemocy w swojej szkole potwierdził natomiast odsetek 45,7% respondentów, w tym 20,3% kilka razy w tygodniu, po 12,7% stwierdziło, że ma to miejsce kilka razy w roku i kilka razy w miesiącu.

Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami?

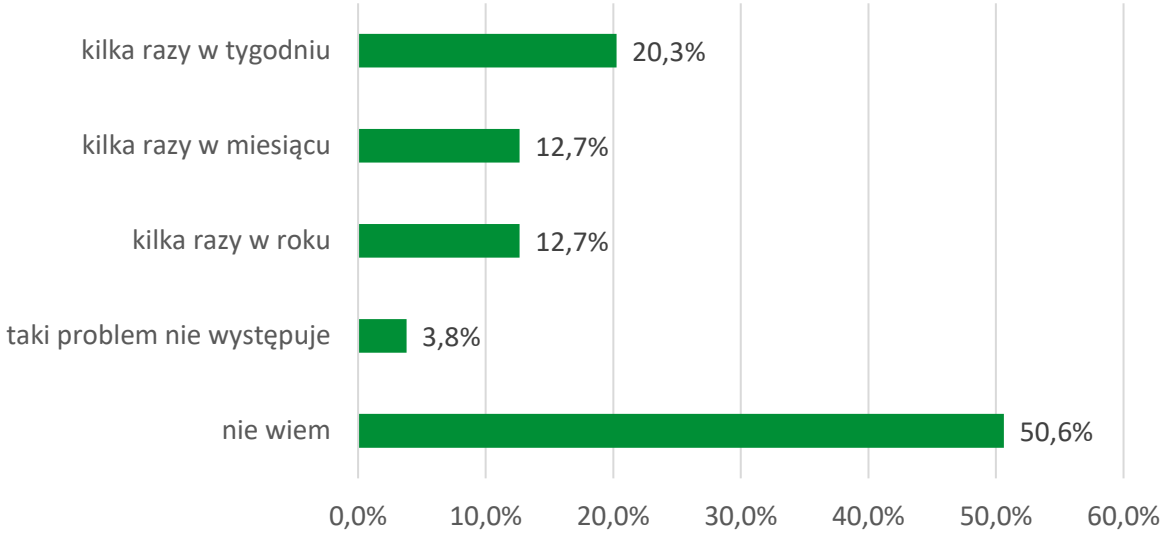

Ostatnie pytanie w zakresie problemu przemocy w Internecie dotyczyło skali doznawania oraz stosowania cyberprzemocy w stosunku do innych użytkowników Internetu. Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez młodych respondentów, tego problemu doświadczyło 7,6% badanych, natomiast przemoc w Internecie zastosowało 5,1% ankietowanych. Znaczna część badanych miała również problem z określeniem, czy kiedykolwiek miała styczność z tym zjawiskiem, gdyż na odpowiedź „trudno powiedzieć" padło 5,1% odpowiedzi w przypadku stosowania cyberprzemocy i 17,7% w zakresie doświadczenia jej.

Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)?

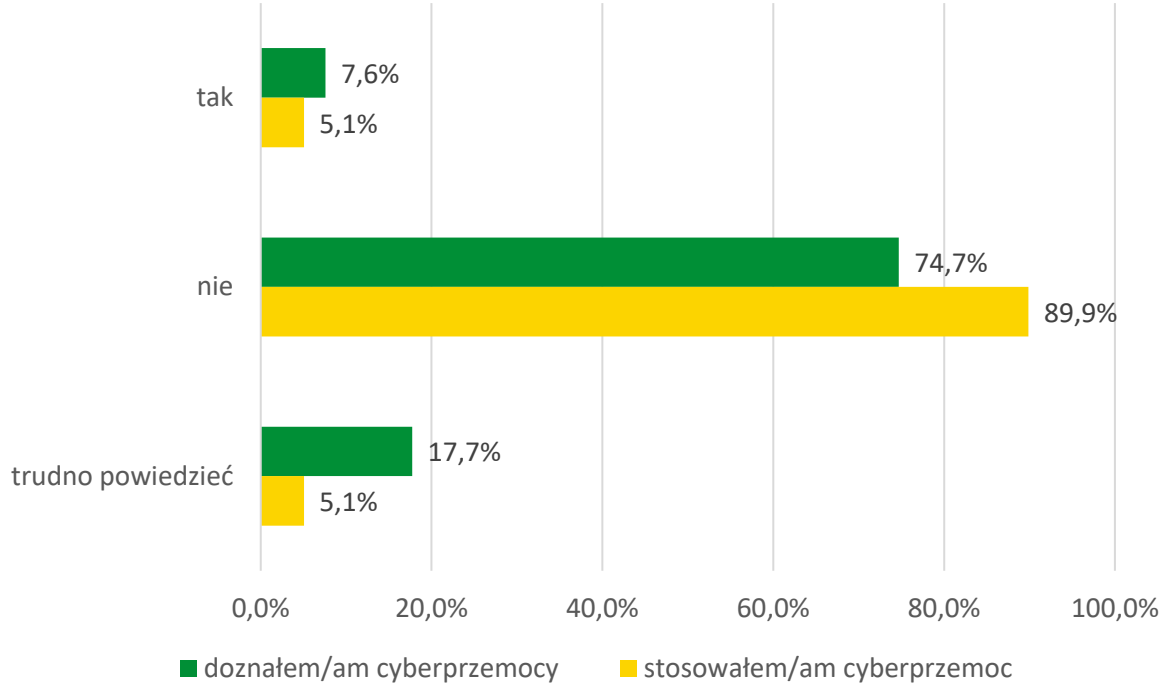

Korzystanie z urządzeń elektronicznych

Kolejny obszar badania dotyczył częstotliwości korzystania z urządzeń elektronicznych przez uczniów z Gminy Ostaszewo. Na początku zapytano młodych mieszkańców, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na używanie tego typu urządzeń oraz Internetu. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że największa grupa uczniów, bo 44,3% – korzysta z urządzeń elektronicznych od powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie. 25,3% spędza przy nich od 3 do 5 godzin, a 10,1% deklaruje, że korzysta z nich powyżej 7 godzin dziennie. Podobny odsetek uczniów (10,1%) wskazał, że poświęca na to do 1 godziny dziennie, a 8,9% respondentów korzysta z urządzeń od 5 do 7 godzin dziennie. Jedynie 1,3% zaznaczyło, że nie używa urządzeń elektronicznych i/lub Internetu codziennie.

Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu?

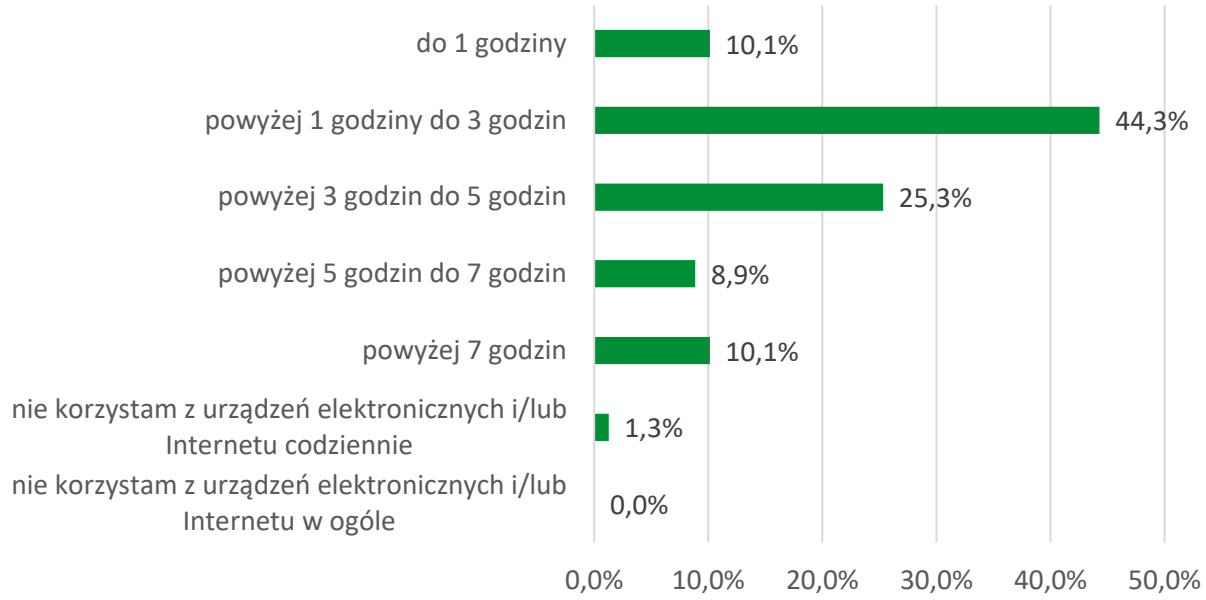

W ostatnim pytaniu dotyczącym korzystania z urządzeń elektronicznych uczniowie zostali zapytani, czy zdarzyło im się skłamać, aby ukryć przed innymi, np. rodzicami, rzeczywistą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu. Z zebranych odpowiedzi wynika, że 29,5% badanych przyznało się do takiego zachowania. Wśród nich 3,9% zadeklarowało, że kłamie w tej sprawie bardzo często, 20,5% – że zdarza się to czasami, a 5,1% wskazało, iż zrobiło to jednokrotnie.

Tabela 24. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami?

Odpowiedź	%
tak, bardzo często	3,9%
tak, często	0,0%
tak, czasami	20,5%
tak, jednokrotnie	5,1%
nie	70,5%

Uczestnictwo w grach hazardowych

W celu określenia skali i zasięgu problemu grania w gry na pieniądze przez uczniów, respondentom zadano pytanie o to, czy zdarzyło im się uprawiać hazard w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że w omawianym okresie podejmowało się tego 16,5% badanych. Wśród tych osób 8,9% grało w nie 1 raz, 3,8% robiło to 2-10 razy, a 3,8% wskazało na więcej niż 10 razy.

Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)?

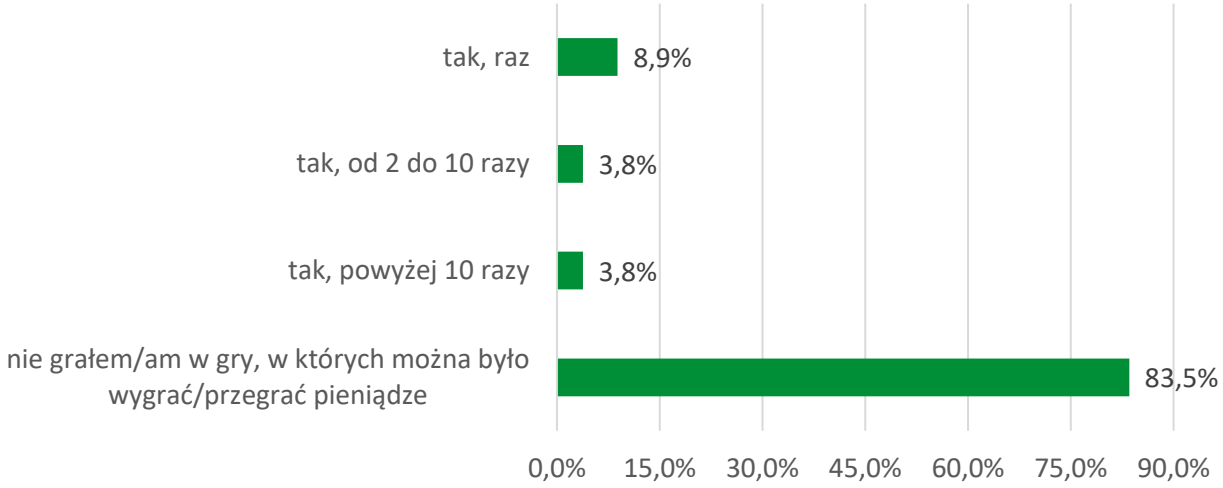

Zdrowie psychiczne

W przedostatniej części badania uczniowie zostali poproszeni o subiektywną ocenę swojego stanu zdrowia psychicznego oraz wskazanie, jakich niepokojących objawów doświadczyli w ciągu ostatnich 12 miesięcy, które utrzymywały się przez co najmniej 2 tygodnie. Z udzielonych odpowiedzi wynika, że najczęściej zgłaszanym problemem było obniżenie nastroju, którego doświadczyło 39,2% uczniów. Kolejne 30,4% wskazało na osłabienie koncentracji, a 27,9% na zaburzenia snu. Niską samoocenę zadeklarowało 20,3% badanych, natomiast poczucie lęku pojawiło się u 8,9% respondentów. Szczególną uwagę zwracają odpowiedzi dotyczące poważniejszych problemów – myśli samobójcze wystąpiły u 5,1% uczniów. Jednocześnie żaden z ankietowanych nie zadeklarował podejmowania czynów autoagresywnych w analizowanym okresie.

Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie):

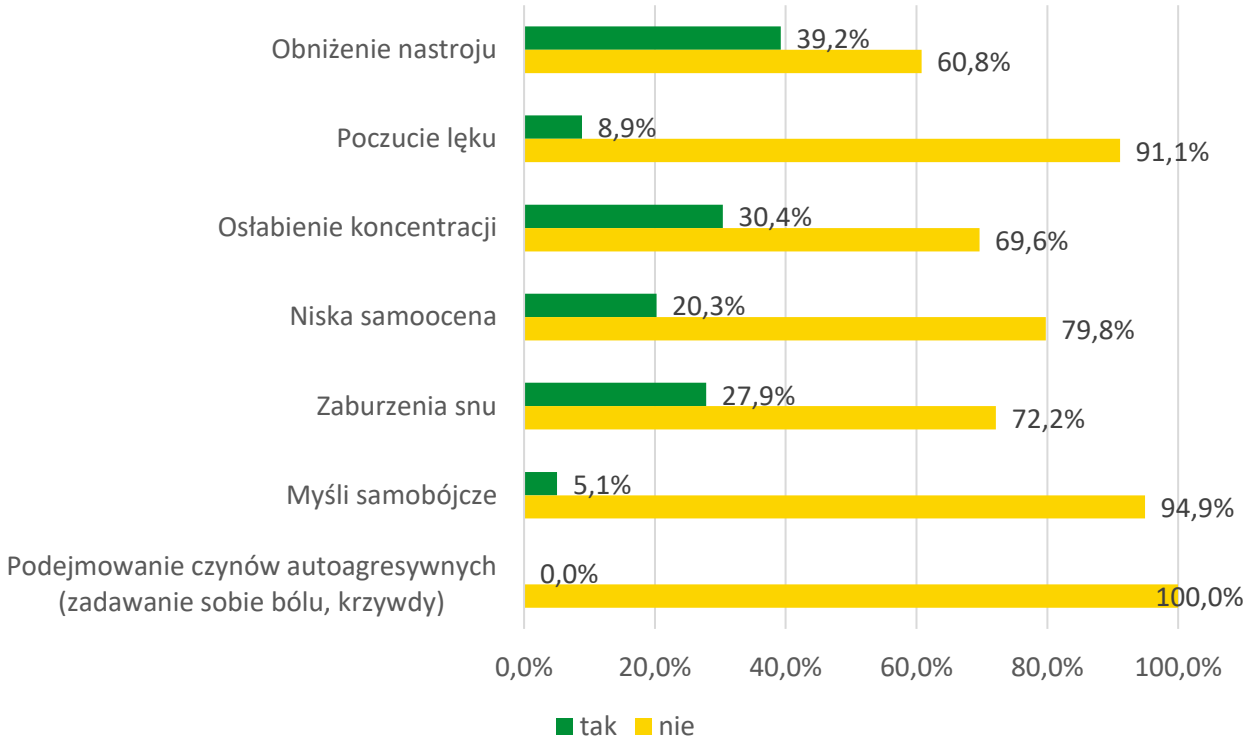

Zaburzenia odżywiania

Ostatnia część badania przeprowadzonego wśród uczniów z gminy Ostaszewo dotyczyła postrzegania zaburzeń odżywiania. Zadaniem respondentów było wskazanie, które z wymienionych w kafeterii zjawisk ich zdaniem zaliczają się do tej kategorii. Najczęściej wskazywanymi zaburzeniami były anoreksja (36,7%) oraz napadowe objadanie się (30,4%). Na kolejnych miejscach znalazły się bulimia (21,5%) oraz ortoreksja rozumiana jako spożywanie wyłącznie „zdrowej" żywności (6,3%). Część uczniów błędnie identyfikowała jako zaburzenia odżywiania takie problemy, jak: cukrzyca (15,2%), zaburzenia jelit (12,7%) i alergie pokarmowe (7,6%). Dodatkowo 3,8% respondentów wskazało odpowiedź „inne", nie wskazując konkretnych przykładów. 2 uczniów pominęło to pytanie. Warto zwrócić uwagę, że znacząca grupa uczniów miała trudność z udzieleniem jednoznacznej odpowiedzi – 24,1% zaznaczyło „trudno powiedzieć", a 27,9% przyznało, że nie wie, czym są zaburzenia odżywiania.

Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania?

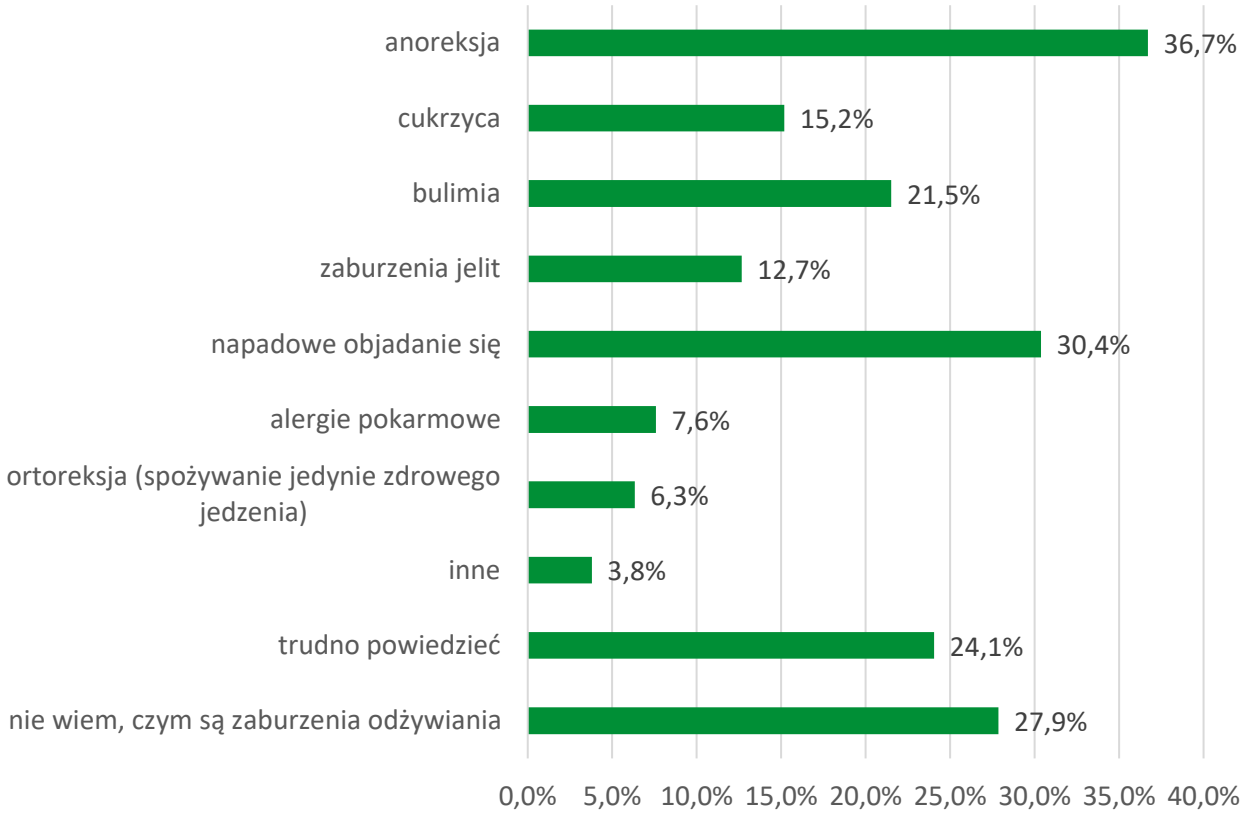

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Sytuacja społeczna Gminy Ostaszewo

W oparciu o dane udostępnione przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie, Główny Urząd Statystyczny, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz inne podmioty, dokonano szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej. Analizy te obejmują opis kluczowych problemów, ich zasięg oraz ocenę dotychczas podejmowanych działań interwencyjnych w odniesieniu do poszczególnych obszarów wskazanych w Strategii.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodzin mających trudności w pełnieniu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych polega na realizacji zaplanowanych działań, których celem jest przywrócenie im zdolności do samodzielnego radzenia sobie z wyzwaniami. Działania te są realizowane za zgodą rodziny oraz z jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zarówno zasoby własne, jak i dostępne zewnętrzne formy wsparcia. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

1. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
2. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
3. podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
4. pomocy w integracji rodziny,
5. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
6. dążeniu do reintegracji rodziny,
7. pracy z rodziną,
8. pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie pełni kluczową rolę w zakresie wspierania rodzin z Gminy, które borykają się z trudnościami życiowymi. Jednostka ta prowadzi działania mające na celu zaspokojenie podstawowych potrzeb rodzin oraz zapewnienie im warunków umożliwiających życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została **instytucja asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym. Rolę asystenta rodziny pełni pracownik socjalny.

W 2024 roku w GOPS w Ostaszewie zatrudniony był 1 asystent rodziny, który w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził pracę z 6 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W omawianym okresie zauważalne były niewielkie wahania liczby rodzin korzystających z tej formy pomocy, a najwyższą odnotowano w 2023 roku (8 rodzin). Liczba zatrudnionych w GOPS asystentów rodziny była stała.

Wykres 50. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024

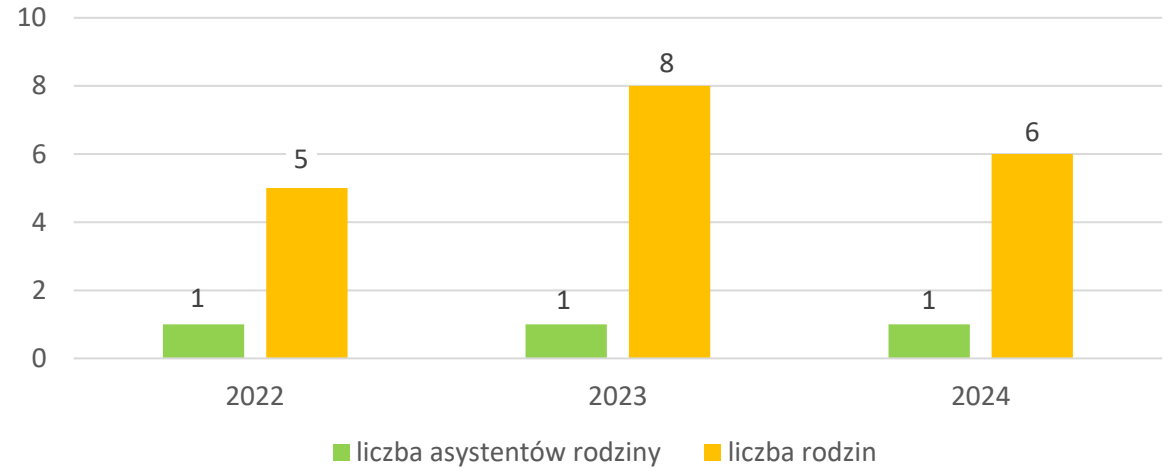

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2024

W roku 2024, jak i w dwóch latach poprzednich w gminie Ostaszewo nie było rodzin wspierających, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego).

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. Można zauważyć, że ze świadczeń tych w 2022 roku korzystało 50 rodzin, w roku 2023 – 39, z kolei w 2024 roku – 29 rodzin. W omawianym okresie dostrzegalny jest zatem spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek ze spadkiem wskaźnika przyrostu naturalnego na przestrzeni ostatnich lat, ale również niezmieniającym się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 51. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

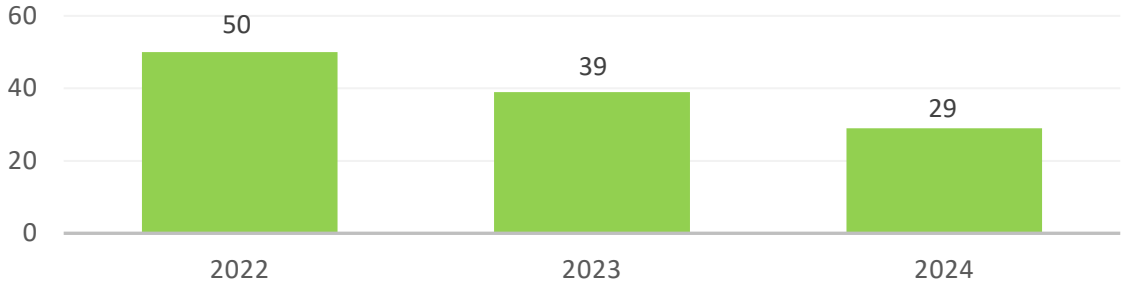

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Bazując na przedstawionych poniżej danych można dostrzec, że liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego w omawianym okresie ulegała stopniowemu spadkowi z 20 osób w roku bazowym do 10 w ostatnim roku sprawozdawczym.

Wykres 52. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024

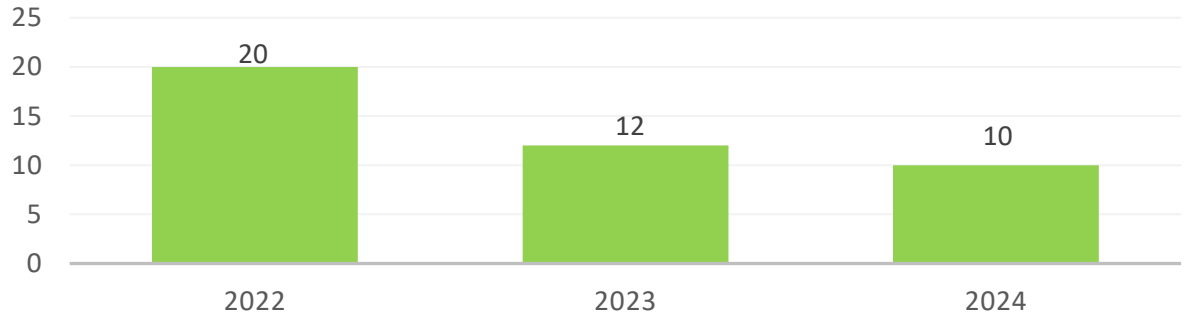

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała niewielkim wahaniom: zarówno w 2022 roku, jak i w 2024 roku było to po 8 rodzin, z kolei w 2023 roku – 9. Podobne tendencje dostrzegalne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (8,2%). Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 53. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

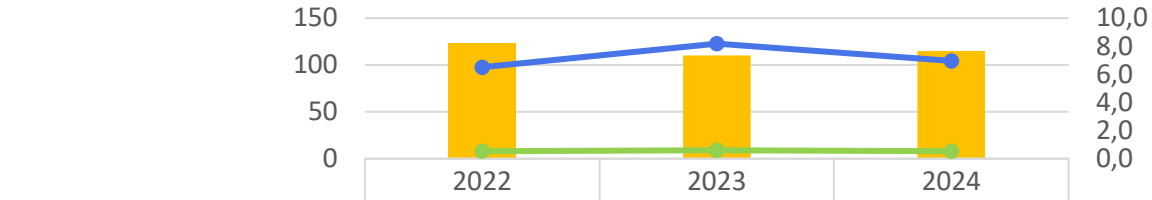

	2022	2023	2024
ogółem	123	110	115
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	8	9	8
udział (%)	6,5	8,2	7,0

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminy obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej. W 2022 roku GOPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na kwotę 25 426,69 zł, w 2023 roku – 33 172,27 zł, natomiast w 2024 roku było to 85 050,96 zł. Biorąc pod uwagę liczbę dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w omawianym okresie utrzymywała się ona na względnie stałym poziomie: w latach 2022-2023 było to po 5 dzieci, natomiast w 2024 roku – 6 dzieci z terenu Gminy.

Tabela 25. Liczba dzieci w pieczy zastępczej i kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba dzieci	5	5	6
kwota odpłatności (w złotych)	25 426,69	33 172,27	85 050,96

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie za rok 2022, 2023 i 2024

Jednym z elementów polityki prorodzinnej na terenie Gminy jest Karta Dużej Rodziny. Jej głównym celem jest promowanie modelu rodziny wielodzietnej, a także wzmocnienie szans rozwojowych dzieci wychowujących się w rodzinach wielodzietnych dzięki oferowanym ulgom oraz zniżkom przez podmioty publiczne i prywatne, które podpisały umowy z Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej. Karta przysługuje rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie nie mniej niż troje dzieci. W 2022 roku w gminie Ostaszewo wydano Karty dla 34 rodzin (16 dla dzieci i 52 dla dorosłych), w 2023 roku wydano je dla 27 rodzin (3 dla dzieci i 60 dla dorosłych, natomiast w 2024 roku było to 11 rodzin (3 dla dzieci i 16 dla dorosłych[11].

W Gminie brak jest placówek wsparcia dziennego, co ogranicza dostęp dzieci i młodzieży do bezpiecznego miejsca spędzania czasu wolnego oraz do opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych form pomocy. Sytuacja ta wskazuje na konieczność rozwoju tego typu podmiotów w przyszłości.

Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych, niepełnosprawność oznacza *trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy*. Osoby z niepełnosprawnościami można klasyfikować na podstawie różnych kryteriów, takich jak typ schorzenia, moment wystąpienia ograniczeń w życiu oraz stopnia niepełnosprawności. Należy jednak zaznaczyć, że jest to grupa niezwykle zróżnicowana, co sprawia, że wszelkie działania wspierające powinny być dostosowane do indywidualnych potrzeb wynikających z konkretnych trudności i ograniczeń zdrowotnych.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Ostaszewie z powodu niepełnosprawności korzystały 63 rodziny, co stanowiło 54,8% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności ulegała niewielkim wahaniom. Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin

[11] Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie za rok 2022, 2023 i 2024

będących beneficjentami GOPS, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (56,4%). Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

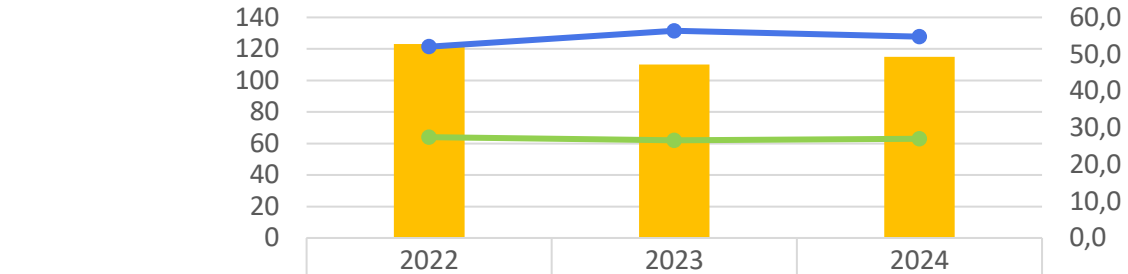

	2022	2023	2024
ogółem	123	110	115
niepełnosprawność	64	62	63
udział (%)	52,0	56,4	54,8

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024. W omawianym okresie liczba przyznanych świadczeń ulegała wahaniom, a najwięcej odnotowano ich w roku bazowym (338). Analogiczne tendencje dostrzegalne są w przypadku kwoty świadczeń przeznaczonych na ten cel. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	338	302	306
kwota świadczeń (zł)	72 954,00	65 184,00	66 047,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W latach 2022-2024 liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz przeznaczona na ten cel kwota wykazywały tendencje wzrostowe. W 2022 roku przyznano 475 świadczeń na kwotę 102 524,00 zł, w 2023 roku – 590 na kwotę 127 346,00 zł, natomiast w 2024 roku – 613 na kwotę 132 310,00 zł.

Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	475	590	613
kwota świadczeń (zł)	102 524,00	127 346,00	132 310,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

W 2022 roku przyznano 406 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, a kwota wynosiła 87 631,00 zł. W 2023 roku odnotowano najwyższą wartość – wydano 456 świadczeń na kwotę 98 423,00 zł, z kolei w 2024 roku były to 432 świadczenia na kwotę 93 243,00 zł.

Tabela 28. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	406	456	432
kwota świadczeń (zł)	87 631,00	98 423,00	93 243,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Rodziny korzystały również ze wsparcia w formie świadczenia pielęgnacyjnego przyznawanego dla osób opiekujących się dzieckiem lub innym członkiem rodziny z niepełnosprawnością – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W omawianych latach liczba świadczeń w ramach tej formy pomocy ulegała stopniowemu wzrostowi – w 2024 świadczenie pielęgnacyjne przyznano 274 mieszkańcom Gminy, co oznacza wzrost o 25 świadczeniobiorców względem roku 2022. Jednocześnie na przestrzeni wskazanych lat kwota świadczeń również przyjmowała tendencje wzrostowe – w 2024 roku wyniosła 817 122,00 zł.

Tabela 29. Liczba oraz kwota przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba świadczeń	249	274	274
kwota świadczeń [zł]	513 283,00	649 715,00	817 122,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Zadaniem gmin, które jest realizowane przez ośrodki pomocy społecznej jest również świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną i pielęgnacyjną oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. W latach 2022-2023 z tego typu wsparcia skorzystało po 12 mieszkańców Gminy, z kolei w 2024 roku było to 16 osób[12].

W ramach wsparcia społecznego oraz dążenia do poprawy funkcjonowania osoby z niepełnosprawnością w jej środowisku, gmina Ostaszewo uczestniczyła w programie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. **„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”**, finansowanym ze środków Funduszu Solidarnościowego. Dzięki asystencji osobistej, osoba z niepełnosprawnością ma możliwość prowadzenia bardziej niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Ponadto opiekunowie sprawujący bezpośrednią opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami zamieszkujący Gminę mogli skorzystać z programu **„Opieka Wytchnieniowa**”, finansowanego z Funduszu Solidarnościowego. Program miał za zadanie odciążenie poprzez wsparcie w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. Dzięki tej formie wsparcia osoby zaangażowane w sprawowanie opieki pozyskiwały czas, który mogły przeznaczyć na odpoczynek i regenerację oraz załatwienie niezbędnych spraw. W 2023 roku z ww. form pomocy skorzystało 7 mieszkańców Gminy, natomiast w 2024 roku było to 5 osób[13].

[12] Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok
[13] Raport o stanie Gminy Ostaszewo za 2023 i 2024 rok

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę spełniając trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny[14].

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

W 2024 roku ze wsparcia GOPS w Ostaszewie z powodu alkoholizmu korzystało 9 rodzin, co stanowiło 7,8% wszystkich rodzin objętych wsparciem Ośrodka. Z prezentowanych danych wynika, że na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu alkoholizmu ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 11 rodzin, w 2023 roku – 6, z kolei w 2024 roku ze wsparcia korzystało 9 rodzin. Podobne tendencje widoczne są w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin będących beneficjentami GOPS, a najwyższą wartość odnotowano w roku bazowym (8,9%). W analizowanym okresie żadna rodzina z terenu Gminy nie korzystała ze wsparcia GOPS z powodu narkomanii.

[14] Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.

Wykres 55. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

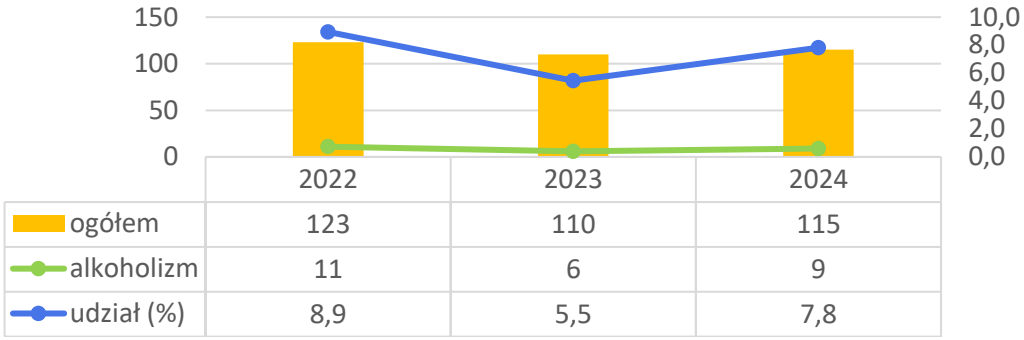

	2022	2023	2024
ogółem	123	110	115
alkoholizm	11	6	9
udział (%)	8,9	5,5	7,8

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2024 roku GKRPA liczyła 3 członków.

W analizowanym czasie liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy uległa wzrostowi: w 2022 roku było to 5 osób, w 2023 roku – 8, natomiast w 2024 roku – 11 mieszkańców Gminy. W przypadku liczby przeprowadzonych rozmów z członkami rodzin osób uzależnionych, utrzymywała się ona na stosunkowo niskim i stabilnym poziomie – w roku bazowym była to 1 osoba, natomiast w latach 2023-2024 rozmowy przeprowadzono z 2 członkami rodzin osób z problemem alkoholowym. W 2024 roku odnotowano również przypadki skierowania do sądu wniosku o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego (6 osób).

Tabela 30. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	5	8	11
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	1	2	2
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	0	6

Źródło: Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W omawianym okresie na terenie gminy Ostaszewo nie funkcjonował Punkt Informacyjno-Konsultacyjny, finansowany ze środków pochodzących z koncesji przyznawanych na sprzedaż napojów alkoholowych (tzw. korkowe).

GKRPA zajmuje się także **profilaktyką zachowań ryzykownych**. Jedynie w 2023 roku w gminie Ostaszewo zrealizowano program profilaktyczny rekomendowany w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez KCPU, ORE, IPiN, tj. *Debata*, w którym udział wzięło 40 uczniów.

W 2023 roku prowadzono również inne programy profilaktyczne, finansowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, z obszaru profilaktyki uniwersalnej, skierowane do dzieci i młodzieży, tj. program Cukierki, w którym udział wzięło 60 uczniów.

W danym przedziale czasowym realizowano również działania niebędące ustrukturyzowanymi programami profilaktycznymi. W 2024 roku były to jednorazowe prelekcje, pogadanki (150 uczestników), spektakle (150 osób), festyny i inne imprezy plenerowe, z wyłączeniem sportowych (200 uczestników), imprezy sportowe, tj. turnieje, wyścigi, olimpiady, z wyłączeniem pozalekcyjnych zajęć sportowych (100 uczestników) oraz konkursy plastyczne, literackie, muzyczne itp. (200 uczestników).

W dalszej części przedstawione zostały dane dotyczące rynku napojów alkoholowych w gminie Ostaszewo. W roku 2024 wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy wyniosła łącznie 3 084 217,04 zł, w tym 1 690 645,41 zł o zawartości alkoholu do 4,5% (oraz piwa), 213 322,47 zł o zawartości alkoholu od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa) oraz 11 802 49,16 zł o zawartości alkoholu powyżej 18%. W 2024 roku w stosunku do 2022 roku łączna wartość sprzedanego na terenie Gminy alkoholu uległa zwiększeniu o 19,8%.

Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Ostaszewo w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.

W latach 2022-2024 ogólna liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy utrzymywała się na względnie stałym poziomie – w latach 2022-2023 było to 5 punktów przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, z kolei w 2024 roku – 6[15].

Kolejną analizowaną kwestią dotyczącą rynku napojów alkoholowych jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Ostaszewo. W latach 2022-2024 na terenie Gminy liczba ta ulegała spadkowi z 488 osób w roku bazowym do 400 w ostatnim roku sprawozdawczym co świadczy o pogarszającej się sytuacji Gminy w zakresie polityki antyalkoholowej, jako iż mieszkańcy mają większy dostęp do tego typu napojów.

Wykres 56. Liczba dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024

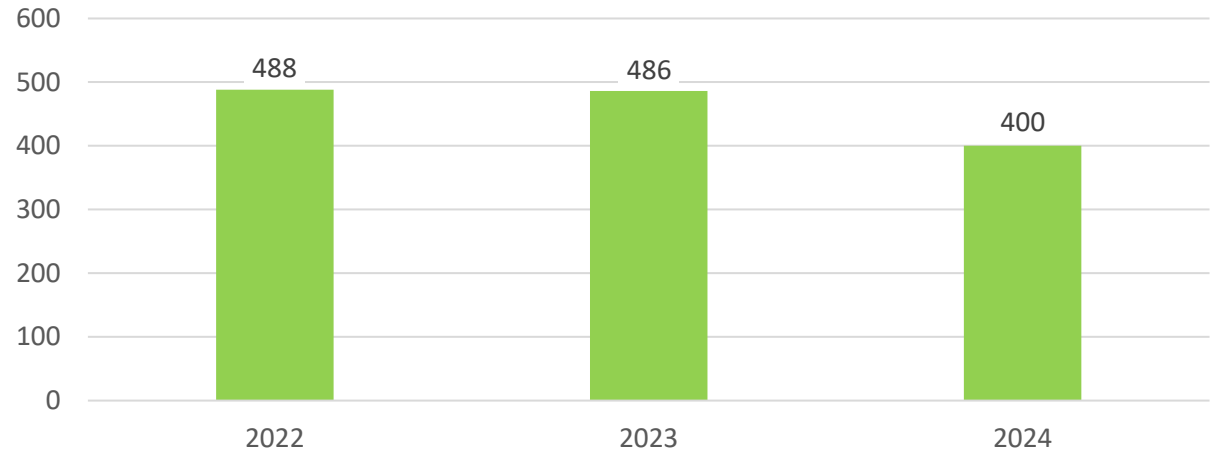

Źródło: opracowanie własne na podstawie Sprawozdań z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

[15] Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za rok 2022, 2023 i 2024

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Przemoc to intencjonalne i celowe działanie człowieka mające na celu kontrolowanie i podporządkowanie drugiej osoby. Pod pojęciem przemocy domowej wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej należy rozumieć: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej (…)".

W latach 2022-2024 z pomocy GOPS z powodu przemocy domowej nie korzystała żadna rodzina z terenu Gminy.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy istnieje potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Ostaszewo zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**, którego celem funkcjonowania jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane są grupy diagnostyczno-pomocowe.

Kolejną analizowaną kwestią są dostępne dane statystyczne dotyczące działań grup diagnostyczno-pomocowych. W 2022 roku grupy diagnostyczno-pomocowe spotkały się 24 razy, w 2023 roku – 19, z kolei w 2024 roku odbyły 31 posiedzeń. Biorąc pod uwagę posiedzenia ZI, w latach 2022-2023 spotykał się on raz na kwartał, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym odbył 7 posiedzeń.

Tabela 31. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba posiedzeń ZI	4	4	7
liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	24	19	31

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2022, Informacja z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ostaszewo na lata 2024-2027 za rok 2024

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty" w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

W latach 2022-2024 w gminie Ostaszewo zaobserwować można zmienną dynamikę w zakresie procedur „Niebieskie Karty". W 2022 roku rozpoczęto 3 procedury, natomiast w dwóch kolejnych latach liczba ta wzrosła do 8. Liczba prowadzonych procedur NK pozostawała na niezmienionym poziomie w latach 2022-2023 (7), a w roku 2024 wzrosła do 11. W odniesieniu do procedur zakończonych, w 2022 roku zamknięto 7 spraw, w 2023 roku – 3, natomiast w 2024 roku ponownie odnotowano wzrost – zakończono 8 procedur.

Tabela 32. Liczba wszczętych, prowadzonych i zakończonych procedur NK w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024

	2022	2023	2024
liczba wszczętych procedur NK	3	8	8
liczba prowadzonych procedur NK	7	7	11
liczba zakończonych procedur NK	7	3	8

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2022, Informacja z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ostaszewo na lata 2024-2027 za rok 2024

W latach 2022-2024 w gminie Ostaszewo systematycznie wzrastała liczba mieszkańców objętych działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2022 roku pomocą ZI zostało objętych 19 osób, w 2023 roku – 25, natomiast w 2024 roku liczba ta znacząco wzrosła do 37. Podobną tendencję wzrostową odnotowano w przypadku osób doznających przemocy – ich liczba zwiększyła się z 12 w 2022 roku do 18 w 2023 roku i 29 w 2024 roku Wzrosła również liczba osób stosujących przemoc: z 7 w 2022 roku do 8 w 2023 roku, osiągając poziom 12 w 2024 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 33. Liczba mieszkańców gminy Ostaszewo objętych w danym roku działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób objętych pomocą ZI	19	25	37
liczba osób doznających przemocy	12	18	29
liczba osób stosujących przemoc	7	8	12

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2022, Informacja z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ostaszewo na lata 2024-2027 za rok 2024

W latach 2022-2024 na terenie gminy Ostaszewo odnotowano zmienną liczbę przypadków dotyczących różnych form przemocy domowej. Najczęściej zgłaszanym problemem była przemoc psychiczna, której liczba wzrosła z 7 przypadków w 2022 roku do 17 w 2023 roku, po czym spadła do 11 w roku 2024. Przypadki przemocy fizycznej kształtowały się na poziomie od 4 do 8 rocznie, wykazując wzrost w roku 2024. W analizowanym okresie nie odnotowano żadnych zgłoszeń dotyczących przemocy

seksualnej. Przemoc ekonomiczna utrzymywała się na stabilnym poziomie w latach 2022-2023 (po 4 przypadki), jednak w 2024 roku liczba ta spadła do 1. Najbardziej dynamiczny wzrost dotyczył zaniedbań wobec dzieci – od 5 zgłoszeń w 2022 roku, poprzez 10 w 2023 roku, do 17 w 2024 roku.

Tabela 34. Rodzaje przemocy domowej w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
ze względu na problem przemocy psychicznej	7	17	11
ze względu na problem przemocy fizycznej	5	4	8
ze względu na problem przemocy seksualnej	0	0	0
ze względu na problem przemocy ekonomicznej	4	4	1
ze względu na zaniedbanie (dzieci)	5	10	17

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2022, Informacja z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ostaszewo na lata 2024-2027 za rok 2024

Mieszkańcy Gminy uwikłani w problem przemocy mogą korzystać ze wsparcia Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Nowym Dworze Gdańskim, który zapewnia nieodpłatne konsultacje specjalistów, w tym prawnika, psychologa, pracownika socjalnego oraz terapeuty uzależnień. Istotnym działaniem jest również budowa świadomości społecznej o możliwościach skorzystania z pomocy specjalistycznej poprzez materiały informacyjne dostępne zarówno w siedzibie Ośrodka, jak i na stronie internetowej GOPS. W omawianym okresie prowadzono akcje informacyjne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej, obejmującą dystrybucję plakatów, ulotek i innych materiałów promujących działania profilaktyczne.

Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Proces starzenia się społeczeństwa to wyzwanie wymagające szczególnej uwagi w planowaniu działań społecznych. Seniorzy stanowią ważną część wspólnoty, a ich potrzeby i oczekiwania zasługują na priorytetowe miejsce w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Wspieranie aktywności osób starszych, tworzenie przestrzeni do integracji międzypokoleniowej oraz budowanie oferty, która odpowiada ich zainteresowaniom i potencjałowi, to kluczowe elementy skutecznej polityki społecznej. Dążenie do zwiększenia jakości życia seniorów nie tylko poprawia ich dobrostan, ale także wzmacnia spójność społeczną.

Na przestrzeni ostatnich lat można zauważyć, że procentowy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle populacji gminy Ostaszewo wykazuje tendencje wzrostowe: w 2022 roku było to 21,6%, w 2023 roku – 22,0%, z kolei w 2024 roku – 22,8%.

Wykres 57. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Ostaszewo na przestrzeni lat 2022-2024

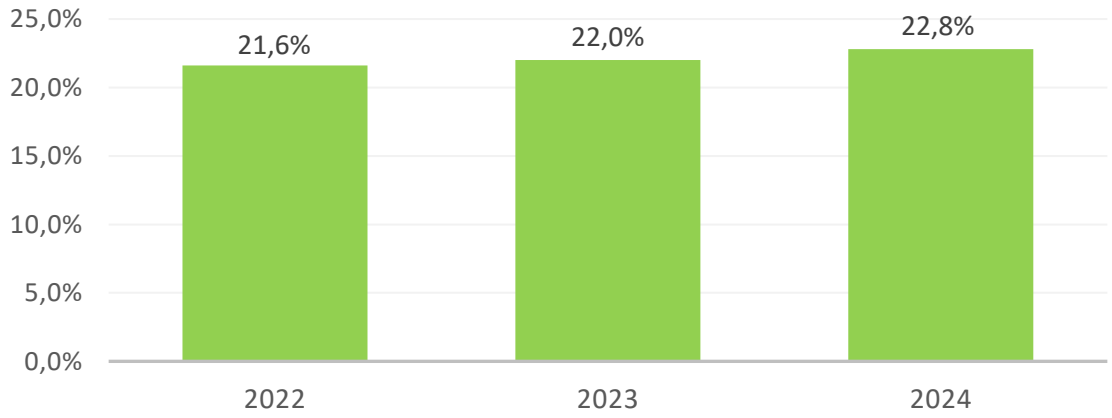

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

W 2024 roku z pomocy społecznej korzystało 13 osób w wieku poprodukcyjnym, z czego 8 stanowiły kobiety, a 4 – mężczyźni. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba beneficjentów pomocy społecznej będących w wieku poprodukcyjnym utrzymywała się na względnie stałym poziomie. W każdym roku poddanym analizie dostrzec można przewagę liczby kobiet nad liczbą mężczyzn w zakresie omawianych uwarunkowań. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 58. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024

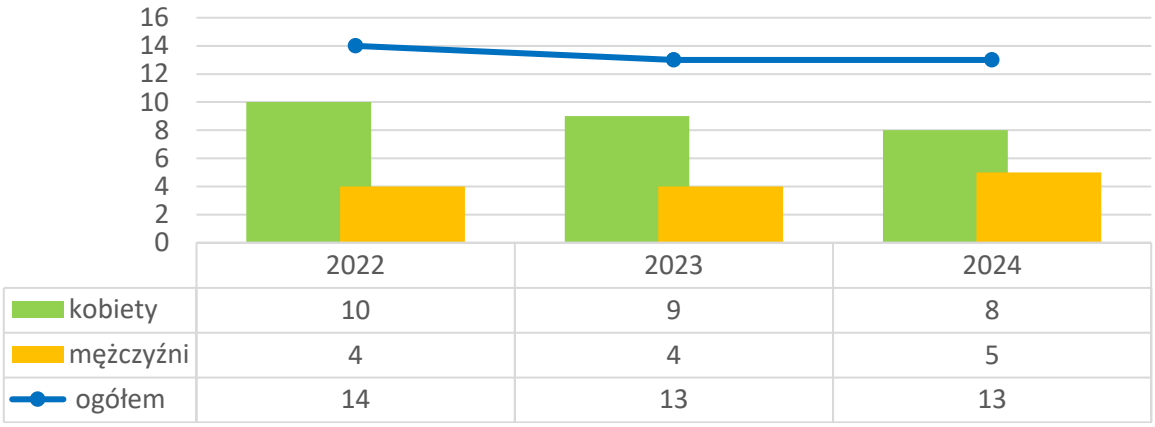

	2022	2023	2024
kobiety	10	9	8
mężczyźni	4	4	5
ogółem	14	13	13

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do zasiłku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. W omawianym okresie liczba mieszkańców gminy Ostaszewo po 75 roku życia, korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego ulegała wahaniom: w 2022 roku było to 19 osób, w 2023 roku wzrosła do 31 osób, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym uległa spadkowi do 24 mieszkańców Gminy.

Wykres 59. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024

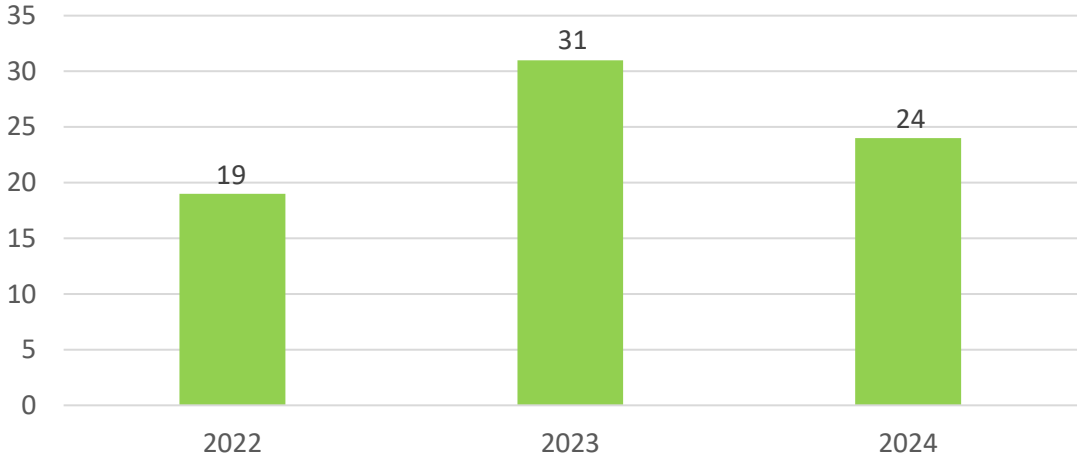

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Opłatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonek, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi gmina.

W latach 2022-2024 liczba mieszkańców, za których pobyt w DPS odpłatność ponosiła Gmina, uległa stopniowemu spadkowi: w roku bazowym były to 4 osoby, w 2023 roku – 2, natomiast w 2024 roku – 1 mieszkaniec Gminy. Wahania widoczne są natomiast w przypadku przeznaczanej na ten cel kwoty, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku (73 268 zł). Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 35. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób przebywających w DPS	4	2	1
kwota świadczeń (w zł)	73 268	40 345	47 349

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Kluby seniora odgrywają ważną rolę w aktywizacji i integracji osób starszych. Na terenie gminy Ostaszewo nie funkcjonują jednak takie placówki, co ogranicza możliwości regularnego wsparcia seniorów oraz utrudnia prowadzenie działań integracyjnych i profilaktycznych. Brak tego typu miejsc wskazuje na potrzebę rozważenia ich utworzenia w przyszłości, zwłaszcza w kontekście aktualnych trendów demograficznych pokazujących wzrost odsetka osób starszych w populacji Gminy.

Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej i zawodowej to istotny element budowania spójnej i aktywnej społeczności lokalnej. Tworzenie warunków do podjęcia pracy, rozwijanie kompetencji zawodowych oraz działania integrujące osoby zagrożone marginalizacją przyczyniają się do wzmacniania ich niezależności i poprawy jakości życia. W rozdziale tym omówiono działania podejmowane na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, które nie tylko pomagają przezwyciężyć trudności indywidualne, ale również wzmacniają rozwój gospodarczy i społeczny Gminy.

W 2022 roku wsparcia z powodu bezrobocia udzielono 26 rodzinom korzystającym z pomocy społecznej, w 2023 roku – 24, z kolei w 2024 roku było to 25 rodzin. Wahania widoczne są również w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (21,8%).

Wykres 60. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

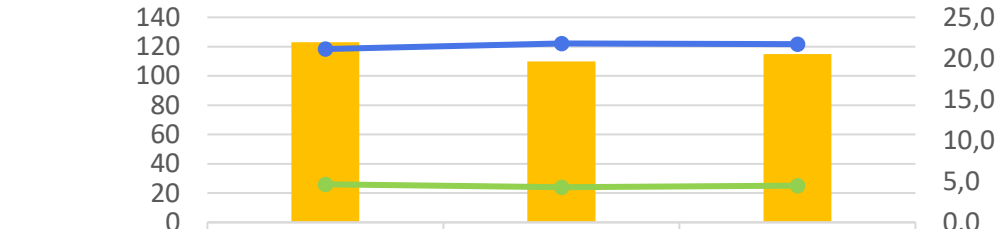

	2022	2023	2024
ogółem	123	110	115
bezrobocie	26	24	25
udział (%)	21,1	21,8	21,7

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. Na przestrzeni lat zauważalny jest wzrost wartości: w 2022 roku było to 24%, w 2023 roku – 30%, z kolei w 2024 roku – 32%.

Wykres 61. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024

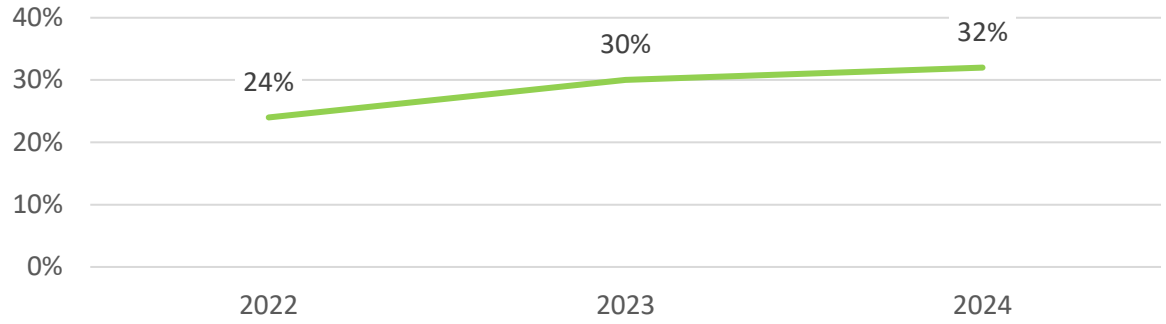

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Na koniec 2024 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Nowym Dworze Gdańskim zarejestrowanych było łącznie 75 mieszkańców gminy Ostaszewo, z czego 45 stanowiły kobiety, a 30 – mężczyźni. W omawianym okresie liczba osób zarejestrowanych w PUP uległa spadkowi z 98 w 2022 roku do 75 w ostatnim roku sprawozdawczym, a pod względem płci dostrzegalne są niewielkie dysproporcje – w każdym analizowanym roku pozostających bez pracy kobiet było więcej niż mężczyzn, zaś największa różnica dostrzegalna jest w roku 2022. Szczegółowe dane przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 62. Mieszkańcy gminy Ostaszewo zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024

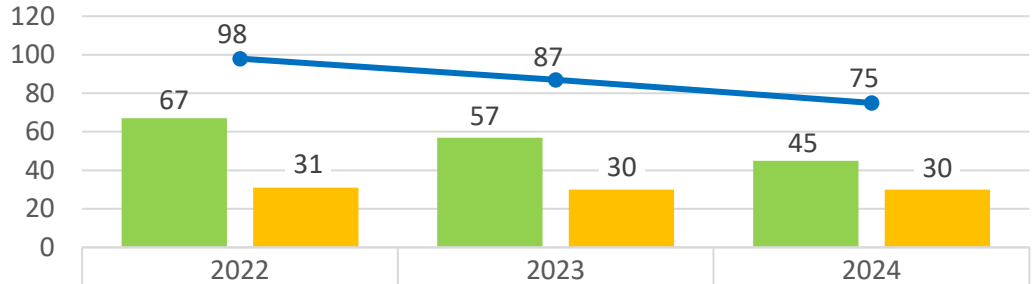

	2022	2023	2024
kobiety	67	57	45
mężczyźni	31	30	30
ogółem	98	87	75

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w omawianym okresie udział osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy ulegał wahaniom, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (18 osób, tj. 20,7%). Podobne tendencje widoczne są w przypadku mieszkańców Gminy powyżej 50 roku życia: w roku bazowym było to 29,6%,

w 2023 roku – 29,9%, a w 2024 roku – 29,3%. Tendencje wzrostowe dostrzegalne są natomiast w przypadku udziału osób do 30 roku życia w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, a wzrost ten na przestrzeni lat wyniósł 0,7%. Szczegółowe dane przestawia następna tabela.

Tabela 36. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Ostaszewo w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024

kategoria wiekowa	31 grudnia 2022		31 grudnia 2023		31 grudnia 2024	
	liczba osób	%	liczba osób	%	liczba osób	%
do 25 roku życia	19	**19,4**	18	**20,7**	13	**17,3**
do 30 roku życia	28	**28,6**	25	**28,7**	22	**29,3**
powyżej 50 roku życia	29	**29,6**	26	**29,9**	22	**29,3**

Źródło: GUS – Bank Danych Lokalnych

Długotrwałe bezrobocie odnosi się do sytuacji, w której osoba pozostaje zarejestrowana jako bezrobotna przez ponad 12 miesięcy w ciągu ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Zjawisko to stanowi poważne wyzwanie dla rynku pracy, gdyż często wskazuje na brak możliwości lub chęci podjęcia zatrudnienia przez bezrobotnych, a w niektórych przypadkach może być związane z osiąganiem dochodów z nieformalnych źródeł. Długotrwałe pozostawanie bez pracy nie tylko ogranicza rozwój zawodowy jednostki, ale również obciąża systemy wsparcia społecznego i wpływa na integrację społeczną. W związku z tym istotne jest podejmowanie kompleksowych działań aktywizacyjnych, uwzględniających indywidualne potrzeby i potencjał osób dotkniętych tym problemem.

Kolejna tabela przedstawia liczbę długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Ostaszewo oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu nowodworskiego. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie zauważalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych z 49 w 2022 roku do 34 w 2024 roku. Nieznaczne wahania widoczne są natomiast w przypadku udziału osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Gminy zarejestrowanych w PUP, a najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku (50,6%). W przypadku powiatu nowodworskiego również dostrzegalny jest spadek liczby osób długotrwale bezrobotnych z 621 w roku bazowym do 457 w ostatnim roku poddanym analizie, a ich udział w ogólnej

liczbie zarejestrowanych w PUP uległ spadkowi o 6,5 pp. Szczegółowe dane widoczne są w kolejnej tabeli.

Tabela 37. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Ostaszewo oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu nowodworskiego na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie		2022	2023	2024
Gmina	liczba osób	49	44	34
	udział (%)	**50,0**	**50,6**	**45,3**
Powiat	liczba osób	621	541	457
	udział (%)	**49,6**	**47,2**	**43,1**

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/

Gmina Ostaszewo prowadzi ścisłą współpracę z Powiatowym Urzędem Pracy w Nowym Dworze Gdańskim w zakresie aktywizacji osób pozostających bez zatrudnienia. PUP oferuje m.in. aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, do których należą m.in. staże, szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, prace społecznie użyteczne, bon zatrudnieniowy, bon na zasiedlenie, dofinansowanie podjęcia działalności gospodarczej i inne.

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Ubóstwo to złożony problem społeczny, który wykracza poza brak wystarczających środków finansowych. Jest to zjawisko prowadzące do wykluczenia społecznego, ograniczenia dostępu do edukacji, ochrony zdrowia czy możliwości rozwoju zawodowego. Ubóstwo nie tylko dotyka poszczególnych osób, ale także wpływa negatywnie na całe społeczności, pogłębiając różnice społeczne i gospodarcze. Analiza poziomu ubóstwa w Gminie została przeprowadzona w oparciu o dostępne dane statystyczne dotyczące liczby osób korzystających z pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń. Zgromadzone informacje pozwoliły na kompleksowe zbadanie aktualnej sytuacji, a także na ocenę dynamiki zmian w tym obszarze na przestrzeni ostatnich lat.

W 2024 roku w Gminie wystąpiła konieczność udzielenia pomocy i wsparcia GOPS z powodu ubóstwa w przypadku 63 spośród 115 rodzin objętych wsparciem z pomocy społecznej, w wyniku czego ich udział kształtował się na poziomie 54,8% wśród wszystkich rodzin korzystających z pomocy GOPS. W omawianym okresie liczba rodzin będących beneficjentami Ośrodka z powodu ubóstwa wykazywała niewielkie wahania. Spadek widoczny jest natomiast w przypadku ich udziału w ogólnej liczbie rodzin korzystających z pomocy społecznej, a różnica kształtuje się na poziomie 2,9 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

Wykres 63. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej

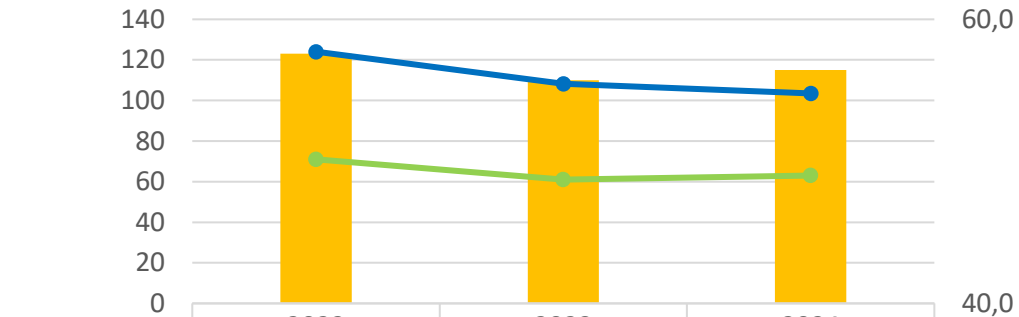

	2022	2023	2024
ogółem	123	110	115
ubóstwo	71	61	63
udział (%)	57,7	55,5	54,8

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

Liczba osób otrzymujących zasiłek stały na przestrzeni analizowanych lat wykazywała niewielkie wahania: w roku 2022 z tego typu wsparcia korzystały 33 osoby, w 2023 roku – 31, z kolei w 2024 roku było to 35 mieszkańców Gminy. Kwota przeznaczona na ten rodzaj zasiłku również ulegała wahaniom, a najwyższą odnotowano w 2024 roku (268 202 zł). Tendencje spadkowe widoczne są w przypadku liczby osób korzystających z zasiłków okresowych: w omawianym okresie liczba korzystających z tego typu zasiłków zmniejszyła się o 2 osoby. Biorąc pod uwagę kwotę świadczeń, również uległa ona zmniejszeniu na poziomie 2,9%.

W 2022 roku z zasiłków celowych korzystały 93 osoby, w 2023 roku – 82 mieszkańców Gminy, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym były to 72 osoby. Wahania dostrzegalne są natomiast w przypadku kwoty środków przeznaczonych na ten cel: w roku bazowym było to 102 020 zł, w 2023 roku – 109 266 zł, z kolei w ostatnim roku poddanym analizie kwota ta spadła do 98 969 zł.

Tabela 38. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024

rodzaj zasiłku	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń	liczba osób	kwota świadczeń
zasiłek stały	33	194 800	31	178 929	35	268 202
zasiłek okresowy	21	24 999	20	24 871	19	24 277
zasiłek celowy	93	102 020	82	109 266	72	98 969

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. Na przestrzeni omawianych lat liczba osób otrzymujących świadczenia pieniężne uległa spadkowi z 83 w 2022 roku do 58 w 2024 roku. Analogiczne tendencje dostrzegalne są również w zakresie liczby przyznanych świadczeń niepieniężnych. Należy podkreślić, iż w analizowanym okresie wszystkie z nich przeznaczone była dla dzieci.

Tabela 39. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu" w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
świadczenie pieniężne	83	68	58
świadczenie niepieniężne:	47	42	37
w tym dzieci	47	42	37

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Osoby uzyskujące niskie dochody lub pozbawione dochodów mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie do wydatków mieszkaniowych ponoszonych w związku z zajmowaniem lokalu mieszkalnego. Zarówno w 2022 roku, jak i w 2023 roku z tej formy pomocy korzystało 5 gospodarstw domowych, natomiast w 2024 roku ich liczba wzrosła do 7. Tendencje wzrostowe dostrzegalne są również w przypadku kwoty świadczeń przeznaczone na ich realizację. Szczegółowe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 40. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba gospodarstw domowych	5	5	7
kwota świadczeń (zł)	12 429	19 699	21 429

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

W 2024 roku Gmina realizowała Program Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2021-2027 Podprogram 2023, we współpracy z Bankiem Żywności w Elblągu. Z Programu w 2024 roku skorzystało 301 osób. Ponadto zorganizowano warsztaty edukacyjne pn. „Niemarnowanie żywności" oraz „Edukacja ekonomiczna", w których uczestniczyło 9 osób. W latach poprzednich Gmina korzystała z poprzednich edycji Programu – w 2023 roku z pomocy skorzystało 295 mieszkańców, a w 2022 roku były to 374 osoby[16].

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W 2022 roku 5 mieszkańców Gminy korzystało ze wsparcia GOPS z powodu bezdomności, w 2023 roku były to 4 osoby, natomiast w ostatnim roku sprawozdawczym – 6[17]. W ramach realizacji zadania własnego Gminy w zakresie w udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności, gmina Ostaszewo

[16] Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie za rok 2022, 2023 i 2024
[17] Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok

nawiązała współpracę ze Stowarzyszeniem Opiekuńczo-Wychowawczym „Prometeusz" w Gdańsku, Stowarzyszeniem na Rzecz Osób Bezdomnych i Potrzebujących „Od nowa" w Elblągu, Stowarzyszenie na Rzecz Bezdomnych Dom Modlitwy „Agape" w Borowym Młynie – oddział w Nowy Stawie, Stowarzyszeniem Św. Faustyny „FIDES" w Malborku oraz Fundacją „Przystań" w Pogorzałej Wsi. W 2024 roku koszt pobytu w ww. placówkach wyniósł 87 422,68 zł.

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zgodnie z definicją Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), zdrowie psychiczne to stan dobrego samopoczucia, który umożliwia radzenie sobie ze stresem, rozwijanie umiejętności, naukę, pracę i aktywny udział w społeczności. Jest kluczowym elementem zdrowia i dobrego funkcjonowania, stanowiąc podstawę podejmowania decyzji, budowania relacji i kształtowania świata, w którym żyjemy. To fundamentalne prawo człowieka, istotne dla rozwoju osobistego i społecznego[18]. Zdrowie psychiczne stanowi jeden z kluczowych filarów dobrostanu mieszkańców Gminy. Wspieranie zdrowia psychicznego oraz przeciwdziałanie problemom z nim związanym to wyzwania, które wymagają kompleksowych działań w zakresie profilaktyki, edukacji i dostępu do odpowiednich form wsparcia.

Jedną z form wsparcia w zakresie zdrowia psychicznego są **specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych i dzieci, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychotyczne), upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga takiej formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym. W roku bazowym z tej formy wsparcia skorzystało 6 mieszkańców Gminy, w 2023 roku było to 9 osób, z kolei w ostatnim roku sprawozdawczym – 8[19].

[18] Mental health, 2022, online: https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [dostęp: 03.11.2025]
[19] Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

Część programowa

Programowa część Strategii obejmuje takie elementy jak: **misja i wizja**, dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, **wyznaczenie celów strategicznych i operacyjnych, planowane działania, oczekiwane rezultaty, system aktualizacji oraz zasady monitorowania i ewaluacji**. W jej skład wchodzą także ramy finansowe oraz regulacje dotyczące realizacji dokumentu. Podstawą dla prognoz zawartych w tej części była szczegółowa diagnoza społeczna, która umożliwiła ocenę kluczowych uwarunkowań strategicznych. Zgromadzone w ramach analizy dane pozwoliły na wyznaczenie priorytetów działań oraz opracowanie kierunków, które mają na celu skuteczne rozwiązanie zidentyfikowanych problemów społecznych.

Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia ona pożądany obraz Gminy w przyszłości, odzwierciedlając aspiracje społeczności i wyznaczając priorytety w podejmowanych działaniach na rzecz integracji, wsparcia oraz poprawy warunków życia wszystkich grup społecznych.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych w gminie Ostaszewo została stworzona na podstawie analizy sytuacji społecznej oraz identyfikacji kluczowych obszarów problemowych zawartych w diagnozie. Jej sformułowanie umożliwia wyznaczenie **misji**, która określa ogólny cel i wskazuje kierunek działań, jakie Gmina planuje podjąć.

WIZJA

Gmina Ostaszewo zintegrowaną wspólnotą lokalną, w której każdy mieszkaniec ma zapewnione warunki sprzyjające pełnemu rozwojowi oraz poczuciu bezpieczeństwa. Samorząd, we współpracy z mieszkańcami i partnerami społecznymi, podejmuje działania ukierunkowane na wzmacnianie aktywności obywatelskiej oraz trwałego rozwoju Gminy.

MISJA

Misją Gminy jest realizacja skutecznej i odpowiedzialnej polityki społecznej, opartej na współdziałaniu i poszanowaniu potrzeb mieszkańców. Samorząd dąży do tworzenia stabilnych warunków sprzyjających samodzielności, integracji społecznej oraz równemu udziałowi wszystkich grup społecznych w życiu publicznym, wzmacniając tym samym dobro wspólne i jakość życia w Gminie.

Kierunki rozwiązywania problemów społecznych

Na podstawie przeprowadzonej analizy poszczególnych obszarów wyznaczono **cele strategiczne**, mające na celu ograniczenie występowania negatywnych zjawisk społecznych. Dla każdego celu opracowano szczegółowe cele operacyjne, którym towarzyszy opis działań niezbędnych do ich osiągnięcia. Wskazano również odpowiedzialne za ich realizację podmioty, partnerów współpracujących, wskaźniki mierzące postęp, planowane rezultaty oraz potencjalne źródła finansowania. Takie podejście ma na celu zapewnienie kompleksowego i skutecznego wdrażania zaplanowanych działań strategicznych.

1	Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.
2	Włączenie społeczne seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im równego dostępu do odpowiednich dla ich potrzeb usług społecznych.
3	Tworzenie kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.
4	Budowa systemu ograniczającego zjawisko przemocy domowej, opartego na skutecznych działaniach profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych.
5	Wspieranie aktywności społeczno-zawodowej lokalnej społeczności oraz udzielanie pomocy osobom dotkniętym ubóstwem, w celu przywrócenia im samodzielności w codziennym życiu.
6	Zwiększenie dostępności do usług zdrowia psychicznego, programów wsparcia psychologicznego i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu emocjonalnemu i społecznemu.

Cel strategiczny nr 1

Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.

Cel operacyjny 1: Wzmocnienie rodzin i opiekunów w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez dostęp do odpowiednich narzędzi, zasobów i form wsparcia.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Udzielanie wsparcia rodzinom zmagającym się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi poprzez pomoc asystenta rodziny.	Poprawa sytuacji rodzin zmagających się z wyzwaniami o charakterze opiekuńczo-wychowawczymi.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	GOPS, GKRPA	Budżet Gminy
Inicjowanie działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy.	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej.	Liczba podjętych działań w kierunku utworzenia rodzin wspierających.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej.	Stworzenie dzieciom warunków sprzyjających prawidłowemu rozwojowi emocjonalnemu, społecznemu i edukacyjnemu poprzez zapewnienie opieki w stabilnym i wspierającym środowisku rodzinnej pieczy zastępczej.	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR, PPP	Budżet Gminy

Informowanie rodzin o dostępnych formach wsparcia, takich jak poradnictwo rodzinne, psychologiczne i prawne oraz o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych.	Wzrost świadomości mieszkańców o możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.	Liczba rozpowszechnionych informacji.	GOPS, GKRPA, UG, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zapewnienie potrzeb bytowych rodzin poprzez udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej.	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	Liczba rodzin korzystających z pomocy materialnej i niematerialnej.	GOPS	Budżet Gminy
Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin.	Liczba zorganizowanych warsztatów/szkoleń.	GOPS, GKRPA, ZI, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zainicjonowanie działalności placówek zapewniających opiekę nad dziećmi do lat 3.	Umożliwienie rodzicom podjęcia zatrudnienia oraz pomoc w realizacji codziennych spraw.	Liczba działających placówek opieki nad dziećmi do lat 3.	UG, NGO, podmioty sektora prywatnego	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny 2: Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do edukacji i działań wspierających ich wszechstronny rozwój.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Zainicjonowanie działalności placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	Poprawa funkcjonowania społecznego dzieci i młodzieży, organizacja ich czasu wolnego. Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	Liczba działających placówek wsparcia dziennego.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt.	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach.	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania podejmowanych działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin.	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży.	Liczba placówek oświatowych, z którymi podjęto współpracę.	GOPS, UG, placówki oświatowe	Bez kosztów
Organizowanie, wspieranie i promowanie wydarzeń oraz inicjatyw skierowanych do rodzin z dziećmi.	Zwiększenie zaangażowania rodzin w życie społeczności lokalnej oraz wzmocnienie więzi rodzinnych poprzez udział w wydarzeniach integracyjnych i kulturalnych.	Liczba zorganizowanych imprez. Szacunkowa liczba uczestników.	GOPS, UG, NGO, BPiGOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy.	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży oraz rozwijanie form spędzania czasu wolnego przez uczniów.	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych.	UG, NGO, BPiGOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa

Wspieranie prawidłowego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Podnoszenie poziomu funkcjonowania psychospołecznego dzieci i młodzieży.	Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem psychologicznym i socjalnym.	GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy.	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych.	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	UG, GKRPA, NGO, BPiGOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Wzmocnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz poprawa jakości życia rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej poprzez rozwój i zwiększenie dostępności zintegrowanych usług społecznych wspierających rodzinę na terenie Gminy, w tym projektów realizowanych ze środków zewnętrznych.	Poprawa funkcjonowania rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez wzrost ich kompetencji wychowawczych i społecznych oraz wzmocnienie więzi rodzinnych i integracji społecznej.	Liczba rodzin objętych wsparciem.	UG, NGO, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie

Cel strategiczny nr 2

Włączenie społeczne seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im równego dostępu do odpowiednich dla ich potrzeb usług społecznych.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie osobom starszym oraz z niepełnosprawnościami warunków do samodzielnego funkcjonowania poprzez rozwój i dostęp do usług społecznych.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Promowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością.	Udzielanie wsparcia, w tym wsparcia emocjonalnego oraz dążenie do przełamywania barier społecznych.	Liczba wolontariuszy. Liczba osób objętych wolontariatem.	GOPS, NGO, BPiGOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Inicjowanie działań służących dostosowywaniu infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturowych, sportowych itp.) do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej.	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności.	UG	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON Fundusze Europejskie
Współpraca z sektorem pozarządowym w obszarze wsparcia seniorów i osób z niepełnosprawnością oraz wspieranie ich działalności.	Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z sektorem pozarządowym.	Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi.	GOPS, NGO, UG	Budżet Gminy
Kontynuowanie, inicjowanie i wdrażanie programów osłonowych na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnościami.	Zwiększenie aktywności i integracji społecznej seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba osób objętych programami.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa Fundusz Solidarnościowy

Zapewnienie specjalistycznego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez kontynuację działalności asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	Wsparcie samodzielnego funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im specjalistycznej opieki.	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością. Liczba osób objętych wsparciem asystentów.	GOPS, UG, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Zapewnienie wsparcia członkom rodzin lub opiekunów sprawujących opiekę nad opiekę nad osobami z niepełnosprawnością.	Poprawa jakości życia członków rodzin lub opiekunów osób z niepełnosprawnościami poprzez zapewnienie czasu na odpoczynek i regenerację.	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Fundusz Solidarnościowy Budżet Państwa
Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych.	Poprawa jakości usług opiekuńczych i stopnia ich powszechności.	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi. Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych.	UG, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa PFRON
Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym.	Poprawa warunków bytowych osób z niepełnosprawnością i osób starszych.	Liczba osób objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie dostępu do opieki w Domach Pomocy Społecznej dla osób potrzebujących wsparcia.	Poprawa warunków bytowych osób wymagających całodobowej opieki.	Liczba mieszkańców przebywających w Domach Pomocy Społecznej.	GOPS, DPS	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Tworzenie sprzyjających warunków do zaangażowania społecznego i kulturalnego osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Organizacja zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, mających na celu integrację społeczną, a także rozwijanie kompetencji i umiejętności seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami.	Wzrost zaangażowania seniorów i osób z niepełnosprawnościami w życie społeczne, poprawa ich kondycji fizycznej i psychicznej oraz rozwój nowych umiejętności i zainteresowań.	Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami uczestniczących w zajęciach.	GOPS, UG, NGO, BPiGOK	Budżet Gminy Fundusze Europejskie
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej.	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością.	Liczba podjętych działań promujących.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, BPiGOK	Budżet Gminy
Informowanie i kierowanie osób z niepełnosprawnościami na warsztaty terapii zajęciowej w porozumieniu z sąsiednimi gminami.	Aktywizacja i integracja osób z niepełnosprawnością, poprzez udział w zajęciach organizowanych przez Warsztat Terapii Zajęciowej.	Liczba uczestników Warsztatu Terapii Zajęciowej.	UG, WTZ	Budżet Gminy PFRON Budżet Państwa
Zainicjonowanie działalności Klubu Seniora.	Organizacja czasu wolnego osób starszych oraz ich integracja społeczna.	Liczba działających klubów seniora. Liczba uczestników.	UG, NGO, GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 3

Tworzenie kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.

Cel operacyjny 1: Ograniczenie skali uzależnień oraz prowadzenie skutecznych działań profilaktycznych i terapeutycznych wśród osób potrzebujących wsparcia.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Zapewnienie wsparcia w formie materialnej i niematerialnej rodzinom zmagających się z problemem uzależnień.	Poprawa sytuacji życiowej i funkcjonowania rodzin borykających się z problemem uzależnień.	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna.	GOPS	Budżet Gminy
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do podjęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego.	Zwiększenie liczby osób podejmujących terapię odwykową, poprawa stanu zdrowia psychicznego i fizycznego osób uzależnionych oraz wzmocnienie ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także poprawa jakości życia ich rodzin.	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące.	GKRPA, GOPS	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu; kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu.	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe.	Liczba wniosków skierowanych do sądu. Liczba wydanych opinii.	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Zainicjonowanie działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego na terenie Gminy.	Zapewnienie dostępności do wsparcia dla osób uzależnionych oraz ich rodzin.	Liczba działających PIK w zakresie wsparcia dla osób zmagających się z problemem uzależnień.	UG, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zainicjonowanie działalności samopomocowych grup wsparcia dla osób z problemem alkoholowym i osób współuzależnionych.	Motywowanie oraz utrzymanie w abstynencji osoby uzależnionej/nadmiernie pijącej.	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych dla osób uzależnionych i współuzależnionych.	UG, GOPS GKRPA, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel operacyjny nr 2: Zwiększenie świadomości zdrowotnej mieszkańców poprzez rozwój działań profilaktycznych i promujących zdrowy tryb życia.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Wdrażanie programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPU, ORE oraz IPiN dotyczących problemu uzależnień.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki. Liczba przeprowadzonych programów.	UG, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Prowadzenie warsztatów i innych zajęć edukacyjnych w szkołach, obejmujących tematykę uzależnień oraz organizacja pozalekcyjnych aktywności z elementami profilaktyki.	Zwiększenie świadomości uczniów na temat zagrożeń związanych z uzależnieniami. Rozwój psychospołeczny uczniów.	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych.	UG, GKRPA, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Przeprowadzanie szkoleń dla właścicieli i sprzedawców w punktach sprzedaży napojów alkoholowych dotyczących konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży. Podwyższenie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami.	GKRPA, UG	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin zmagających się z problemami uzależnień.	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży. Poprawa kondycji psychicznej i emocjonalnej dzieci poprzez zapewnienie im bezpiecznego środowiska, sprzyjającego nawiązywaniu pozytywnych relacji i rozwoju umiejętności społecznych.	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym.	GKRPA, UG	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Zaangażowanie w ogólnopolskie i lokalne kampanie oraz działania informacyjno-edukacyjne, skierowane do różnych grup społecznych, mające na celu profilaktykę i przeciwdziałanie problemom związanym z uzależnieniami.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat przyczyn, skutków i możliwości zapobiegania uzależnieniom.	Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych.	GKRPA, GOPS,KPP, UG, NGO, BPiGOK, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych

Organizowanie szkoleń dla członków GKRPA i innych grup zawodowych (m.in. pedagogów, nauczycieli, wychowawców, pracowników socjalnych, policjantów) dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	Podniesienie kompetencji zawodowych uczestników szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień. Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych.	Liczba uczestników zorganizowanych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.	GKRPA, GOPS, UG, KPP, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń promujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej.	Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia.	Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia. Liczba uczestników.	GKRPA, UG, NGO, BPiGOK	Budżet Gminy Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
Wzmożenie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy.	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji.	UG, KPP	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 4

Budowa systemu ograniczającego zjawisko przemocy domowej, opartego na skutecznych działaniach profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych.

Cel operacyjny 1: Zapewnienie pomocy rodzinom zmagającym się z problemem przemocy domowej.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Udzielanie pomocy rodzinom doznającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”.	Ograniczenie zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy.	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”. Liczba wszczętych procedur. Liczba zakończonych procedur.	GOPS, GKRPA, KPP, ZI, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udostępnianie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form specjalistycznej pomocy.	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Organizacja szkoleń dla pracowników instytucji w zakresie obowiązujących przepisów prawa dotyczących przemocy domowej oraz zasad realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”.	Liczba uczestników szkoleń.	GOPS, GKRPA, KPP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doznającym problemu przemocy domowej.	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.	Liczba udzielonych porad. Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy

Kierowanie osób stosujących przemoc domową do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych.	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez resocjalizację osób stosujących przemoc domową.	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych.	GOPS, GKRPA, ZI	Budżet Gminy
Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej.	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej.	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej.	GOPS, ZI, UG, PCPR	Budżet Gminy
Systematyczne monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej.	Dostosowanie działań interwencyjnych i profilaktycznych do zidentyfikowanych potrzeb lokalnej społeczności.	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej.	UG, GOPS, GKRPA, ZI, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Wzmacnianie świadomości społecznej i postaw sprzyjających przeciwdziałaniu przemocy poprzez realizację działań edukacyjnych i informacyjnych.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Udział w kampaniach społecznych o zasięgu lokalnym i ogólnopolskim, ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy domowej.	Zwiększenie świadomości społecznej na temat problemu przemocy domowej.	Liczba działań podjętych w ramach kampanii. Liczba osób uczestniczących w kampanii.	GOPS, GKRPA, ZI, KPP, UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej i umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Podniesienie świadomości uczniów na temat przemocy domowej, rówieśniczej i cyberprzemocy. Rozwój umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy.	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach. Liczba zorganizowanych warsztatów.	UG, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Przeprowadzanie akcji informacyjnych wśród mieszkańców w zakresie cyberprzemocy.	Ograniczenie zjawiska cyberprzemocy oraz poszerzenie wiedzy lokalnej społeczności na temat przemocy w Internecie.	Liczba zorganizowanych akcji informacyjno-profilaktycznych z zakresu cyberzagrożeń.	UG, GOPS, KPP, placówki oświatowe	Budżet Gminy

Cel strategiczny nr 5

Wspieranie aktywności społeczno-zawodowej lokalnej społeczności oraz udzielanie pomocy osobom dotkniętym ubóstwem, w celu przywrócenia im samodzielności w codziennym życiu.

Cel operacyjny 1: Poprawa sytuacji na rynku pracy poprzez efektywne wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w celu zapewnienia doradztwa zawodowego, organizacji szkoleń dla osób bezrobotnych oraz wspierania ich w podnoszeniu kwalifikacji i zwiększaniu możliwości zatrudnienia.	Ograniczenie skali problemu bezrobocia na terenie Gminy.	Liczba zorganizowanych szkoleń. Liczba osób biorących w nich udział.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy na rzecz aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez prace społecznie użyteczne i interwencyjne oraz roboty publiczne.	Promowanie uczestnictwa mieszkańców Gminy pozostających bez pracy, w działaniach takich jak prace społecznie użyteczne i roboty publiczne.	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie użytecznych.	UG, GOPS, PUP	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizowanie działań informacyjnych w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych.	Podniesienie świadomości osób pozostających bez pracy na temat oferowanych form pomocy.	Liczba podjętych działań informacyjnych.	GOPS, PUP, UG	Budżet Gminy
Korzystanie w pracy socjalnej z kontraktów socjalnych w celu aktywizacji zawodowej i zwiększeniu szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych.	Zwiększenie udziału osób bezrobotnych w programach aktywizacyjnych opartych na kontraktach socjalnych.	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.	GOPS	Budżet Gminy

Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży.	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież.	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego.	placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa Fundusze Europejskie
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do potrzeb tej grupy.	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy.	Liczba podjętych działań motywujących.	UG, NGO	Budżet Gminy

Cel operacyjny 2: Zmniejszenie skali ubóstwa oraz poprawa sytuacji życiowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Zapewnienie niezbędnego wsparcia dla osób w trudnej sytuacji życiowej poprzez dostęp do świadczeń pomocy społecznej.	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy.	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa
Wsparcie w zakresie dożywiania w postaci zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej – posiłku.	Zaspokojenie podstawowych potrzeb żywieniowych osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej.	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku.	GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Zapewnienie mieszkańcom Gminy w trudnej sytuacji życiowej dostępu do pomocy żywnościowej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.	Zwiększenie bezpieczeństwa żywnościowego osób i rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz poprawa ich warunków bytowych.	Liczba osób korzystających z pomocy w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa.	GOPS	Budżet Gminy Budżet Państwa

Zapewnienie wsparcia uczniom poprzez przyznawanie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Wyrównanie szans edukacyjnych dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych.	Liczba uczniów, którym udzielono pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania schronienia osobom w kryzysie bezdomności.	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb socjalnych osobom z problemem bezdomności.	Liczba osób w kryzysie bezdomności korzystających ze wsparcia schronisk.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa
Realizacja zadania własnego Gminy w zakresie udzielania wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym.	Zabezpieczenie potrzeb osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.	Liczba osób przebywających w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym.	UG, GOPS, NGO	Budżet Gminy Budżet Państwa

Cel strategiczny nr 6

Zwiększenie dostępności do usług zdrowia psychicznego, programów wsparcia psychologicznego i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu emocjonalnemu i społecznemu.

Cel operacyjny nr 1. Budowa lokalnego systemu wsparcia oraz zwiększanie świadomości społecznej w zakresie zdrowia psychicznego.				
Działania przewidziane do realizacji	**Rezultaty**	**Wskaźniki realizacji działań**	**Podmioty odpowiedzialne i współpracujące**	**Źródła finansowania**
Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych dotyczących dostępnych form wsparcia dla osób zmagających się z problemami zdrowia psychicznego.	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po pomoc w przypadku problemów natury psychicznej.	Liczba przeprowadzonych działań. Liczba osób korzystających ze wsparcia.	GOPS, UG, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego.	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów. Liczba uczestników.	UG, placówki oświatowe	Budżet Gminy
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym.	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy.	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej.	UG, placówki oświatowe, NGO, PPP, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z treści art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie.

Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Ostaszewo. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
- Fundusz Pracy,
- Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych gminy Ostaszewo. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych. Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2024-2025, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2026-2035 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku wydatków na pomoc społeczną przewidywanego na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie.

Tabela 41. Ramy finansowe Strategii

rok	ochrona zdrowia (dział 851)	pomoc społeczna (dział 852)	pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej (dział 853)	edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	rodzina (dział 855)	ogółem
2024	81 580	2 069 805	0	520	1 934 492	4 086 397
2025[20]	66 000	1 528 712	0	3 000	2 310 049	3 907 761
PROGNOZA						
2026	67 650	1 566 930	0	3 075	2 367 800	4 005 455
2027	69 341	1 606 103	0	3 152	2 426 995	4 105 591
2028	71 075	1 646 256	0	3 231	2 487 670	4 208 232
2029	72 852	1 687 412	0	3 311	2 549 862	4 313 437
2030	74 673	1 729 597	0	3 394	2 613 608	4 421 272
2031	76 540	1 772 837	0	3 479	2 678 949	4 531 805
2032	78 453	1 817 158	0	3 566	2 745 922	4 645 099
2033	80 415	1 862 587	0	3 655	2 814 570	4 761 227
2034	82 425	1 909 152	0	3 747	2 884 935	4 880 259
2035	84 486	1 956 881	0	3 840	2 957 058	5 002 265

Źródło: opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok

System wdrażania Strategii

Wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 zakłada realizację kompleksowego modelu polityki społecznej. Ze względu na długookresowy charakter dokumentu oraz jego perspektywiczne cele, kluczowym aspektem jest regularne monitorowanie, a w przypadku wystąpienia niekorzystnych tendencji – aktualizowanie.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 wyznacza działania wymagające zaangażowania zarówno społeczności lokalnej, jak i instytucji publicznych oraz prywatnych. Partnerstwo oraz współpraca wszystkich podmiotów stanowią fundament skutecznej polityki społecznej. Ze względu na różnorodność zadań oraz udział wielu podmiotów, realizacja Strategii wymaga sprawnej koordynacji działań oraz ścisłej współpracy wszystkich jednostek zaangażowanych

[20] Wartość za rok 2025 pochodzi z prognozy zamieszczonej w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok dla gminy Ostaszewo

w działania rozwojowe. Głównym inicjatorem i koordynatorem planowanych działań jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie, odpowiedzialny za zarządzanie wdrażaniem dokumentu.

Harmonogram wdrażania założeń Strategii przewiduje cztery podstawowe etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 42. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Gminy Ostaszewo o przyjęciu do realizacji „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035”.	IV kwartał 2025 r.
Etap II	Koordynacja realizacji działań objętych Strategią.	I kwartał 2026 r. – IV kwartał 2035 r.
Etap III	Monitoring.	na koniec każdego roku w okresie od 2026 r. do 2035 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii.	II kwartał 2035 r.

Źródło: opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji dokumentu Strategii GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Ostaszewie.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe mogą wspierać współpracę i utrzymywać stały kontakt zarówno z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników zaangażowanych bezpośrednio w administrowanie Gminą, wykorzystując ich wiedzę, motywację, umiejętności praktyczne oraz kompetencje interpersonalne, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Jednocześnie kluczowa będzie efektywna komunikacja z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje czy przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze to natomiast otoczenie Gminy jako wspólnoty terytorialnej: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopaństwowe. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem;
- informacja o postępach wdrażania Strategii;
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach;
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiąganych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu i opracowywaniu informacji i danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Dla oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UG, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Ostaszewo do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej Gminy w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe.

Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów, w tym o dodatkowe wskaźniki przypisane do konkretnych działań, zapewniając przestrzeń do elastycznego dostosowywania działań do potrzeb i możliwości operacyjnych. Wartości bazowe dotyczą danych dla 2024 roku, natomiast wartości docelowe wskazują oczekiwany rezultat.

Tabela 43. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa (2024 r.)	Oczekiwany rezultat
Budowanie środowiska wspierającego rozwój dzieci i młodzieży poprzez wzmacnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczej rodzin.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny.	6	wzrost
	Liczba asystentów rodziny.	1	wzrost
	Liczba rodzin wspierających.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	7,0	spadek
	Wskaźnik deprywacji lokalnej (%).	4,95	spadek
	Liczba żłobków/klubów dziecięcych.	0	wzrost
	Liczba działających PWD dla dzieci i młodzieży.	0	wzrost
Włączenie społeczne seniorów i osób z niepełnosprawnościami oraz zapewnienie im równego dostępu do odpowiednich dla ich potrzeb usług społecznych.	Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność.	1	stabilizacja
	Liczba działających Klubów Seniora.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	54,8	spadek
	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych.	16	stabilizacja/wzrost
	Liczba osób korzystających z opieki wytchnieniowej i usług asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością.	6	wzrost

Tworzenie kompleksowego systemu profilaktyki i wsparcia dla osób z problemem uzależnień oraz ich rodzin.	Liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego.	6	spadek
	Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie.	400	wzrost
	Liczba uczniów objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba nauczycieli objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba rodziców objętych rekomendowanymi programami.	0	wzrost
	Liczba działających PIK.	0	wzrost
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	7,8	spadek
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii.	0	stabilizacja
Budowa systemu ograniczającego zjawisko przemocy domowej, opartego na skutecznych działaniach profilaktycznych, edukacyjnych i interwencyjnych.	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemocy w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	0,0	stabilizacja
	Liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.	8	spadek
	Liczba rodzin objętych pomocą ZI	37	spadek
	Liczba spotkań ZI.	7	min. 6 (min. raz na dwa miesiące)
Wspieranie aktywności społeczno-zawodowej lokalnej społeczności oraz udzielanie pomocy osobom dotkniętym ubóstwem, w celu przywrócenia im samodzielności w codziennym życiu.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (%).	32	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	21,7	spadek
	Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP (%).	45,3	spadek
	Udział rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa w ogóle korzystających z pomocy społecznej (%).	54,8	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku stałego.	35	spadek
	Liczba osób korzystających z zasiłku okresowego.	19	spadek/stabilizacja

	Liczba osób korzystających z zasiłku celowego.	72	spadek
Zwiększenie dostępności do usług zdrowia psychicznego, programów wsparcia psychologicznego i inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu emocjonalnemu i społecznemu.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi.	8	stabilizacja/wzrost
	Liczba zrealizowanych programów wśród dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki i promocji zdrowia psychicznego.	b.d.	wzrost

Źródło: opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Ostaszewo na lata 2026-2035 zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnych od możliwości finansowych. Będzie podlegać okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi

potrzebami mieszkańców gminy Ostaszewo i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmuje się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,
- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa; działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,
- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,
- wspieraniu działań prospołecznych, wolontarystycznych i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,
- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,
- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,
- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnością, chorych i starszych,
- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców.

Realizacja głównych założeń dokumentu powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Ostaszewo, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. Należy zaznaczyć, że zadania z zakresu szeroko rozumianej polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, natomiast Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych jest wyborem priorytetowych obszarów i kierunków działań, które uznane zostały za kluczowe, a więc umożliwiające najskuteczniejsze i najbardziej efektywne osiągnięcie założonych rezultatów.

Bibliografia

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie. Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
3. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
4. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
5. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
6. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
7. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
8. Pikuła N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków 2020.
9. Raport o stanie gminy Ostaszewo za 2022, 2023 i 2024 rok.
10. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2022, 2023 i 2024 rok.
11. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2022.
12. Informacja z realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla Gminy Ostaszewo na lata 2018-2023 za rok 2023.
13. Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Ostaszewo na lata 2024-2027 za rok 2024.
14. Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ostaszewie za rok 2022, 2023 i 2024.
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
16. Szatur-Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
17. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych, Katowice 2005.
18. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 1214 z późn. zm.).

19. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).
20. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Źródła internetowe:

1. GUS – Bank Danych Lokalnych: www.bdl.stat.gov.pl.
2. Mapa Egzaminów: www.mapa.wyniki.edu.pl.
3. Mental health, 2022, online: www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response [data dostępu: 03.11.2025]

Spis rysunków, tabel, wykresów

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Ostaszewo 17
Rysunek 2. Liczba podmiotów zarejestrowanych na terenie gminy Ostaszewo według klas wielkości (stan na koniec 2024 roku) 21
Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej 28
Rysunek 4.Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej 29
Rysunek 5. Łączna wartość sprzedanego alkoholu na terenie gminy Ostaszewo w latach 2022-2024 89
Rysunek 6. Elementy procesu planowania strategicznego 106

Spis tabel

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych 9
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Ostaszewo w porównaniu do powiatu nowodworskiego i województwa pomorskiego na przestrzeni lat 2022-2024 18
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności gminy Ostaszewo w latach 2022-2024 (w procentach) 19
Tabela 4. Liczba uczniów w szkole podstawowej w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 (bez oddziałów przedszkolnych) 23
Tabela 5. Liczba dzieci uczęszczających do przedszkola i oddziału przedszkolnego w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 24
Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Ostaszewo w porównaniu do powiatu nowodworskiego w 2024 roku 27
Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne 30
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Ostaszewo na przestrzeni lat 2022-2024 32

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć według liczby wypłaconych świadczeń w latach 2022-2024 35
Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń niepieniężnych i pieniężnych w latach 2022-2024 35
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2022-2024 36
Tabela 12. Ile razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i stracić kontrolę nad ilością spożywanego alkoholu (tzn. upić się)? 43
Tabela 13. Czy w ciągu ostatnich 30 dni zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem mechanicznym po spożyciu alkoholu? 44
Tabela 14. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? 49
Tabela 15. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? 49
Tabela 16. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? 53
Tabela 17. Czy kiedykolwiek grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/przegraną były pieniądze, aby rozwiązać finansowe trudności lub poprawić swoją sytuację ekonomiczną? 54
Tabela 18. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? 66
Tabela 19. Jak często zażywałeś/aś narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia w ciągu ostatnich 30 dni? 68
Tabela 20. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? 70
Tabela 21. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? 71
Tabela 22. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? 72
Tabela 23. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? 72
Tabela 24. Czy zdarza Ci się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu np. przed rodzicami? 75
Tabela 24. Liczba dzieci w pieczy zastępczej i kwota odpłatności za ich pobyt w latach 2022-2024 82
Tabela 25. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2022-2024 84
Tabela 26. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2022-2024 85
Tabela 27. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2022-2024 85
Tabela 28. Liczba oraz kwota przyznanych świadczeń pielęgnacyjnych na przestrzeni lat 2022-2024 86
Tabela 29. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2022-2024 88
Tabela 30. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024 92

Tabela 31. Liczba wszczętych, prowadzonych i zakończonych procedur NK w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 93
Tabela 32. Liczba mieszkańców gminy Ostaszewo objętych w danym roku działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024 93
Tabela 33. Rodzaje przemocy domowej w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 94
Tabela 34. Odpłatność Gminy za pobyt w domu pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024 97
Tabela 35. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Ostaszewo w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2022-2024 100
Tabela 36. Liczba długotrwale bezrobotnych mieszkańców gminy Ostaszewo oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu nowodworskiego na przestrzeni lat 2022-2024 101
Tabela 37. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2022-2024 103
Tabela 38. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2022-2024 104
Tabela 39. Liczba gospodarstw domowych korzystających z dodatków mieszkaniowych oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024 104
Tabela 40. Ramy finansowe Strategii 128
Tabela 41. Harmonogram wdrażania Strategii 129
Tabela 42. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych 132

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Ostaszewo w latach 2022-2024 18
Wykres 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie nowodworskim na przestrzeni lat 2022-2024 w porównaniu do województwa pomorskiego i całej Polski (stan na koniec roku, w procentach) 20
Wykres 3. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 21
Wykres 4. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON na 1 000 mieszkańców w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim, województwie pomorskim oraz Polsce w latach 2022-2024 22
Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2024 roku uczniów z gminy Ostaszewo, powiatu nowodworskiego i województwa pomorskiego. 24
Wykres 6. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim oraz województwie pomorskim w latach 2022-2024 26
Wykres 7. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Ostaszewo, powiecie nowodworskim i województwie pomorskim na przestrzeni lat 2022-2024 33

Wykres 8. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Ostaszewo w latach 2022-2024 34
Wykres 9. Wskaźnik deprywacji lokalnej na przestrzeni lat 2022-2024 34
Wykres 10. Powody udzielania świadczeń w 2024 roku (liczba rodzin) 37
Wykres 11. Płeć: 39
Wykres 12. Wiek: 40
Wykres 13. Wykształcenie: 40
Wykres 14. Jakie Pana/i zdaniem problemy społeczne najczęściej dotykają mieszkańców Gminy? 42
Wykres 15. Jak często spożywa Pan/i alkohol? 43
Wykres 16. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma negatywny wpływ na rozwój dziecka? 44
Wykres 17. Jak często pali Pan/i papierosy i e-papierosy? 45
Wykres 18. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? 46
Wykres 19. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto nadużywa alkoholu, narkotyków lub w sposób zdecydowanie nadmierny podejmuje się pewnych czynności (np. zakupy, korzystanie z Internetu i/lub urządzeń elektronicznych, uprawianie sportu, praca, oglądanie treści pornograficznych itp.)? 47
Wykres 20. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu? 48
Wykres 21. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? .. 48
Wykres 22. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, gdzie zastosował/a Pan/i przemoc domową wobec: 50
Wykres 23. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych (np. klaps) jest metodą wychowawczą, która: 50
Wykres 24. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznał/a oraz stosował/a Pan/i cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/ filmów)? 51
Wykres 25. Ile godzin poświęca Pan/i na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu (np. komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier) w ciągu dnia, w którym ich Pan/i używa (nie wliczając w to godzin pracy)? 52
Wykres 26. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grał/a Pan/i w gry, w których wygraną/ przegraną były pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? 53
Wykres 27. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń: 55
Wykres 28. Jakie trudności najczęściej napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? 56
Wykres 29. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy miał/a Pan/i trudności w zakresie zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych ze względu na niewystarczające zasoby finansowe? 57

Wykres 30. Jakie grupy osób są Pana/i zdaniem najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy? 58
Wykres 31. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? 59
Wykres 32. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych w Gminie? 60
Wykres 33. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami w Gminie? 61
Wykres 34. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): 62
Wykres 35. Płeć: 63
Wykres 36. Wiek: 64
Wykres 37. Klasa: 64
Wykres 38. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? 65
Wykres 39. Ile razy zdarzyło Ci się: 66
Wykres 40. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? 67
Wykres 41. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, e-papierosy w swojej miejscowości byłoby to: 69
Wykres 42. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? .. 70
Wykres 43. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji, w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? 71
Wykres 44. Jak często obserwujesz w swojej szkole problem przemocy między uczniami? .. 73
Wykres 45. Czy w przeciągu ostatnich 12 miesięcy doznawałeś/aś oraz stosowałeś/aś cyberprzemoc (np. wyzywanie, podszywanie się, ośmieszanie/poniżanie, grożenie/ straszenie, szantażowanie, wyłudzanie pieniędzy, rozsyłanie ośmieszających zdjęć/filmów)? 74
Wykres 46. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych i/lub Internetu? 75
Wykres 47. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry, w których można było wygrać/przegrać pieniądze (np. zdrapki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.)? 76
Wykres 48. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak (przynajmniej przez 2 tygodnie): 77
Wykres 49. Które z poniższych odpowiedzi Twoim zdaniem można zaliczyć do zaburzeń odżywiania? 78
Wykres 50. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2022-2024 80
Wykres 51. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024 81

Wykres 52. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2022-2024 81
Wykres 53. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej 82
Wykres 54. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej 84
Wykres 55. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu alkoholizmu w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej 88
Wykres 56. Liczba dorosłych mieszkańców gminy Ostaszewo przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych w latach 2022-2024 90
Wykres 57. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Ostaszewo na przestrzeni lat 2022-2024 95
Wykres 58. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2022-2024 96
Wykres 59. Liczba osób korzystających z zasiłku pielęgnacyjnego dla osób, które ukończyły 75 lat w latach 2022-2024 96
Wykres 60. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej 98
Wykres 61. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej na przestrzeni lat 2022-2024 99
Wykres 62. Mieszkańcy gminy Ostaszewo zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2022-2024 99
Wykres 63. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2022-2024 oraz ich udział w ogóle korzystających z pomocy społecznej 102